ONDER FASCISTISCH BEWIND

EEN CORPORATIEVE STAAT IN DE PRAKTIJK

HAROLD E. GOAD
EN
MURIEL CURREY

NEDERLANDSCHE NATIONAAL-SOCIALISTISCHE UITGEVERIJ
(N. E. N. A. S. U.) UTRECHT Dir. R. VAN HOUTEN

ONDER FASCISTISCH BEWIND

THE WORKING OF A CORPORATE STATE

door
HAROLD E. GOAD
en
MURIEL CURREY
met een voorwoord van
WALTER ELLIOT

Vertaling H. ONDERSTAL

NE NATIONAAL-SOCIALISTISCHE UITGEVERIJ
(N UTRECHT Dir. R. VAN HOUTEN

Moge de vertaling van dit boekje er toe bijdragen de vele misvattingen, welke ook in Nederland over het Fascisme en den Corporatieven Staat heerschen, uit den weg te ruimen.

DE VERTALER.

ONDER FASCISTISCH BEWIND

Een Corporatieve Staat in de praktijk

VOORWOORD VAN WALTER ELLIOT, MINISTER VAN LANDBOUW IN HET ENGELSCHE KABINET.

Er bestaat heden ten dage geen belangrijker taak dan de beschrijving van de nieuwe Europeesche proefnemingen waarmede dit boek zich bezighoudt. Er zijn revoluties die de algemeene belangstelling trekken, maar er zijn er ook die minder de aandacht op zich vestigen. Een voorbeeld van de eerste is de Fascistische marsch naar Rome; van de tweede de Italiaansche Corporatieve Staat. Maar de tweede is de meest belangrijke. Het dramatische in al Mussolini's daden heeft in de eerste plaats de aandacht geconcentreerd op de wijze waarop hij de macht in handen kreeg. Wat hij deed met deze macht toen hij ze eenmaal bezat, wordt in dit boek op rustige en objectieve wijze, doch met een nauwelijks weerhouden enthousiasme voor hetgeen werd verricht, verteld. Dit boek is het antwoord op de zoo dikwijls gestelde vraag: „Wie zal Mussolini opvolgen als hij sterft?" Het antwoord luidt: „De Corporatieve Staat zal Mussolini opvolgen." De grootste daad die een man kan verrichten, is om zijn juisten opvolger te kiezen. In dit boek wordt aangetoond hoe dit, volgens de meening van de schrijvers, is geschied.

De Corporatieve Staat is de nieuwste politiek-filosofische proefneming in Europa. Ons werelddeel, de moeder der volkeren, is thans bezig op velerlei manieren de industrieele revolutie in de juiste banen

te leiden. De enorme toename van ons productievermogen, als gevolg van de intrede der machine, heeft ingrijpende veranderingen te weeg gebracht, die het gevolg zijn van een proces dat reeds een eeuw aan den gang is. De gevolgen beroeren de wereld van Noord-Amerika tot Azië en Europa ligt in het centrum van den storm.

Er zijn er die beweren dat de strenge organisatie en discipline, welke deze nieuwe staat van zaken eischt, voor den mensch alle levensvreugde vernietigen. Het dorre geraamte van een organisatie kan inderdaad zeer dor zijn. In Italië doet zich het feit voor dat in Latijnsche handen dit dorre geraamte met vleesch is bekleed geworden en een machtig leger is geworden. Het is duidelijk dat de Italianen belang stellen in zichzelf en in de wereld. Zij hebben vertrouwen en zijn gelukkig. Voor hen schijnt de levensvreugde niet vernietigd te zijn. Hier dan is de weg uitgestippeld dien zij volgen.

INHOUD.

VOORBERICHT.

Dit boek is ontstaan uit een reeks lezingen gehouden door Engelsche en Italiaansche deskundigen voor een in 1933 in Londen gevormde groep ter bestudeering van den corporatieven Staat. De tijdschriften waaruit deze lezingen zijn gehouden, zijn tesamen met een aantal officieele rapporten die door verschillende Italiaansche Ministeries ter beschikking van de schrijvers werden gesteld, als basis voor bepaalde hoofdstukken gebruikt. De schrijvers zijn bizonderen dank verschuldigd aan Signor Mussolini; Signor Zuccoli, een der Directeuren van de Banca Commerciale; S. E. Emilio Bodrero, Voorzitter van den Vakbond der Vrije Beroepen; Signor Guarneri, Voorzitter van de Associazione fra le Societa Italiane per Azione, Afgevaardigde voor de Economische Wereldconferentie; Professor Gino Arias van de Scuola di Studi Corporativi di Firenze; Comm. Luigi Villari; Dr. Bruguier van de Scuola Superiore delle Scienze Corporativi di Pisa; aan Signora Rossetti Agresti en Dr. Gabriele Paresce, Secretaris van de Federatie van Vrije Beroepen te Tuscany.

Het grootste gedeelte van de schets van den Corporatieven Staat (die men op blz. 135 vindt) werd ontworpen door Sir Charles Petrie, Bt., Voorzitter van de groep.

Alle punten welke speciaal betrekking hebben op het Fascisme en niet op den Corporatieven Staat, zijn in een afzonderlijk aanhangsel behandeld.

De achtergrond van het boek wordt gevormd door vele jaren persoonlijke waarneming en studie zoowel te Rome als te Florence. Het is evenmin een aanval op, als een verdediging van het Fascisme, doch een objectieve beschrijving van een nieuwe politieke proefneming die gebaseerd is op nationale samenwerking.

HAROLD E. GOAD, Directeur van „The British Institute" te Florence.

MURIEL CURREY, Secretaresse van de Londensche groep ter bestudeering van den Corporatieven Staat.

HOOFDSTUK I.

Een Algemeen Overzicht.

Wat is een Corporatieve Staat?

De vraag kan niet met een paar woorden worden beantwoord. Het is niet voldoende te zeggen dat de Corporatieve Staat een politiek systeem is, gebaseerd op vertegenwoordiging van beroepen in plaats van districten [1]), of een industrieel systeem waarbij de belangen van alle economische groepen worden afgewogen en verzoend, of een maatschappelijk systeem dat individueele- of groepsbelangen ondergeschikt maakt aan de belangen van de natie als geheel. De Corporatieve Staat houdt in, een nieuwe politieke filosofie, een nieuw beroep op economische samenwerking, en een nieuwe opvatting over de verantwoordelijkheid van bezit en burgerschap. De Corporatieve Staat erkent geen onderscheid van klasse, doch slechts verscheidenheid van functie. Voor de heerschappij van geboorte of rijkdom wordt het overwicht van toewijding aan de publieke zaak in de plaats gesteld. De plicht van den burger wordt de basis van de wet.

De Corporatieve Staat neemt aan dat ieder het beste voor zijn medemensch wenscht en bereid is offers voor de gemeenschap te brengen. Ieder indi-

---

[1]) Dit in verband met het Engelsche verkiezingssysteem, dat zooals bekend, gebaseerd is op districtsvertegenwoordiging in plaats van op evenredige vertegenwoordiging zooals in Nederland. Vert.

vidu heeft de plicht naar de mate van zijn talenten en kansen aan de welvaart van de natie mede te werken, om raad te geven of te critiseeren, doch zich in ieder opzicht te onthouden van tegenwerking. De Corporatieve Staat veroordeelt alle zelfzucht, hetzij van een klasse, van een groep of van een individu; als zijn hoogste wet geldt het oude motto: „Eén voor allen en allen voor één". Alle privaat eigendom wordt beschouwd als een pand, dat door het individu voor het algemeen welzijn wordt beheerd. Het goed gebruik of het misbruik, het verlies of de vermeerdering van het kapitaal van ieder burger, is het goed gebruik of misbruik van het kapitaal van de natie.

Maar in tegenstelling met den Communistischen of Socialistischen Staat gelooft de Corporatieve Staat, dat de werklust van ieder burger het sterkst wordt aangemoedigd door hem de grootst mogelijke mate van persoonlijke vrijheid te laten en door zijn initiatief voor de ontwikkeling van zijn bezit aan te moedigen, dat wil zeggen van dat gedeelte van den nationalen rijkdom dat hem is toevertrouwd. Hij gelooft in de toepassing van al die motieven waarvan de menschelijke ervaring leert dat zij tot arbeid stimuleeren, zooals de zin voor bezit, de vreugde om zijn goederen aan eigen kinderen na te laten, de trots om een positie in de maatschappij te bekleeden. Teneinde het persoonlijk initiatief niet door onnoodig ingrijpen te belemmeren, streeft hij er eerder naar de individueele pogingen te co-ordineeren dan te beheerschen. De Corporatieve Staat waarborgt de grootst mogelijke persoonlijke vrijheid binnen de perken van de nationale corporatieve gedachte. Hij grijpt slechts in als de ontwikkeling door een conflict wordt geremd of belemmerd.

Bovendien wenscht hij de beweegredenen voor

goed werk, voor zoover dit mogelijk is, onder al zijn burgers levendig te houden en daarom den gemeenschappelijken rijkdom, in den vorm van privaat bezit, over een zoo groot mogelijk aantal personen te verdeelen. Hij beseft dat een breede kapitaal-distributie even belangrijk is als de productie zelf. Vóór de publicatie van het Arbeidscharter, zeide de Minister der Corporaties in zijn rapport aan den Grooten Fascistischen Raad: „De Corporatie is een Staatsinstelling waardoor de samenwerking van verschillende klassen en groepen verwezenlijkt moet worden, niet alleen om de productie te co-ordineeren en te leiden, maar ook om de verdeeling van den rijkdom te regelen". Of, zooals een andere Minister het uitdrukte: „Het doel van de Regeering is van de Italianen een natie te maken, waarin niemand buitengewoon rijk en niemand buitengewoon arm is."

Zooals voor alle andere Staten, ligt ook voor den Corporatieven Staat het vraagstuk in de verdeeling van de winsten der productie. Zijn economisch doel is de maximum voortbrenging, samenvallend met het maximum verbruik, dat afhangt van een zoo breed mogelijke verdeeling der middelen om de geproduceerde goederen te koopen. Dikwijls beweert men dat de wereld wordt geteisterd door een crisis tengevolge van overproductie, die aangemoedigd wordt door een in verkeerde richting geleide private speculatie; het zou dichter bij de waarheid zijn om te zeggen dat de wereld gebukt gaat onder een algemeen gebrek aan koopkracht. De overproductie heeft een zoodanige prijsdaling in het leven geroepen dat de winsten sterk zijn verminderd, hetgeen tot ontslag van arbeiders heeft geleid die daardoor hun koopkracht hebben verloren en op deze wijze is de vraag naar goederen nog weer verminderd, wat de prijzen

nog weer verder heeft doen dalen. Door met het geld te manipuleeren en met crediet te goochelen worden op het oogenblik gevaarlijke plannen tot verhooging der koopkracht uitgedacht. Italiaansche economen gelooven niet in geldelijke geneesmiddelen.

Onder den Corporatieven Staat wordt de geheele kwestie op grondiger wijze behandeld door middel van de corporatieve inrichting. Het ideaal is een juiste en rechtvaardige verdeeling der winsten onder alle klassen en groepen door het vaststellen van een juist loon, een juisten prijs en een juiste kapitaalrente. Deze drie moeten voldoende elastisch zijn om aan de eischen van het oogenblik te kunnen voldoen.

In zijn waardevolle studie over „De economische grondslagen van het Fascisme", zegt Dr. Paul Einzig: „In den Corporatieven Staat kunnen loonen en salarissen, groothandel- en kleinhandelprijzen en de kosten van het levensonderhoud in het algemeen, gemakkelijker worden geregeld dan in een land waar dit aanpassingsproces aan zichzelf wordt overgelaten. Indien de eenige verdienste van het Fascistisch economische systeem daarin zou bestaan dat het een middel heeft verschaft tot verzachting der crisis, zou het zijn bestaan ten volle gerechtvaardigd hebben".

Toen de Italiaansche munteenheid werd opgevoerd tot 92 Lire per Engelsch Goudpond (een koers die door vele buitenlandsche experts als ongemotiveerd hoog werd beschouwd) werden de kosten van levensonderhoud voor de arbeidersklassen naar verhouding verlaagd. Dit werd vergemakkelijkt door de actie van de Nationale Handelsconfederaties, die er toezicht op uitoefenden dat de kleinhandelprijzen die van den groothandel op den voet volgden, hetgeen mogelijk was door de winsten van den tusschenhandel te controleeren. Loonen, salarissen en huren moesten de

kosten van het levensonderhoud volgen en de winsten en verliezen werden over alle klassen van de natie verdeeld. Loon- en salarisverlagingen werden door de vakbonden vrijwillig geaccepteerd en het aantal te werk gestelden kon verhoogd worden.

Tengevolge van den strijd tusschen werkgevers en werknemers leidt het laat-maar-waaien systeem tot een stroeven loonstandaard; het laat de prijzen der artikelen aan het spel van vraag en aanbod over met al de niet te voorspellen elementen der wereld-concurrentie, terwijl de credietverleening afhankelijk wordt van een bepaalde stemming van vertrouwen of paniek, die dikwijls uit winstzucht door speculanten wordt gecreëerd. De beleggingszekerheid is op deze wijze onvoldoende om geld aan te trekken; de prijzen zijn te laag om een behoorlijke rente te verdienen en de loonen zijn te laag om den arbeider in staat te stellen zijn functie als verbruiker te vervullen.

De Corporatieve Staat erkent de noodzakelijkheid van drie elementen, ten eerste: het behoud en de verhooging der koopkracht der grootste klasse van verbruikers, dat wil zeggen van de arbeiders; ten tweede: zekerheid en een behoorlijke rente voor geïnvesteerd kapitaal en ten derde: aanmoediging van particulier initiatief en ondernemingslust. Het is de taak van den Corporatieven Staat om door middel van den Corporatieven Raad deze belangen te harmonieeren en te bevorderen.

De Corporatieve Staat beschouwt ieder arbeider als een kapitalist omdat hij zijn intellegentie, zijn arbeidskracht en bekwaamheid investeert. Het Arbeidscharter verklaart woordelijk: „De werknemer, hetzij arbeider, beambte of vakman, is een actieve deelnemer in de onderneming" en als zoodanig heeft hij

recht op een gedeelte der winsten, onverschillig uit welke bron deze winsten komen. Volgens zijn bepalingen „moeten de loonen niet alleen voldoende zijn om den arbeider zijn normale levensbenoodigdheden te verzekeren, maar zij moeten ook in verhouding staan tot de waarde van zijn arbeid", dat wil zeggen, tot zijn bijdrage aan de onderneming.

Bij het laat-maar-waaien systeem kan de werkgever de geheele winst van iedere nieuwe uitvinding voor zichzelf behouden en iedere arbeidbesparende machine die in gebruik wordt genomen vermeerdert voor den arbeider slechts het gevaar van werkloosheid. Indien alle arbeiders voor iedere nieuwe besparing in de productiemethode een billijke loonsverhooging krijgen, zal hun toenemende vraag als consumenten er toe bijdragen de verkregen productieverhooging op te nemen en de prijzen zullen niet zoo scherp dalen als zij anders wel moeten doen. Dus is de Corporatieve Staat een werktuig om de voordeelen van uitvindingen en „rationalisatie" te verdeelen en om de slechte gevolgen welke er uit zouden kunnen voortvloeien, te beteugelen.

Ook de verbruiker is als een deelgenoot te beschouwen en zijn belangen moeten eveneens door den Corporatieven Staat worden behartigd. Ieder verlies of beletsel van den arbeid, iedere vermindering van de arbeidsgelegenheid of van de hoeveelheid loon, is een verlies voor allen, — verbruiker, arbeider en kapitalist. De middelen waardoor deze economische idealen en theorieën in practijk worden gebracht, zullen in de volgende hoofdstukken worden beschreven. Thans moet in 't kort de politieke theorie worden aangegeven.

De Corporatieve Staat is een nieuwen vorm van constitutioneele Democratie. Voor zoover de demo-

cratie bestond, was haar klassieke vorm in het oude Griekenland, de directe democratie; de weinigen die burgerrechten genoten kwamen bijeen, beraadslaagden en stemden in een algemeene vergadering, terwijl de handenarbeid practisch geheel door slaven werd verricht, die van alle politieke rechten waren verstoken. In de dertiende en veertiende eeuw werd in Engeland een vertegenwoordigend systeem ingevoerd. De baronnen vertegenwoordigden het groot-grondbezit, de Kerk en de religieuze Orden werden vertegenwoordigd door de Bisschoppen en de Abten, de kleinere landeigenaars en pachters door de Ridders en Graven, de handels-, industrie- en scheepvaartbelangen door burgers van de steden of districten en groote havens. Eens te meer hadden de arbeidersklasse als zoodanig geen stem. Klaarblijkelijk werd aangenomen dat de belangen van de landbouw- en industriearbeiders waren samengeweven met die van het Graafschap waarin zij werkten. De vertegenwoordiging, hoewel niet democratisch, was volgens de beroepen.

Door de Fransche revolutie, die de leer der gelijkheid predikte, werd het kiesrecht voor mannen onvermijdelijk; een nieuwe opvatting van de Democratie brak zich baan en het oude systeem van vertegenwoordiging volgens de beroepen verdween.

Volgens de liberaal-politieke filosoof, Professor Ramsey Muir, blijkt de tegenwoordige verkiezingsmethode, gebaseerd op algemeen stemrecht en districtsvertegenwoordiging, overal een mislukking te zijn. Zij leidt in Engeland tot een dictatuur van de Regeering en de bureaucratie en tot een toenemende stroefheid in de partij-discipline [1]).

[1]) Dit geldt zeker in niet minder sterke mate voor Nederland met zijn stelsel van evenredige vertegenwoordiging. — Vert.

Hij zegt dat: „de zorgvuldig georganiseerde partijen die uit ieder district een afgevaardigde sturen, het Lagerhuis grootendeels van zijn vertegenwoordigend karakter hebben beroofd en iedere verkiezing tot een kansspel hebben gemaakt, waarvan alleen met zekerheid gezegd kan worden dat onverschillig de uitslag, de wil van de natie er niet door weerspiegeld zal worden". Hij voegt hier bovendien aan toe: „tengevolge van de buitengewone hoeveelheid werk is het Lagerhuis steeds minder in staat zijn taak te verrichten", met het gevolg dat het de contrôle over de nationale politiek, de administratieve maatregelen en de buitensporige uitgaven verliest.

Bij iedere verkiezing wordt den kiezer gevraagd over een groot aantal kwesties te beslissen waarvan hij slechts weinig verstand kan hebben, terwijl de bijzondere belangen van zijn groep ondergaan in het groote nationale program dat door den overheerschenden invloed van een partij of groep wordt voorgestaan.

Parlementaire instellingen, zooals die zich in den loop der eeuwen in Engeland hebben ontwikkeld, zijn in Italië nimmer populair geweest. Zij hebben er nooit een historische traditie gevormd en nooit het vertrouwen van het volk genoten. Zij hebben er nooit moreele autoriteit gekend en het is onmogelijk om gedurende een crisis zonder moreele autoriteit te regeeren.

De oorlog en de sociale en economische moeilijkheden die er op volgden, verhaastten de verandering, maar ook zonder deze stormen zou de boom eerlang gevallen zijn. Wanneer een natie zich bewust wordt van een algemeen gebrek aan vertrouwen in haar regeeringsvorm, is een verandering slechts een kwestie van tijd. Gelukkig voor Italië heeft de ver-

schijning van een man van buitengewone bekwaamheden en karaktereigenschappen de nationale gevoelens bijeengebonden in een nieuw vertrouwen, het Fascisme, dat wil zeggen, enthousiasme voor nationale samenwerking. De golf van Fascisme, gedragen door zijn stichter, leider en dictator, verzekerde de handhaving van de orde terwijl een nieuwe constitutie werd gemaakt.

Men kan zeggen dat het tijdperk der revolutie heeft geduurd van 1919 tot 1929; drie jaren anarchie die geleid hebben tot den marsch naar Rome, zeven jaren dictatorschap dat geleidelijk milder werd tijdens den groei van de nieuwe instellingen van den Corporatieven Staat. Gevallen van opstand en onderdrukking welke gedurende deze periode zijn voorgekomen, staan in geenerlei betrekking tot de studie van den Corporatieven Staat, evenmin als dit het geval is met eenige verheerlijking van het Fascisme. Het kan niet dikwijls genoeg gezegd worden dat de Corporatieve Staat geen dictatorschap inhoudt en evenmin is er een geestdriftige golf van Fascisme noodig om een Corporatieven Staat op te bouwen.

De voornaamste stadia van de evolutie van den Corporatieven Staat waren als volgt: het Pact van het Vidoni Paleis (November 1925), waarbij bepaalde groote groepen van werkgevers en werknemers zich verbonden elkander als de uitsluitende vertegenwoordigers van hun wederzijdsche groepen te erkennen en nooit hun toevlucht tot uitsluiting of staking te zullen nemen; de Wet op de Vakbonden van April 1926, waarbij deze Vakbonden en hun contracten onder bepaalde voorwaarden werden erkend en het beginsel werd uitgebreid tot bepaalde productie-groepen en speciale Arbeidsrechtbanken werden opgericht; de publicatie, in April 1927, van het Arbeids-

charter, dat beschouwd kan worden als de inleiding tot alle verdere wetgeving ter vorming van den Corporatieven Staat; de Vakbond-Verkiezingswet van 1928, die den Nationalen Vakbonden het recht verleende candidaten voor de Kamer te stellen, gevolgd door de verkiezingen volgens het nieuwe systeem en de vergadering van de Corporatieve Kamer in April 1929; de stichting van den Nationalen Corporatieven Raad in 1930; de toekenning van corporatieve bevoegdheden aan de afdeelingen van den Corporatieven Raad bij Koninklijk Besluit van Januari 1931; en tenslotte de wet van Januari 1934 betreffende de „vorming en functies der Corporaties".

De Corporatieve Staat is gebaseerd op het beginsel dat politieke en economische belangen samenhangen. De basis berust op een systeem van vakbonden; de daarop volgende stadia vormen een economische rangopvolging die steeds nauwer met het politieke systeem wordt samengeweven. Het beleid van de vakbonden wordt op directe wijze gevoerd door mannen die in deze bijzondere vraagstukken groote ervaring hebben. De invloed van de burgers op de nationale politiek is tweevoudig; niet alleen worden vertegenwoordigende personen uit hun eigen groep als candidaten voor de politieke Kamer gekozen en afgevaardigd, doch zij stemmen ook voor de candidatenlijst van het geheele land. Zoodoende wordt dus ieder door zijn vertegenwoordiger eerst geraadpleegd over de dingen die hem onmiddellijk aangaan, terwijl over de zaken van algemeen nationaal belang wordt gestemd door afgevaardigden die niet aan een bepaald partijprogram zijn gebonden en die iedere kwestie naar eigen verdiensten en inzicht kunnen beoordeelen.

Indien de directe democratie de natuurlijke vorm

was om in een ouden kleinen Staat den wil van eenige duizenden tot uitdrukking te brengen, en de oude parlementaire democratie dat was voor een ontwikkelde heerschende klasse, schijnt het Corporatieve Systeem een oplossing te bieden voor de vertegenwoordiging van het volk als geheel.

HOOFDSTUK II.

Het Arbeidscharter.

Er is reeds naar het Arbeidscharter verwezen als de inleiding tot alle verdere wetgeving voor de vorming van den Corporatieven Staat. Het Charter werd in April 1927 gepubliceerd en op den 28sten October 1928 aan alle arbeiders en werkgevers uitgereikt. Op 13 December 1928 werd het door het Parlement formeel erkend als het leidende beginsel voor alle relaties tusschen kapitaal en arbeid. Het verdient nauwkeurig bestudeerd te worden door allen die de ontwikkeling van den Corporatieven Staat wenschen te begrijpen. Signor Mussolini omschreef het als: „het Statuut van de Rechten en Verplichtingen van de Productiekrachten", en Signor Bottai als: „het oorspronkelijke Document van de politieke en sociale Gedachte van het Fascisme".

Het bestaat uit dertig artikelen of verklaringen — geen wetten — maar bepalingen of regels met breede toepassing.

Het eerste artikel omschrijft de natie als een organisme in het bezit van een leven en een doel dat verheven is boven de belangen van de individuen die haar vormen. Indien men het zonder vooroordeel beschouwt, is dit een volkomen duidelijk en onbetwistbaar feit; het wil niet zeggen dat in naam van den Staat tegenover het individu eenige onrechtvaardigheid mag worden bedreven, noch dat in ethische vraagstukken het geweten van den Staat in de plaats zou mogen treden van het geweten van

het individu, doch eenvoudig dat de welvaart van veertig millioen menschen van meer belang is dan de welvaart van een enkel persoon of groep van personen en dat de corporatieve omschrijving van recht en gerechtigheid, in die dingen welke de gemeenschap betreffen, breeder en gezonder is dan van den enkelen burger. Dit is een axioma dat aan alle wetgeving ten grondslag ligt. De Staat wordt vereenzelvigd met de geheele natie — niet slechts met de bureaucratie of de regeering of de partij die hem beheerscht.

In Artikel 2 wordt arbeid, hetzij handenarbeid of intellectueele arbeid, als een socialen plicht omschreven. Het is de medewerking die ieder individu aan de gemeenschap schuldig is, hoewel het individu, in tegenstelling met de communistische praktijk, volkomen vrij wordt gelaten om den vorm te kiezen waarin hij deze medewerking wenscht te verleenen, zulks in overeenstemming met zijn bekwaamheid en de economische mogelijkheden. In zijn hoedanigheid als producent en medewerker wordt het individu door den Staat beschermd.

Artikel 3 bevestigt de vrijheid van organisatie in Vakbonden en stelt de functies vast van die vakbonden welke door den Staat wettig zijn erkend — d.w.z. niet alleen om de eigen leden te vertegenwoordigen, maar al degenen die in den zelfden tak van productie werkzaam zijn en om hun belangen te beschermen tegenover den Staat of andere vakvereenigingen. De erkende vakbonden hebben de bevoegdheid tot het afsluiten van collectieve arbeidscontracten welke allen die in hun speciale branche werkzaam zijn, binden en tot het organiseeren van alle vormen van sociale diensten en hulpverleening welke met hun branche in verband staan.

Artikel 4 bevestigt dat het collectieve arbeidscontract het middel is om de belangen van arbeiders en werkgevers te verzoenen, waarbij de ondergeschiktheid van beider belangen aan het belang der nationale productie in acht genomen dient te worden.

Artikel 5 behelst dat de Arbeidsrechtbank het orgaan is waardoor de Staat in het beslechten van geschillen recht spreekt, hetzij deze voortspruiten uit de naleving van reeds bestaande contracten of dat het nieuwe voorwaarden betreft.

Artikel 6 bevestigt de tweeledige verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Hun wederzijdsche vakbonden moeten de arbeidsdiscipline en de productie-standaard handhaven. Het spreekt van Corporaties als van samenbindende organisaties tusschen kapitaal en arbeid en als vertegenwoordigsters van beider belangen. Het is uit hoofde van deze vereenigde vertegenwoordiging en omdat de productiebelangen ook de belangen van de natie zijn, dat de Corporaties wettelijk als Staats-organen zijn erkend.

De Artikelen 7, 8 en 9 leggen den nadruk op het belang van persoonlijk initiatief, daarbij echter vooropstellend dat de particuliere onderneming aan de natie verantwoording schuldig is voor haar energie en efficiency ter verhooging en verbetering van de productie. Slechts daar waar het particuliere initiatief faalt, zal de Staat ingrijpen, hetzij door aanmoediging, toezicht of leiding. De arbeider moet als een actieve deelnemer en medewerker van de onderneming worden beschouwd, doch de leiding berust uitsluitend bij den werkgever.

In Artikel 10 en 11 wordt vastgelegd dat collectieve arbeidscontracten door vakbonden van de eerste orde moeten worden gemaakt, maar onderworpen zijn aan de goedkeuring van hoogere organisaties. Zij

moeten definitieve voorwaarden bevatten over het loon, den arbeidstijd, proeftijd en discipline. Indien er geschillen rijzen, moet de Corporatie alle mogelijke middelen aanwenden ter verkrijging van een bevredigende oplossing vóór dat het geschil aan den Arbeidsrechtbank wordt onderworpen.

De Artikelen 12 en 13 wijzen er op dat de loonen een redelijken levensstandaard moeten waarborgen en bovendien aan twee factoren onderhevig moeten zijn, nl. de mogelijkheid der productie (met in acht neming van kapitaalrente en marktprijs) en de waarde van den geleverden arbeid. Verliezen en winsten, vastgesteld volgens statistieken die door het Ministerie der Corporaties zijn opgesteld, moeten door allen gelijkelijk worden gedragen.

Artikel 14 gaat over nacht- en stukwerk, waarvoor speciale tarieven moeten worden betaald die den doorsnee-arbeider in staat moeten stellen meer dan het minimum-loon te verdienen.

Artikel 15 en 16 garandeeren den arbeider een wekelijkschen vrijen dag en een bepaalde jaarlijksche vacantie-periode met behoud van loon.

Artikel 17 en 18 verzekeren den arbeider in geval van ontslag een vergoeding die in verhouding staat tot zijn dienstjaren en in geval van overlijden een vergoeding voor zijn familie. Indien de onderneming in andere handen overgaat, heeft dit op deze bepalingen geen invloed.

Artikel 19 behandelt de boeten ingeval van overtreding der voorschriften.

Artikel 20 en 21 gaan over proeftijd en leggen den Staat den plicht op de voorwaarden voor huisarbeid vast te stellen.

In Artikel 22 en 23 wordt het recht van den Staat bevestigd om de verschillende factoren die de werk-

gelegenheid en de werkloosheid beïnvloeden, te controleeren, en om arbeidsbeurzen op te richten door welker bemiddeling de arbeiders aangenomen moeten worden.

Artikel 24 eischt van de vakbonden toepassing van selectie onder de arbeiders, teneinde hun technische bekwaamheid en moreelen aanleg te verbeteren.

Artikel 25 stelt de plichten van de Corporatie vast ten aanzien van de toepassing der wettelijke veiligheids- en gezondheidsbepalingen voor de arbeiders.

Artikel 26 en 27 handelen over de verzekering der arbeiders tegen beroepsziekten, tuberculose, ongelukken en onvrijwillige werkloosheid. Voor het moederschap wordt een tegemoetkoming voorgeschreven; eveneens worden speciale toelagen voor jonge arbeiders geregeld.

Artikel 28, 29 en 30 waarborgen den arbeiders rechtskundig advies en bijstand in alle kwesties die uit collectieve arbeidscontracten en verzekeringen zouden kunnen voortvloeien; zij bepalen dat deze voordeelen ook aan de niet-leden te beurt moeten vallen en dringen er op aan dat de vakbonden zich speciaal zullen belasten met de in stand houding van organisaties die ten doel hebben den vrijen tijd van den arbeider nuttig en in opvoedenden zin te besteden.

De toepassing van al deze beginselen zal in de volgende Hoofdstukken worden uiteengezet. Aangenomen kan worden dat het Arbeidscharter den Italiaansche arbeiders condities waarborgt, die wellicht beter zijn dan in eenig ander Europeesch land, doch in ieder geval daaraan gelijk zijn. Zooals wijlen Albert Thomas, Directeur van de Internationale Arbeids-Organisatie het zeide: „In het Arbeidscharter heb ik

een groot aantal punten gevonden die met ons eigen program overeenkomen; op bepaalde punten gaat het nog verder. Er zijn vele nieuwe dingen, zooals betaalde vacantiedagen, vergoeding in geval van ontslag of ongeval, ouderdoms- en levensverzekering. Dit zijn allemaal punten waarop het Arbeidscharter garanties geeft die in vele landen nog niet bekend zijn."

HOOFDSTUK III.

Industrieele Organisatie; de Vakbonden.

De Corporatieve Staat is gebaseerd op het systeem van vrij georganiseerde en wettelijk erkende vakbonden van arbeiders aan den eenen kant en werkgevers aan den anderen kant. Zooals Mussolini heeft gezegd: „De erkenning van den vakbond als een orgaan van publieke wetgeving is het nieuwe van de Fascistische revolutie; hierin ligt haar oorspronkelijkheid. De vakbond is een orgaan van publieke wetgeving, de vakbond staat niet meer buiten den Staat, noch keert hij zich tegen den Staat, maar hij is in den Staat, erkend door den Staat en als zoodanig het recht bezittend om zijn groep te vertegenwoordigen".

De Italiaansche arbeidersbonden houden zich niet alleen bezig met de vraagstukken van het loon en de arbeidsvoorwaarden, maar zij zijn het middel waardoor sociale diensten worden verricht. Zij organiseeren scholen voor training en beroepsopleiding en zijn verantwoordelijk voor het peil en de kwaliteit van het werk hunner leden. Zij werken samen met de Nationale Verzekeringsbanken en met de Nationale Instelling voor Moederschapszorg en Kinderverzorging en zijn verantwoordelijk voor de plaatselijke afdeelingen der Organisaties voor sport, ontspanning, studie en reizen na arbeidstijd. Deze breede opvatting van de vakbonden der arbeiders is geenszins nieuw, want zij dankt haar ontstaan grootendeels aan de aanmoedigingen van Mazzini en andere maat-

schappelijke hervormers van zijn tijd. Mazzini was van meening dat het nutteloos was de verdediging van den arbeider te beperken tot de vraagstukken van loon en arbeidstijd en hem het hoogere wapen der opvoeding, zonder hetwelk hij onvermijdelijk door zijn werkgever, door den bureaucraat of door zijn eigen vertegenwoordigers zal worden uitgebuit, te onthouden. Het heeft geen nut een werktuig te geven dat men niet weet te gebruiken. Als hij tot de arbeiders sprak, drukte hij zijn ideaal als volgt uit: „Jullie arbeidersbonden, zeide hij, moeten vrije en vrijwillige vereenigingen zijn, op een vasten grondslag door jullie zelf georganiseerd; bonden van mannen die elkaar kennen, liefhebben en achten. Zij moeten niet van uit de hoogte zijn bevolen of opgelegd, noch verordineerd zijn zonder acht te slaan op persoonlijke banden of genegenheden alsof het nummers of productieve machines betrof". In het kort, de vakbond moet in wezen menschelijk zijn, vrij, gevarieerd, levenskrachtig en spontaan, bijeengebonden door corporatieve gevoelens en samenwerking en de volledige tegenstelling van een werktuig der bureaucratie. Dit ideaal van Mazzini is zorgvuldig gerespecteerd bij allen wetgevenden arbeid van den laatsten tijd.

Niettemin is erkenning door de Regeering van groot belang, omdat de vakbond daardoor in het nationale plan wordt opgenomen, verbonden wordt met andere organen in de maatschappij en wettelijke bevoegdheden ontvangt als vertegenwoordiger van alle vakbonden van het betreffend district, van dien groep of rang, welke niet door den Staat zijn erkend. Om erkend te worden moet aan zekere eischen worden voldaan — ten eerste moet de bond minstens 10 % van de arbeiders van een groep in een bepaald district omvatten; ten tweede mag de verplichte jaarlijksche

contributie niet meer dan een dag loon bedragen; ten derde moet de bond zich bezig houden met de reeds genoemde sociale diensten; ten vierde moeten de bestuurders mannen van bekwaamheid en karakter zijn en een open oog voor het algemeen belang hebben; zij moeten practische bevoegdheid hebben in de zaken die aan hun oordeel worden onderworpen. Dit beteekent niet dat zij leden van de Fascistische Partij moeten zijn, doch alleen dat zij bereid moeten zijn tot samenwerking. In 't kort, zij moeten organisators zijn, geen politieke agitators, daar alle klassenstrijd is verbannen. Bij de afsluiting van arbeidscontracten vertegenwoordigt de erkende vakbond alle arbeiders van zijn groep, hetzij deze tot een andere bond behooren of niet georganiseerd zijn. Er zijn in feite twee contracten — één, nationaal, voor den geheelen groep van arbeiders, en één provinciaal, voor het district dat door den vakbond wordt vertegenwoordigd. Het eerste moet in overeenstemming zijn met het nationale model-contract voor den groep, en moet voorschriften bevatten betreffende de arbeidsuren, toelagen bij ontslag, vacantiedagen, proeftijd, discipline en duur van het contract. Het tweede is een plaatselijk contract en bevat voorschriften over de loonen en alle verdere zaken die van de plaatselijke omstandigheden afhangen. Deze voorwaarden zijn op alle arbeiders van toepassing, hetzij zij leden van den bond zijn of niet, en allen moeten in ruil voor deze voordeelen per jaar een dag loon in de fondsen van den vakbond bijdragen. Alle contracten moeten aan het Ministerie der Corporaties worden voorgelegd, waar een speciale afdeeling onderzoekt of zij aan de eischen der nationale en locale contracten voldoen. Bovendien moeten alle contracten gepubliceerd worden; zij moeten ten Stadhuize

worden aangeplakt en in de Staatscourant worden opgenomen. Zooals reeds gezegd, omvat het woord „arbeider" zoowel de mannen als de vrouwen, die wat ambt en beroep betreft, volledige gelijkheid genieten. Vrouwen moeten „gelijk loon voor gelijken arbeid" ontvangen en ontslag wegens huwelijk mag in Italië niet worden gegeven. Vrouwen zijn lid van denzelfden vakbond als mannen en mogen ook bestuursfuncties bekleeden. In Zuid-Italië is een vrouw presidente van een Handelsvakbond.

De werkgevers zijn in een dergelijken bond volgens hun bedrijf ingedeeld en op gelijke voorwaarden erkend; dat wil zeggen, zij moeten minstens 10 % van de arbeiders die in hun groep werkzaam zijn, in dienst hebben; zij moeten in billijke verhouding bijdragen aan de sociale diensten die voor hun arbeiders worden georganiseerd, hetgeen gewoonlijk een dag loon per jaar beteekent en als bestuurders moeten zij mannen van erkende bekwaamheid en karakter aanstellen, die zich interesseeren voor het algemeen belang. Collectieve arbeidscontracten, aangegaan door werkgeversbonden, zijn van toepassing op alle firma's en ondernemingen van hetzelfde bedrijf in hun district — een belangrijk voorschrift dat tegen onderlinge concurrentie der werkgevers door middel van een lageren loonstandaard waakt.

De Corporatieve Staat handhaaft gelijkheid van rechten voor alle sociale klassen, maar staat geen verwarring van functies of plichten toe. Het is de taak van den werkgever of bedrijfsleider de belangen van de onderneming te overzien en haar te leiden en instructies te geven welke daarmede in overeenstemming zijn. Dit is zijn speciale bevoegdheid en indien hij daarin geen grooter bekwaamheid bezit dan zijn arbeiders, heeft hij geen reden van bestaan. De ver-

tegenwoordigers der arbeidersbonden hebben dus geen zitting in den Raad van Beheer en zij worden slechts geraadpleegd in gemengde comité's over speciale zaken die in verband staan met de collectieve arbeidscontracten. Van de werkgevers wordt verwacht dat zij aandeel nemen in het sociale en ondersteuningswerk dat door de arbeidersbonden wordt verricht, terwijl van de arbeiders wordt verwacht dat zij de onderneming in wier dienst zij zijn, op loyale wijze dienen.

Gedurende de jaren van de revolutie werd door Edmondo Rossini een poging gedaan om op grond van de opgedane ervaringen, arbeiders en werkgevers in een gemengden vakbond te vereenigen. Onder den druk van de groote sociale en economische crisis slaagde deze proefneming er in het landbouw- en industrieele leven van een groot deel van Italië te redden en om in breede lagen van de gemeenschap een geest van samenwerking te scheppen. Maar zij faalde door de noodzakelijkerwijze uiteenloopende politiek van de twee elementen die dezen bond vormden, meer in 't bizonder door gebrek aan inzicht en waardeering van de zijde der arbeiders voor het kapitaal dat in particuliere ondernemingen was belegd. Het is duidelijk dat daarin een motief lag om den werkgever of landeigenaar als „beheerder" met den uiteindelijken eigenaar, dat wil zeggen, met den Staat, te vereenigen. Volgens de theorie van den Corporatieven Staat is de Regeering de opperste bewaakster van het nationaal bezit, dat zij voor de komende generaties moet behoeden en bewaren door zoowel den kapitalist als den arbeider die dit bezit bewerken, te beschermen tegen het verlies van hun middelen van bestaan. Dus is de Regeering de natuurlijke bondgenoot van den belegger, wier taak het is min-

stens evenveel aandacht te besteden aan het behoud van het productieve kapitaal als aan de verdeeling der gemaakte winsten in den vorm van loonen en dividenden. Het is daarom duidelijk dat bij iedere bespreking over een tak der nationale productie, de Staat het recht heeft vertegenwoordigd te zijn om de beslissingen met zijn autoriteit te dekken. De belangen van de arbeiders worden door den vakbond tot uitdrukking gebracht en zijn vervat in een arbeidscontract, doch het is de taak van de Corporatie als regeeringsorgaan de hoofdlijnen van de industrieele politiek vast te stellen zoodra de onderhandelingen hebben opgehouden een kwestie tusschen werkgevers en werknemers te zijn en een kwestie tusschen deze beiden en de natie zijn geworden.

II.

Het is onwettig zijn toevlucht tot staking of uitsluiting te nemen; geschillen tusschen werkgevers en werknemersbonden die niet plaatselijk of door de Corporatie kunnen worden geregeld, komen voor de Arbeidsrechtbanken, welker uitspraak bindend is — uitgezonderd in eenige zeldzame gevallen waar appèl bij den Hoogen Raad is toegestaan.

De handelingen en bevoegdheden van een Arbeidsrechtbank komen overeen met die van een gewonen Rechtbank, uitgezonderd dat de rechter wordt bijgestaan door twee experts die geen enkel persoonlijk belang bij de beslissing mogen hebben en geen der beide partijen mogen vertegenwoordigen. De Rechtbank behandelt niet alleen geschillen tusschen werkgevers en werknemers, maar in laatste instantie ook die tusschen groepen van werkgevers en werknemers, of geschillen tusschen onderscheidene groepen in de

vrije beroepen. In tegenstellingen die uit bestaande contracten voortvloeien, beslist de Rechtbank volgens uitleg van de bepalingen van het contract, want de voorwaarden moeten gedurende de overeengekomen periode worden nageleefd. Waar nieuwe arbeidsbepalingen geschapen moeten worden, wordt de beslissing door den Rechter genomen volgens billijkheid en geïnspireerd door het Arbeidscharter; hier schept hij dus het recht. Bij het schatten van de capaciteit eener industrie tot het betalen van een zeker loon, en de bepaling van dat loon in verhouding tot de plaatselijke omstandigheden en den levensstandaard, mag de Rechter nooit verzuimen rekening te houden met het algemeen belang, met de belangen van den verbruiker en van de nationale productie. Het is van belang hier de superieure positie van een rechter in vergelijking met die van een scheidsrechter te vermelden, die slechts de belangen van beide partijen in 't oog behoeft te houden en een overeenkomst tusschen hen tot stand moet brengen, zonder daarbij acht te slaan op de algemeene belangen. Het doel van den scheidsrechter is vrede, dat van den rechter is billijkheid.

Voorheen was een veel voorkomende oorzaak van geschillen het ontslag van arbeiders, hetzij dit door eigen schuld was of doordat de werkgever door de omstandigheden was gedwongen het aantal werklieden te verminderen of de fabriek te sluiten. Onder de Wet der Vakbonden heeft de arbeider, tenzij hij ontslagen is op grond van disciplinaire redenen, recht op een wettelijk vastgestelde vergoeding. Dit geeft hem een waardevolle garantie en arbeidszekerheid, daar het bedrag in verhouding staat tot het aantal dienstjaren.

Een voorbeeld van de plaatselijke regeling van een

dergelijk geschil konden de schrijvers van dit boek van nabij medemaken. Een kok had den dienst van een Hotelhouder verlaten zonder eenigen opzeggingstermijn en desniettemin stond hij om verschillende persoonlijke redenen, op zijn recht om behalve het hem toekomende loon, ook de voorgeschreven vergoeding in verhouding tot zijn dienstjaren te ontvangen. Het geschil werd besproken op het bureau van de Provinciale Federatie, waar de eischer zijn klacht had laten indienen door den Secretaris van zijn vakbond; de werkgever verdedigde zelf zijn zaak, de Secretaris en de waarnemend Secretaris van de Federatie vervulden den rol van bemiddelaars. Niets kon minder formeel of bureaucratisch zijn dan de manier waarop deze vergadering werd geleid. Beide kanten werden uitvoerig gehoord en alle argumenten overwogen; er werd een oplossing gevonden die beide partijen bevredigde.

In geval van faillissement hebben de arbeiders voorkeursrechten op de activa en de werkgever is verplicht zich tegen deze gebeurlijkheid te verzekeren voor een gelijk bedrag als de vergoedingen zouden kunnen bedragen. Alle kwesties inzake het recht op vergoeding of het uit te betalen bedrag welke niet door den vakbond, de Federatie of de Corporatie geregeld kunnen worden, moeten eveneens voor de Arbeidsrechtbanken worden gebracht. Talrijke gevallen van dezen aard zijn reeds beslist en in meerderheid ten gunste van de arbeiders. Beslissingen moeten in alle gevallen zoo spoedig mogelijk getroffen worden en onderbreking van het werk is in dien tusschentijd niet geoorloofd. Weigering om de gevallen beslissing te accepteeren is strafbaar met gevangenisstraf of boete in de personen van de bestuursleden van den arbeidersbond en van de individueele

werkgevers, terwijl de straffen voor de werkgevers strenger zijn dan voor de arbeiders.

Teneinde de dikwijls gehoorde critiek te weerleggen dat de Fascistische regeering „de arbeiders van het recht van staking heeft beroofd", en de werkgevers van hun recht tot uitsluiting, dient de historische achtergrond van deze ontwikkeling in herinnering te worden geroepen. Een groot aantal arbeidersbonden verlangden van hun werkgevers de afsluiting van collectieve arbeidscontracten, waarbij zoowel het recht van staking als van uitsluiting werd opgegeven en legden deze contracten aan de Regeering voor met het verzoek om erkenning en oprichting van Rechtbanken voor de beslechting van eventueele toekomstige geschillen. De regeering reageerde hierop door de erkenning dezer contracten afhankelijk te stellen van de voorwaarden die reeds hiervoor zijn uiteengezet en legde het geheele systeem vast in een arbeidscode, die voor alle vakbonden in het geheele land van toepassing was. De oorspronkelijke overeenkomst tusschen de arbeiders en de werkgevers is bekend onder den naam van het Pact van het Vidoni Paleis, gedateerd October 1925; de wet op de vakbonden werd in April van het volgend jaar door het Parlement aangenomen.

De persoonlijke vrijheid van den arbeider om al of niet toe te treden tot een erkende vakbond wordt gewaarborgd door het feit dat hij al de economische voordeelen van het lidmaatschap der collectieve arbeidscontracten van zijn groep geniet. Dit voorkomt een monopolistische positie der vakbonden wat betreft het aanbod van arbeidskrachten en het toelaten van nieuwe leden. Beschermde vakken hebben niet de macht om de arbeidsvoorwaarden te dicteeren of om niet-leden uit het beroep te weren. De exploitatie van

den verbruiker door middel van de wet van vraag en aanbod wordt verhinderd, evenals buitensporige winsten van een bepaalde combinatie, onverschillig voor welke artikelen.

De werkgevers zijn verplicht het ontslag van arbeiders aan de plaatselijke arbeidsbeurzen te rapporteeren. De oprichting en in stand houding dezer beurzen vormt een belangrijk onderdeel van het werk der vakbonden. Werkgevers die personeel wenschen aan te nemen, zijn verplicht dit door middel van de plaatselijke arbeidsbeurzen te doen. De beurzen zijn gevestigd in de localiteiten van de arbeidersbonden en worden bestuurd door een Comité dat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers is samengesteld. De locale beurzen verstrekken uitgebreide statistieken aan de Provinciale kantoren en het werk is nationaal geco-ordineerd onder beheer van het Ministerie der Corporaties.

In Italië zijn de arbeidskrachten buitengewoon mobiel en door de inter-provinciale organisatie is het mogelijk om groote groepen werklieden van het eene district naar het andere over te plaatsen teneinde aan de behoeften te kunnen voldoen. Voor het welzijn van deze emigreerende arbeiders wordt zorgvuldig gewaakt en indien mogelijk, worden geheele families van dichtbevolkte streken overgeplaatst naar districten waar een grooter vraag naar werkkrachten bestaat. Voor voeding, huisvesting, opvoeding en de vereischte ontspanning in den vrijen tijd, wordt door speciale comité's gezorgd.

III.

Zooals gezegd, wordt een plaatselijke vakbond, hetzij van arbeiders of van werkgevers door de er-

kenning der Regeering in het nationale plan van den Corporatieven Staat opgenomen. Groepen van plaatselijke vakbonden worden in vereenigingen van de tweede orde samengebracht, die gewoonlijk aangeduid worden als „associaties", en waarbij die van de werkgevers en de werknemers strikt gescheiden worden gehouden. De associaties kunnen nationaal zijn, en uit vakbonden van een enkele categorie bestaan, of wel kunnen zij inter-provinciaal, provinciaal, of locaal zijn. Het is onmogelijk de groote verscheidenheid van deze talrijke lichamen op andere wijze te beschrijven dan door te zeggen dat zij voor hun organisatie volledige vrijheid hebben. Zij moeten bestaan uit absoluut spontaan gevormde groepen van arbeiders of werkgevers die in den zelfden tak van productie werkzaam zijn. Waar mogelijk, respecteerde de Corporatieve Staat zorgvuldig de reeds bestaande groepen die zich voor erkenning aanmeldden en toonde aldus zijn bereidwilligheid tot samenwerking.

Niets bewijst meer de menschelijkheid en elasticiteit van het geheele systeem dan de verscheidenheid van deze groepeering die den arbeiders en werkgevers niet als een uitgewerkt plan werd opgelegd, doch langzamerhand werd opgebouwd. Tegen het einde van het jaar 1932 was bijna 75 % der arbeiders en werkgevers lid van de vakbonden. Regeeringsambtenaren kunnen geen lid van een vakbond zijn, doch zij mogen vereenigingen vormen welke aan de speciale omstandigheden van hun betrekking zijn aangepast.

De groote verscheidenheid wordt geïllustreerd door het bizondere voorbeeld van de Handelsfederatie in de provincie Pisa. Alles bijeen, vertegenwoordigt deze ongeveer 6000 Firma's, verdeeld in 27 plaatselijke groepen en 48 verschillende categorieën; hier-

van zijn 4000 firma's aangesloten leden, waaronder de grootste en belangrijkste, zoodat men kan zeggen dat ten volle 75 % van het commercieele leven in de Provincie direct in deze Federatie is georganiseerd. Vergaderingen worden veelvuldig gehouden, zoowel per groep, categorie, als in federatief verband, waarmede de aanmoediging van samenwerking en wederzijdsch vertrouwen tusschen de leden wordt beoogd. De Federatie houdt zich bezig met alle twisten en geschillen tusschen arbeiders en werkgevers welke haar door de verschillende vakbonden worden voorgelegd en ook met geschillen tusschen firma's van dezelfde of verschillende categorieën, terwijl alleen die kwesties welke voor de Federatie onoplosbaar zijn, naar de Corporatie of den Arbeidsrechtbank worden verwezen.

Zij treedt niet alleen bemiddelend op tusschen haar leden of aangesloten categorieën, maar ook tusschen deze en den Staat en dikwijls worden de belastingaangelegenheden van een individueele firma of van een categorie met de autoriteiten geregeld — bij voorbeeld in die gevallen waar blijkt dat de belastingaanslag ongemotiveerd hoog is. Bovendien is zij behulpzaam om haar leden te verdedigen in geval deze de wet overtreden mochten hebben en waar de Overheid geneigd mocht zijn een zware straf op te leggen voor een licht vergrijp — in welk geval de garantie van de Federatie en haar verklaring dat de overtreder te goeder trouw heeft gehandeld, bij den Rechtbank veel gewicht in de schaal leggen. In 't kort gezegd, er zijn ontelbare gevallen waarin de economische harmonie door het ingrijpen der Federatie wordt verzekerd.

Een andere, zeer nuttige bezigheid, is de regeling van prijzen, in 't bijzonder van voedingsmiddelen, voor

welk doel drie commissies zijn ingesteld, een voor brood, een voor vleesch en een voor algemeene artikelen, die van tijd tot tijd prijslijsten voor de geheele provincie uitgeven en de winsten van den tusschenhandel controleeren. Behalve al deze werkzaamheden, bevordert zij verschillende instellingen van filantropischen en socialen aard ten bate van haar leden en hun gezinnen.

Zij geeft advies over aangelegenheden zooals etalage-inrichting en zorgt voor speciale tarieven voor de verlichting van winkel-etalages. Bovendien staat zij de verschillende categorieën met nuttige informaties over binnen- en buitenlandsche markten ter zijde en geeft alle nieuwe voorschriften aan hen door met verklaringen en uitleggingen over belastingen enz.

Al deze werkzaamheden worden door een zeer beperkt aantal employees verricht wier salarissen meer op het algemeen belang, dan op persoonlijk voordeel zijn ingesteld.

De vakbonden, associaties en federaties vormen de basis voor de dertien Nationale Confederaties, maar er bestaat geen enkele vaste regel die voorschrijft welke indeeling gevolgd moet worden; de schakels worden bepaald door de wijze waarop de vertegenwoordiging het gemakkelijkst en op de meest doeltreffende wijze kan plaats vinden.

De dertien Confederaties beslaan het geheele gebied der nationale productie — landbouw, industrie, handel, landtransport, zee- en luchttransport, bankwezen. In al deze gevallen zijn er twee Confederaties, een van de werkgevers en een van de werknemers. De dertiende Confederatie wordt gevormd door de vrije beroepen.

Deze zijn als het ware de toppen van de pyramide die door de vakbonden wordt gevormd en welke,

zooals werd aangetoond, is opgebouwd uit vakbonden van de eerste orde, daarna van de tweede orde en tenslotte van nationale orde. In deze rangopvolging van vakbonden grijpt de regeering niet in.

In zijn omschrijving van den arbeid der vakbonden zeide Signor Bottai: „De vakbond moet een orgaan zijn om zich uit te drukken, niet om neer te drukken en nog veel minder ter onderdrukking van de bijzondere eigenschappen van de categorie die hij vertegenwoordigt. Zijn opeenvolgende schakels met organen van hoogere rangorde tot aan de groote nationale confederale lichamen moeten zijn natuurlijke ontwikkeling niet belemmeren en er niet toe leiden dat persoonlijkheid door nummers en harmonie door eentonigheid wordt vervangen. Wat de vakbond aan het geheel behoort te geven is de geest van eenheid die ontstaat uit een gemeenschappelijke doelstelling en de levenskracht die het gevolg is van verscheidenheid."

HOOFDSTUK IV.

De Corporaties.

Artikel 13 van de wet van 20 Maart 1930 machtigde het hoofd van de Regeering om, indien daartoe aanleiding bestond, aan de Secties die bij paren werkten, corporatieve bevoegdheid te geven. Bij het opbouwen van den Corporatieven Staat werd ieder orgaan zorgvuldig onderzocht voor dat wettelijke bevoegdheid werd toegekend en op deze wijze voorkwam men dat een organisatie werd opgericht die later weer afgebroken zou moeten worden en dat het initiatief niet werd gedood. In tegenstelling met Rusland is het ideaal van Italië geweest om het systeem aan de menschen aan te passen en niet de menschen aan het systeem. Ieder orgaan is gegroeid in de werkelijke vervulling van zijn doel en is daarom levend en elastisch gehouden.

Toen in de Senaat de wet tot instelling van den Nationalen Corporatieven Raad werd ingediend, legde Signor Bottai (toenmaals Minister voor de Corporaties) den nadruk op het bezielend beginsel. De Raad behoort slechts tusschenkomst te verleenen in aangelegenheden welke de bonden of associaties waaruit hij is samengesteld, betreffen en slechts dan wanneer deze hem daartoe aanzoeken. Op grond van de nieuwe wet kan hij op verzoek van een confederatie handelen. Hij wees er op dat de drijvende kracht moet uitgaan van de direct belanghebbenden. Deze moeten dit eerder als een daad van „zelf-discipline" beschouwen, dan als een regeeringsmaatre-

gel. Hij zeide: „sla de logische ontwikkeling van deze „zelf-discipline" gade. Het persoonlijk belang komt tot zijn recht door het particulier initiatief, het belang van de groep door de actie van den vakbond, het belang van de groep door de actie van den vakbond, het belang van den geheelen productietak door de Corporatie, het nationaal-economisch belang door den Raad. Door deze rangopvolging, waarin iedere phase van den economischen opbouw is weerspiegeld, wordt een regeling voor alle economische relaties bereikt die is gebaseerd op een onderschikking van persoonlijke belangen aan die van de groep, en van groepsbelangen aan die van de natie.

Ieder individu, zoowel als iedere groep en beroep, wordt volkomen vrijheid van handelen in de eigen sfeer gelaten, mits deze handelingen niet in strijd zijn met breedere belangen van grootere groepen of van de geheele natie. Het individu behoort niets te verrichten wat de belangen van zijn klasse of categorie schaadt; zijn vakbond dient hem daarvan terug te houden. De vakbond behoort niets te doen wat het bedrijf of het beroep zou kunnen schaden; hiertegen moet de Corporatie stelling nemen als de benadeelden een beroep op haar doen. Tenslotte worden de nationale belangen van alle voortbrengers en verbruikers door den Corporatieven Raad beschermd.

De Nationale Corporatieve Raad bestaat, volgens zijn samenstelling bij de Wet van 20 Maart 1930, hoofdzakelijk uit vertegenwoordigers van de dertien nationale Confederaties. De Raad neemt een centrale positie in den Corporatieven Staat in. President is de eerste Minister of de Minister der Corporaties die hem vervangt. Tot heden was de Corporatieve Raad samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemerszijde van de zeven

groote actieve productietakken — landbouw, industrie, handel, land-transport, zee- en luchttransport, bankwezen en de vrije beroepen. Men voorspelt dat hij in de toekomst sterk uitgebreid zal worden en dat er speciale vertegenwoordigers voor verschillende categorieën zullen komen. De Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Landbouw zijn permanente leden van den Raad, terwijl, indien dit wenschelijk wordt geacht, andere Ministers uitgenoodigd kunnen worden. In het tijdsverloop tusschen de vergaderingen van den Raad worden de werkzaamheden voortgezet door het centrale corporatieve comité dat door den Raad wordt gekozen en met volledige uitvoerende macht voor deze werkzaamheden is bekleed.

De functies van den Raad zijn van adviseerende en van regelende aard. Alle collectieve Arbeidscontracten vallen onder zijn bevoegdheid. Maar het recht om in te grijpen wordt, zooals reeds gezegd, „den Raad toegekend door de belanghebbende associaties, na voorafgaande autorisatie volgens de Statuten en met toestemming van het Hoofd van den Staat". Aan den anderen kant moeten alle botsende belangen van de groote lichamen, bestaande uit geheele categorieën of productietakken, direct voor advies en regeling aan den Raad worden onderworpen. Zijn hulp moet ingeroepen worden voor geschillen tusschen verschillende groepen uit de vrije beroepen, indien deze geschillen een beteekenis hebben die boven het plaatselijke of provinciale belang uitgaat.

De Corporatieve Raad heeft tallooze collectieve Arbeidscontracten onderzocht en indien er twijfel rees over de beste wijze van aansluiting, heeft hij vele vakbonden in de hun passende Associatie ingedeeld.

Een der meest belangrijke plichten van den Cor-

poratieven Raad is het onderzoek van alle voorstellen tot het afsluiten van handelsverdragen, welke beoordeeld worden vanuit een belangenstandpunt van alle producenten en consumenten. Voor dit doel is een speciale commissie gevormd welke haar aanmerkingen en voorstellen aan de Regeering doorstuurt telkens wanneer zulke verdragen moeten worden afgesloten. Op deze wijze wordt iedere Sectie geraadpleegd en kan er zeker van zijn dat haar belangen naar voren gebracht en overwogen worden. „Want", zooals Mussolini zeide, „als iedereen gedurende de onderhandelingen het zijne van een verdrag heeft gezegd, heeft niemand het recht om over de resultaten ontevreden te zijn".

Met het oog op de bevredigende wijze waarop de Secties van den Nationalen Corporatieven Raad de vraagstukken welke voor haar van belang waren, hebben opgelost, werden deze Secties bij Koninklijk Besluit van Januari 1931 officieel erkend als de wettelijke corporatieve organen. De beide Confederaties van werkgevers en werknemers worden vertegenwoordigd door haar Voorzitters en zeven andere afgevaardigden; bovendien zijn er in bepaalde gevallen twee, door de Nationale Coöperatieve Vereenigingen gekozen, vertegenwoordigers.

Volgens de rede van Signor Mussolini in November 1932, had de Corporatieve Raad reeds acht vergaderingen belegd, het Centrale Comité had 31 vergaderingen gehouden, de Corporatie van den Landbouw 26, van de Industrie 16, van den Handel 11, van Zeetransport 11, Landtransport 10, vrije Beroepen 5 en Bankwezen 3. Bizonderheden over deze vergaderingen zullen hierna nog worden gegeven.

In het licht van al deze activiteit, is het inderdaad vreemd, dat er nog steeds vele schrijvers zijn die in

boeken en couranten beweren dat „de Corporaties slechts op papier bestaan". Reeds meer dan twee jaren geleden werden zij wettelijk ingesteld, terwijl zij daarvóór als on-officieele organen gedurende een aanzienlijken tijd werkzaam waren geweest. Bovendien spiegelde zich een groote wijsheid af in de manier waarop zij werden gevormd en dit met het oog op het mogelijk gevaar van onafhankelijke Corporaties die den Staat zouden domineeren [1]) Want zij ontleenen hun autoriteit aan den Raad, waarvan zij een onderdeel vormen, en de bizondere politiek van ieder afzonderlijk, wordt door al de andere Corporaties gecontroleerd.

In zijn rede van 21 April 1930, bij gelegenheid van de inwijding van den Nationalen Corporatieven Raad, somde Mussolini zijn functies als volgt op:

„De Nationale Corporatieve Raad is voor de Italiaansche economie wat de generale staf voor een leger is — het centrale brein dat plannen maakt en samenvat.

De Fascistische vakbonden vinden hun hoogtepunt in de Corporaties. Vakbonden van alle soorten volgen een zelfde lijn, maar verschillen in hun methode. Zij vangen aan met de opvoeding van het individu in het gemeenschapsleven en vervolgen hun arbeid door het afsluiten van collectieve arbeidscontracten; de solidariteit wordt bereikt door sociale diensten en door de trots van technische vaardigheid. Maar terwijl socialistische vakbonden door middel van den klassen-

---

[1]) Gezien de wijze waarop in een parlementair geregeerde Staat, de politieke partijen den Staat domineeren en zijn natuurlijke eenheid verbreken, was het wel van het grootste belang den Corporatieven Staat aan dit gevaar van de zijde van de Corporaties niet bloot te stellen. Vert.

strijd politieke doeleinden nastreven en zich de afschaffing van de persoonlijke eigendom en het particulier initiatief als einddoel stellen, leidt de Fascistische vakbeweging door de samenwerking van alle klassen tot de Corporatie. Voor allen moet zulk een samenwerking systematisch en harmonieus zijn, de persoonlijke eigendom moet behouden blijven, doch tevens moet de nadruk gelegd worden op haar sociale beteekenis; het particulier initiatief moet gehandhaafd blijven doch tevens onderworpen worden aan het leven en den economischen vooruitgang van de natie.

De vakbeweging kan geen doel in zichzelf zijn. Of zij moet doodloopen in politiek socialisme, of zij leidt tot de Fascistische Corporatie. Slechts in de Corporatie kunnen de verschillende elementen — kapitaal, arbeid en kennis — hun economische eenheid vinden; slechts in de Corporatie kan de levenskracht van de vakbeweging verzekerd worden door de samenwerking van al de krachten die naar een zelfde doel leiden. Slechts door een vermeerdering van de productie en den rijkdom kunnen de collectieve arbeidscontracten den arbeiders betere voorwaarden garandeeren.

De vakbonden en de Corporaties zijn van elkaar afhankelijk en beïnvloeden elkaar wederzijdsch — de Corporatie is niet mogelijk zonder den vakbond; de vakbond is niet mogelijk zonder de Corporatie. Na de eerste phase put de vakbond zich uit in bijkomstigheden die los staan van het productieproces, en wordt hij een statische in plaats van een dynamische kracht. Dit vindt plaats in de Westersche landen waar de vakbeweging noch de socialisatie der productiemiddelen, noch de uitwisseling van goederen kan

bewerkstelligen en evenmin, zooals in Italië het geval is, tot de Corporatie voert. Zij markeert slechts den pas, of voert een strijd die den ondergang voorspelt.

De vakbeweging heeft daarom overal een punt bereikt waarop zij zich zelf moet omvormen of anders tot niets meer dan een zuivere bureaucratie zal worden teruggebracht. Ik verklaar dat dit de kracht en de oorspronkelijkheid van onze nieuwe instellingen is, waarin de vakbeweging nieuwe economische, politieke en geestelijke uitdrukking vindt."

II.

Het Ministerie der Corporaties vereenigt de werkzaamheden van het Ministerie van Arbeid en dat van Handel. Het is verdeeld in vijf algemeene afdeelingen:

1. Het Secretariaat van den Nationalen Corporatieven Raad en van de speciale Categorie-Corporaties, dat centraal dienst doet voor de Provinciale Corporatieve Raden.

2. De Afdeeling der beroeps-associaties, welke verantwoordelijk is voor de wettelijke erkenning der vakbonden, voor de methode van inschrijving en de vakbond-contributies; voor het werk der vakbonden op het gebied der sociale bemoeiïngen; voor de contrôle van de financieele administratie der vakbonden en hun arbeid op het gebied van opvoeding.

3. De Afdeeling Arbeidsverhoudingen, zoowel internationaal als nationaal, die de arbeidswetgeving bestudeert en voorstellen indient; eveneens worden hier de voorwaarden der collectieve arbeidscontracten en die der sociale verzekeringen gecontroleerd en co-ordineert en leidt men de Provinciale Inspec-

ties en de Arbeidsbeurzen die zich met de werkloosheid bezig houden.

4. De afdeeling Industrie, die zich bezig houdt met alles wat in verband staat met de oprichting van nieuwe fabrieken of het vormen van consortia; er zijn speciale afdeelingen voor mijnbouw, vloeibare brandstoffen en het winnen van olie, industrieele eigendom, patenten, auteursrechten, handelsmerken, enz.

5. De Afdeeling Handel, die douane-tarieven, verdragen, ontwikkeling van binnen- en buitenlandschen handel en andere, gelijksoortige zaken behandelt.

In het kort, al de werkzaamheden die onder de bevoegdheden van den Corporatieven Raad vallen, zijn in de kantoren van het Ministerie der Corporaties geconcentreerd, met uitzondering van de landbouwaangelegenheden, waarvoor een speciaal Ministerie bestaat. Het geheele plan is zoodanig opgebouwd, dat er voor ieder aspect van de organisatie der arbeidsmarkt, zoowel wat de productie als den handel betreft, een bepaalde centrale afdeeling bestaat.

III.

Het Ministerie en de Corporatieve Raad dragen hun bevoegdheden over aan de Provinciale Corporatieve Economische Raden, die in het klein een weerspiegeling zijn van den Nationalen Raad en wel in dien zin dat zij uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemerszijde zijn samengesteld. Gewoonlijk bestaan zij uit vier Secties — landbouw, industrie, handel, arbeid en sociale diensten. Zij co-ordineeren de verschillende werkzaamheden teneinde de productie te verhoogen en in 't algemeen de plaatselijke economische con-

dities te verbeteren. Zij waken over alle plaatselijke economische en sociale ontwikkeling en verzamelen gegevens die zij doorzenden aan de bevoegde afdeelingen van het Ministerie der Corporaties of het Ministerie van Landbouw, vergezeld van voorstellen ter ondersteuning van veelbelovende ontwikkelingsmogelijkheden en ter voorkoming van te verwachten moeilijkheden. Zij stellen Provinciale voorschriften op en staan de vakbonden bij in het opmaken van collectieve arbeidscontracten en in de verrichting van sociale diensten waarmede deze zijn belast. Zij vormen tallooze commissies die zich bezig houden met technische kwesties en onderzoekingen aanmoedigen.

Aan iederen Provincialen Raad is een Provinciale Corporatieve Inspectie verbonden, die fungeert als het plaatselijk toeziend orgaan voor wat betreft „de toepassing van de sociale wetgeving, van de collectieve arbeidscontracten en van de daarin vervatte verplichtingen met inbegrip van die welke voortvloeien uit de corporatieve voorschriften of de terechtwijzingen van de Arbeidsrechtbanken". Zooals gezegd, moeten alle collectieve arbeidscontracten, hetzij van nationalen, provincialen of plaatselijken aard, worden goedgekeurd door de Afdeeling Arbeidsverhoudingen van het Ministerie der Corporaties. Tot November 1932 zijn er meer dan 10.000 contracten behandeld, die betrekking hadden op alle soorten arbeiders in alle deelen van Italië, met inbegrip van die districten waar in het verleden groote groepen van arbeiders nimmer eenigerlei vakbeweging of verdediging van hun belangen hadden gekend. Plaatselijke geschillen over de arbeidsvoorwaarden en uitleg van de bepalingen der contracten kunnen aan de Inspectie worden onderworpen en daar deze

methode van verzoening langzamerhand aan beteekenis heeft gewonnen, loopt het aantal gevallen dat voor de Arbeidsrechtbanken komt, gestadig terug.

IV.

Een zeer waardevol onderdeel van de organisatie is het Intersyndicale Comité, dat òf door het Ministerie der Corporaties òf door een Provincialen Corporatieven Raad wordt benoemd. Het houdt zich bezig met speciale kwesties, die twee of meer groepen van verschillende categorieën raken. Het volgende kan dienen als een voorbeeld van de waarde dezer lichamen.

Niet lang geleden geraakte in de stad Prato een nieuw opgerichte steenfabriek, tengevolge van het opschorten van eenige groote bouwwerken, in financieele moeilijkheden. De arbeiders-vakbond wendde zich tot den werkgeversvakbond met de mededeeling dat de arbeiders bereid waren zonder betaling van loon te werken, mits de plaatselijke winkeliers hun crediet wilden geven voor hun levensbehoeften. De werkgevers deden een beroep op de Corporatie en er werd een Inter-syndicaal Comité gevormd. Na een voorafgaand speciaal onderzoek naar de bekwaamheid van de Directie en de vooruitzichten van de onderneming, werd overeengekomen dat een locale Bank crediet zou verstrekken onder garantie van de bouwondernemingen dat deze voldoende hoeveelheden steenen zouden koopen zoodra het bouwprogramma hervat zou worden. Om over de moeilijkheden heen te komen, stemden de winkeliers er in toe den arbeiders en hun familie de vereischte artikelen voor levensonderhoud te verstrekken, totdat de overeengekomen loonen weer betaald zouden kunnen

worden en de arbeiders hun schulden zouden kunnen aflossen.

De proefneming bleek een groot succes en binnen een jaar was de fabriek er weer bovenop en waren alle schulden van de arbeiders aan de winkeliers betaald. Op deze manier werd een dreigend verlies van nationaal kapitaal afgewend en werden verscheidene duizenden arbeiders aan het werk gehouden in plaats van afhankelijk te worden van de gemeenschap.

V.

Er vinden op het oogenblik gebeurtenissen van groote draagwijdte plaats door de evolutie van reguleerende lichamen, die den naam zullen dragen van „Categorie Corporaties". Deze moeten niet verward worden, zooals dikwijls gebeurt, met de zeven groote Corporaties. Hun wettige positie zal waarschijnlijk die van onderafdeelingen van de Secties van den Corporatieven Raad zijn. Het terrein van de Corporaties is te groot dan dat zij in staat zouden zijn aan de vele technische problemen van al de vakbonden die van haar afhankelijk zijn, volle aandacht te wijden en daarom bleek een bepaalde vorm van corporatieven overgang tot categorieën noodzakelijk teneinde alle belangen te kunnen behartigen.

Gedurende de maanden September en October van het jaar 1933, werden de Confederaties uitgenoodigd om deze zaak te bespreken en voorstellen te doen tot vorming van deze „Categorie Corporaties". De Confederatie voor de Industrie heeft de instelling van 35 categorie corporaties voorgesteld o.a. voor zijde, andere textielbedrijven, metaal, automobielen, meubelen en leder. De afdeeling der arbeiders heeft een andere lijst ingediend, waaronder kleeding, glas, che-

mische bedrijven, enz.; in de meeste gevallen was de lijst van beide Confederaties eensluidend, hoewel die van de werkgevers aanzienlijk grooter was. De Landbouw Confederatie heeft een kleinere lijst ingediend waarop voorkomen hennep, rijst, wijn, olie, bieten enz., terwijl de arbeiders ongeveer hetzelfde voorstel deden. Ook de voorstellen van de Handelsconfederatie kwamen hiermede vrijwel overeen. De plannen zijn nog in studie, maar men kan veilig aannemen dat dezen „Categorie Corporaties" niet toegestaan zal worden de constitutioneele Corporaties te overheerschen, of zich buiten de rangopvolging, zooals die reeds uiteengezet is, te plaatsen.

De instelling van de Categorie Corporaties werd door Mussolini aangekondigd op de vergadering van den Corporatieven Raad in Mei 1933. Naar verluidt zullen zij de volgende plichten hebben: „(1) adviseerend, waardoor de verschillende Ministeries haar om advies zullen kunnen vragen in alle aangelegenheden die tot haar sfeer gerekend kunnen worden; (2) verzoenend, door te trachten de geschillen die uit de collectieve arbeidscontracten mochten voortvloeien, voor de categorieën die zij vertegenwoordigen, te regelen; (3) gerechtelijk, indien de betrokken partijen er den voorkeur aan geven een geschil voor de Categorie Corporaties te brengen in plaats van voor den Arbeidsrechtbank, in welk geval haar uitspraak bindende kracht heeft; (4) normatief, in economische zaken, als de groepen die in de Corporaties zijn vertegenwoordigd en die door haar federale organen en met toestemming van het Hoofd der Regeering handelen, haar de taak wenschen op te dragen om collectieve economische betrekkingen tusschen verscheidene categorieën van producenten tot stand te brengen."

De op deze wijze toegekende bevoegdheden zullen de Categorie Corporaties in staat stellen om b.v. groote verschillen in de loonen van een bepaald beroep te nivelleeren of om door middel van het uitvaardigen en handhaven van bindende regels, de voorwaarden te regelen voor beroepsopleiding en het leerling-wezen, of om de credietverleening en de werkzaamheden der arbeidsbeurzen te co-ordineeren. De Regeering kan vele werkzaamheden aan haar toevertrouwen, welke tot heden den Inter-syndicale Comité's te beurt vielen. Zij zullen ook de juiste organen zijn om regelingen tot stand te brengen tusschen de Corporaties van Handel, Landbouw en Industrie, in die gevallen waar de belangen dezer bedrijfstakken met elkaar in botsing zouden komen.

Teneinde deze nieuwe groepeering tot stand te brengen waren klaarblijkelijk bepaalde veranderingen in de syndicale indeeling noodig. Indien, bij voorbeeld, de Categorie Federaties van werkgevers en arbeiders voor de afbakening van een bepaald product in een nieuwe Categorie-Corporatie of Corporatief Comité bijeengebracht moesten worden, was het noodzakelijk hen vrij te maken van hun strikte afhankelijkheid van hun nationale arbeiders- en werkgeversfederaties. Inderdaad geeft de nieuwe wet aan de categorie federaties een grootere mate van autonomie.

En hier behoort de lezer er zich rekenschap van te geven dat men deze nieuwe corporatieve lichamen volgens twee verschillende beginselen kan organiseeren — ten eerste volgens het beginsel der categorieën (dat is dus syndicaal) en ten tweede volgens het beginsel van den productiekring (dat is dus industrieel). Volgens het eerste beginsel zou de nadruk komen te liggen op de verdeeling der winsten hetgeen zou kun-

nen leiden tot een herleving van den strijd tusschen arbeiders en werkgevers die in deze primaire organisatievorm worden tesamengebracht. Door het tweede beginsel wordt de nadruk gelegd op de vermeerdering der winst en de uitbreiding van het productieterrein, hetgeen tot de vorming van een overmatig aantal corporatieve lichamen en een verzwakking der vakbonden zou kunnen leiden. Daarom moeten de reeds genoemde zeven nationale Corporaties in stand gehouden en versterkt worden, teneinde deze beide uitersten te vermijden. Deze blijven als voorheen, uiteindelijk verantwoordelijk voor de co-ordinatie der nationale productie in haar geheel, waardoor de grootst mogelijke elasticiteit wordt gewaarborgd voor nieuwe industrieën welke tot een nieuwe productiecycle kunnen leiden of voor de uitbreiding van bestaande industrieën in nieuwe richtingen. Voor alle takken van economische bedrijvigheid voorziet de wet in de oprichting van nieuwe corporatieve comité's, hetzij van tijdelijke of permanente aard.

Zooals Signor Rocco, in zijn rapport aan de Senaat bij de instelling der Corporaties zeide: „Het organische systeem van Corporaties voor de groote takken der productie, van speciale categorieën en van corporatieve comité's voor alle speciale productiekringen, heeft het groote voordeel eenvoudig en elastisch te zijn. Het maakt de instelling van een paar groote Corporaties mogelijk en waarborgt tevens een organisatie die in haar actie levend en buigzaam is."

De nieuwe wet van 18 Januari 1934 is in zeer algemeene termen vervat; het aantal der op te richten categorie corporaties of corporatieve comité's wordt niet genoemd, zij kunnen volgens behoeften groeien. Opgemerkt dient te worden dat al deze lichamen

tegenover de Regeering adviseerende bevoegdheid hebben. Zij zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers en kunnen regelingen treffen voor hun eigen tak van productie. Steeds worden de belangen van de natie — d.w.z. van de consumenten — door een regeeringsbeambte vertegenwoordigd voor het geval men door middel van een monopolistische positie het publiek zou willen exploiteeren; bovendien moeten alle beslissingen door den Nationalen Corporatieven Raad worden goedgekeurd teneinde de belangen der andere productietakken te beschermen. Tenslotte is het oppergezag van den Staat gewaarborgd door het feit dat geen enkele beslissing van kracht is zonder een speciaal regeeringsbesluit.

Het is waarschijnlijk niet overbodig om de ontwikkeling der twee nieuwe organisatievormen iets nader te beschouwen, d.w.z. de Categorie Corporaties en de Corporatieve Comité's voor bepaalde productiekringen. Klaarblijkelijk maakte de oprichting van de eerste, zooals reeds gezegd, een grootere autonomie en onafhankelijkheid in de rangschikking der Confederaties noodzakelijk, zoodat arbeiders- en werkgevers-federaties onafhankelijk van de groote algemeene Industrieele Corporatie, in een Categorie Corporatie vereenigd konden worden, zooals bij voorbeeld voor de textiel industrie, of de chemische industrieën of de metaal-industrie. Zij blijven onderafdeelingen van de Nationale Corporatie die alle oneenigheden welke tusschen de categorieën der onder-corporaties zouden kunnen ontstaan, moeten verzoenen.

Door de wijze waarop het syndicale systeem in de laatste jaren heeft gewerkt, is namelijk gebleken dat er een aanzienlijk aantal onafgehandelde kwes-

ties bij de Nationale Confederaties werden opgehoopt. De categorie corporaties vormen daarom een volgens de beroepen geregelde overgang, waardoor de regeling van disputen bespoedigd moet worden en aan den anderen kant het toenemend gevaar der bureaucratie in de Confederaties, dat hoofdzakelijk een gevolg was van den betrekkelijk langen weg tusschen Confederatie en de belanghebbende partijen, weggenomen moet worden. De speciale functie van deze categorie corporaties zal bestaan in de bescherming van de belangen der categorieën welke in denzelfden tak van productie werkzaam zijn. De corporatieve comité's zullen al de economische categorieën van een speciale productiekring vertegenwoordigen en zullen daarom in de uitoefening van hun functies een bizondere autonomie genieten, hoewel hun voorstellen aan hun eigen Corporaties en aan den Nationalen Corporatieven Raad ter goedkeuring onderworpen moeten worden. Zij zullen gevormd worden naar behoeften en als zij het gestelde doel hebben bereikt zullen zij ontbonden worden. Bij voorbeeld zouden de textiel industrieën, die een groote productiegroep vormen, een categorie-corporatie kunnen worden en eveneens zou het noodzakelijk kunnen zijn om corporatieve comité's te vormen voor zijde, linnen, kunstzijde, enz.; of binnen het verband van een minerale corporatie zouden er speciale comité's voor zwavel, kunstmeststoffen, verfstoffen en andere producten gevormd kunnen worden.

Een corporatief comité zou bizonder nuttige diensten kunnen bewijzen in gevallen waar de actie-radius van de industrie zich over de grenzen uitstrekt en men van internationale omstandigheden afhankelijk is; waar een industrie behoefte heeft aan weten-

schappelijk technisch onderzoek of bizondere crediet-behoeften heeft.

In ieder geval zal de lezer begrijpen dat deze corporatieve comité's niet van constitutioneele, maar van technische beteekenis zijn en het uitstel in hun oprichting was zonder twijfel toe te schrijven aan het verlangen om een mogelijke bureaucratische verwarring met de zeven reeds bestaande Corporaties te voorkomen.

HOOFDSTUK V.

Economische Politiek.

Teneinde de nationale economische politiek van den Corporatieven Staat te begrijpen, is een kort overzicht van de Italiaansche situatie noodzakelijk. Niettegenstaande het feit dat Italië grootendeels een landbouwstaat is, is het er nooit in geslaagd de voedselvoorziening van het eigen volk te verzorgen. Minstens twee derde gedeelte van den bodem is bergachtig en niet voldoende vruchtbaar voor den verbouw van graan, terwijl duizenden en duizenden H.A. tot voor kort uit waardelooze moerassen bestonden. Bovendien bezit het practisch geen steenkolen, zoodat het nooit in zijn behoeften aan brandstoffen heeft kunnen voorzien. In ruil voor deze levensbehoeften en andere noodzakelijke grondstoffen, heeft de export hoofdzakelijk bestaan uit landbouwproducten die speciale zorg vereischten, zooals wijn, olijfolie, citroenen en vroege groenten, uit bepaalde luxe-fabrikaten zooals zijde, en andere kostbare textielgoederen en voorts uit artistieke producten der Italiaansche handarbeid. De invoer was veel grooter dan de uitvoer, waarbij kolen en graan de twee nadeelige factoren vormden.

In de jaren vóór den oorlog werd deze ongunstige balans grootendeels weer goed gemaakt door twee belangrijke nationale bronnen van inkomsten, namelijk de spaargelden welke door Italiaansche emigranten uit de Vereenigde Staten, Argentinië, Brazilië en Duitschland naar huis werden gezonden en ten

tweede het geld dat in Italië werd uitgegeven door talrijke buitenlandsche touristen die door het klimaat, de kunst en de historische monumenten naar het land werden getrokken.

Liberale politici van de oude school waren met dezen staat van zaken blijkbaar tevreden, ten spijt van de nationale vernedering welke aan deze afhankelijkheid kleefde en die zich demonstreerde door de buitengewone goedkoopte der Italiaansche arbeidskrachten in het buitenland en door het feit dat Italië eerder beschouwd werd als een museum dan als een levend en vooruitstrevend land. Maar sinds den oorlog hebben bepaalde omstandigheden, waarop de Regeering geen invloed kon uitoefenen, er toe geleid dat deze wisselvallige bronnen van inkomsten een sterke vermindering ondergingen. Aan den eenen kant hebben de verschillende landen Italië's arbeidskrachten niet meer noodig, terwijl het geldgebrek over de geheele wereld een sterke vermindering van het aantal buitenlandsche bezoekers tengevolge heeft gehad. Deze omstandigheden hebben het natuurlijk verlangen van de Italianen versterkt om hun land onafhankelijk te maken van onzekere verdiensten en wel door besnoeiïng van de uitgaven welke tot voor kort noodig waren voor den invoer.

Het voornemen van de Regeering om het deficit van de handelsbalans te verminderen is de drijvende kracht geweest achter de twee campagnes ter vermeerdering van de graan- en electriciteitsproductie. Teneinde nog grootere verplichtingen tegenover het buitenland te vermijden, was het noodig zich voor deze noodzakelijke ondernemingen geheel op het Italiaansche kapitaal te verlaten en daarvoor moest de nationale geldeenheid omhooggevoerd en beschermd worden. Het verhoogde prestige als gevolg

van het hooge stabilisatie-niveau en het vaste besluit van de Regeering om de nationale spaargelden te beschermen, maakte de kleine beleggers meer en meer bereid den Staat te leenen en de regeerings-emissies werden op den dag van uitgifte overteekend. De door den Corporatieven Staat geschapen instellingen hebben de natie in staat gesteld om haar eigen financieele hulpbronnen voor inwendige ontwikkeling te mobiliseeren en om de noodlottige methode van het opnemen van buitenlandsche leeningen te vermijden.

Het Corporatieve systeem, geholpen, doch niet beheerscht door den Staat, voorziet wanneer dit noodig is in de credietbehoeften; echter niet door de bestaande crediet-instellingen te dwingen dit te verleenen, maar wanneer gebrek aan crediet het gevolg is van gebrek aan een behoorlijke organisatie, neemt het corporatieve systeem maatregelen om zulk een organisatie in het leven te roepen.

Vermeld dient te worden dat er vroeger in Italië drie Banken waren voor de uitgifte van papier-geld — de Banken van Italië, Napels en Sicilië. Een der eerste stappen van den Corporatieven Staat was de Circulatiebanken te vereenigen onder de Italiaansche Bank, teneinde een centraal beheer van het nationaal crediet mogelijk te maken. Deze Bank ontving tegelijkertijd controleerende bevoegdheid over alle depositobanken in het geheele land. Er kunnen geen depositobanken worden opgericht, of fusies tot stand worden gebracht zonder toestemming van den Minister van Financiën en advies van de Italiaansche Bank.

De positie van de Banken is ten zeerste versterkt door de vorming van de Corporatie van het Bankwezen en de Verzekerings Maatschappijen. Hoewel

deze Corporatie evenals al de anderen, hoofdzakelijk een vrijwillige organisatie is, zijn haar beslissingen toch, zooals Dr. Einzig uitlegt, bindende voorschriften, „die voor iedere bank dwingend zijn...."

Om slechts een voorbeeld te geven van de mate waarin de Corporatie is gebruikt voor de regeling van de activiteit der Banken in Italië: hoewel er geen wettelijke voorschriften voor den beurshandel in Italië bestaan, worden bepaalde regels door de banken strenger in acht genomen dan in eenig ander land waar deze regels door de wet zijn voorgeschreven. Volgens het besluit van de Corporatie kunnen buitenlandsche deviezen slechts verstrekt worden voor bona-fide handelsdoeleinden of voor het betalen van buitenlandsche schulden. Door deze maatregel werd de vlucht van Italiaansch kapitaal voorkomen, zonder dat de Regeering haar toevlucht tot wettelijke voorschriften heeft moeten nemen. Ook is het den Italiaanschen Banken door de Corporatie verboden Lire-credieten aan buitenlanders te verleenen. Dientengevolge zijn baisse speculaties in de Lire practisch onmogelijk gemaakt, zonder eenige wettelijke bepaling. In theorie worden de beperkingen geheel vrijwillig door de Banken nageleefd, maar tenslotte bestaat de Corporatie die de besluiten aanneemt, uit haar eigen vertegenwoordigers".

„Dit beteekent niet", vervolgt Dr. Einzig, „dat de houding van de banken tegenover individueele klanten en individueele transacties aan de inmenging der Regeering is onderworpen. In dit opzicht is de vrijheid van de Italiaansche Banken even groot als die van de Banken in eenig ander land". Maar allen tesamen worden zij door een zelfde politiek geïnspireerd, namelijk om het algemeen belang te bevorderen en speculatie tegen te gaan. De banken treden

niet langer als makelaars op en het aantal makelaars op de beurs is verminderd.

Tengevolge van de economische voorgeschiedenis is het Italiaansche banksysteem minder sterk ontwikkeld dan in vele andere landen. Er zijn een groot aantal kleine particuliere banken voor plaatselijke zaken, volksbanken die credieten verleenen aan handelaars, landbouwbanken voor de provinciale districten en eenige semi-officieele credietbanken voor ondernemingen op grooter schaal.

„Maar er bestond in Italië geen enkele instelling voor crediet op langen termijn", schrijft Signor Zuccoli, een der Directeuren van de Banca Commerciale. „Er bestonden geen emissiebanken, geen daggeldmarkt, geen maatschappijen op aandeelen, geen groote effecten-makelaars bekend met verzekeringen en emissies zooals die in Londen bestaan; en, wat het belangrijkste is, particuliere beleggers wisten van de industrie niet veel af en waren slechts bereid hun geld ter beschikking te stellen wanneer Obligaties werden uitgegeven die door een Staatsgarantie of op z'n minst door een Staatscontrôle werden gedekt. Zoo was de situatie: aan den eenen kant volledig gebrek aan een passende organisatie voor industrieel crediet op langen termijn; aan den anderen kant een eeuwen-oude traditie van Staats- of semi-officieele credietinstellingen verspreid over geheel Italië. Zoo was het met de oude „Opera Pia di San Paolo" te Turijn, de „Monte dei Paschi", te Siena, de Banken van Napels en Sicilië en de Provinciale Spaarbanken (Casse di Risparmio)".

Dit gebrek aan crediet-organisaties en deze traditie van instellingen die door den Staat werden gecontroleerd, leidden er volkomen natuurlijk toe, dat onder den invloed van het Arbeidscharter waaraan het

beginsel van aanmoediging van het particulier initiatief ten grondslag ligt, bepaalde semi-officieele instellingen werden opgericht voor het verstrekken van crediet op langen termijn aan de industrie.

Bij voorbeeld verstrekt het Crediet Consortium voor Publieke Werken leeningen op langen termijn aan Gemeente Besturen, Scheepvaart- en Landontginningsmaatschappijen. De voorschotten worden gegarandeerd door Regeeringscertificaten en het recht om huur of rente te heffen over de voltooide werken. De Directeuren worden door den Staat benoemd, die de algemeene politiek controleert. Hiermede analoog is het Instituut voor Werken van Openbaar Nut, dat zich tot heden heeft gespecialiseerd in het financieren van electriciteitswerken en telefoonmaatschappijen; de voorschotten worden verzekerd door hypotheken op gebouwen en algemeene zekerheid op de activa. De aandeelhouders zijn hoofdzakelijk staatsinstellingen, maar ook wel verzekeringsmaatschappijen of banken. De directeuren worden niet door de Regeering benoemd, maar er wordt toezicht uitgeoefend door accountants die van staatswege worden aangesteld.

Van een eenigszins ander karakter is het Instituto Mobiliare Italiano, welks stichting, samen met de stabilisatie van de Lire, een der stoutste operaties was, welke door de Italiaansche regeering zijn ondernomen. Sommige Italiaansche banken waren bij den aanvang van de crisis in het bezit van een aantal fondsen die aanzienlijk in waarde waren teruggeloopen. Om de situatie te verlichten, werd met de hulp van een groep Italiaansche zakenlieden een Holding Maatschappij, de Sofindit, opgericht om de bevroren credieten over te nemen en tegelijkertijd werd met medewerking van de Regeering in 1932 het Istituto

Mobiliare Italiano in het leven geroepen, dat dienst moest doen als financieringsinstelling voor het verstreken van credieten met middel-langen looptijd, een en ander onder toezicht van de Regeering.

Genoemd Instituut verstrekt leeningen tegen onderpand van effecten en draagt er zorg voor dat alleen aan bestaande, door en door gezonde firma's, of nieuwe ondernemingen crediet wordt verleend.

Maar de grootste onlangs gecreëerde instelling is het Instituut voor Industrieele Reconstructie, dat onderverdeeld is in twee afdeelingen ieder met een eigen uitvoerend Bestuur, benoemd door de Regeering. De eerste afdeeling heeft tot taak het verstrekken van crediet op langen termijn — vijftig tot twintig jaren. De tweede afdeeling heeft, geholpen door een Regeeringsleening van 85 millioen voor den tijd van 20 jaren „demobilisatie" ten doel en vervangt het oudere Likwidatie Instituut. Met de sterkere financieele hulpbronnen waarover wordt beschikt, kan krachtiger steun worden verleend bij de likwidatie van ongezonde zaken en op deze wijze kunnen de banken van bevroren onderpanden worden bevrijd.

Tevens werd het likwidatieproces van den bovenbouw der industrieele inflatie volvoerd door een drastische kapitaalsafschrijving bij vele maatschappijen die financieel gezond waren en industrieele waarden vertegenwoordigden. In het kort, men heeft de geheele Italiaansche financieele situatie grondig herzien.

In de credietbehoeften van handels- en industrieele ondernemingen zal nu in de toekomst op de volgende wijze worden voorzien: korte credieten door gewone credietbanken; leeningen met middelbaren looptijd door het Istituto Mobiliare, en leeningen met langen looptijd door het Instituut voor Industrieele Re-

constructie. Het leidende beginsel dezer Instituten werd door Mussolini als volgt omschreven: „Het gaat er niet om firma's te redden die reeds in ontbinding zijn, maar om economisch gezonde ondernemingen te helpen die zich tengevolge van de wereldcrisis in moeilijkheden bevinden.
Credietaanvragen worden niet alleen van dit standpunt beoordeeld, maar ook in verband met de waarde der ondernemingen en haar relatief belang voor de industrie als geheel. Slechts die firma's worden ondersteund welke een volledige financieele stabiliteit kunnen herwinnen en door vermindering der kosten en verbetering der productie den industrieelen vooruitgang kunnen bijhouden en die bereid zijn haar productie aan de bestaande vraag aan te passen. Het doel dezer instellingen is, te vermijden dat financieele hulp wordt verstrekt aan firma's die door een ontijdige concurrentie de normale expansie van de ondernemingen die reeds met succes in het productieproces van de natie zijn ingeschakeld, zouden kunnen belemmeren of in gevaar brengen".

„Maar", zegt Signor Zuccoli, „zelfs deze semi-officieele instellingen, hoewel zij in overeenstemming zijn met een oude Italiaansche traditie, moeten in haar tegenwoordige bestaansvorm niet definitief gehandhaafd blijven en mogen den groei van particuliere ondernemingen op aandeelen niet verhinderen of moeilijkheden in den weg leggen aan firma's die uiteindelijk in haar eigen financieele behoeften zullen kunnen voorzien. Zij hebben geen monopolie, geen privilege, en evenals het Fascistische Regime den overgang van Openbare Diensten en Staatsondernemingen in de handen van particuliere ondernemers heeft mogelijk gemaakt toen de privaat-ondernemer daarvoor geschikt bleef, geloof ik dat hetzelfde zal

gebeuren met het lange crediet voor de industrie, zoo spoedig particuliere ondernemingen in staat zullen zijn om dat te verstrekken....

Daarom zal de tusschenkomst van den Staat in het verleenen van crediet geleidelijk kunnen worden verminderd of afgeschaft zoodra het particulier initiatief zich voldoende zal hebben ontwikkeld. Want zoowel in crediet- als in andere zaken, is het duidelijk streven van de Regeering en van het Corporatieve Systeem er op gericht zich van iedere vorm van Staatssocialisme afzijdig te houden, zoo goed als zij zich afzijdig houden van iedere poging tot een kunstmatig economisch stelsel. In credietzaken bestaat er geen beheerscht of gereglementeerd systeem, evenmin als voor een munteenheid. Integendeel heeft het Corporatieve Systeem steeds tenvolle de politiek van de Regeering en de Italiaansche Bank ondersteund om den gouden standaard te handhaven, in het volle besef dat met een gouden standaard het crediet niet door den wil van de Regeering of zelfs van de natie wordt beperkt, maar door het oordeel van de Internationale markt; op de vergadering der Voorbereidende Commissie voor de Economische Wereldconferentie heeft de Italiaansche afgevaardigde het voordeel van den gouden standaard, ter voorkoming van economische autarkie, bepleit.

Aan het corporatieve financieele systeem ligt volledig respect voor de internationale belangen, zoowel als voor het particulier initiatief, ten grondslag. Het nationale beginsel, het nationale belang, kunnen de noodzakelijkheid van steunverleening aan de een of andere categorie van industrie of handel of de een of andere particuliere onderneming, medebrengen. Het is van het grootste belang om duidelijk te verklaren dat in het Corporatieve Systeem deze taak

wordt beseft zonder dat men den Banken speciale aanwijzingen behoeft te geven, hetgeen gelijk zou staan met het uitoefenen van druk om credieten toe te staan in strijd met haar eigen belangen. Het beginsel dat het particulier initiatief boven het Staatsinitiatief gaat, wordt ten volle gerespecteerd; het is een uitgemaakte zaak dat in gevallen waar het individu of een privaatinstelling in staat zijn crediet te verstrekken, zij zelf het best uit kunnen maken aan wie, en hoeveel crediet zij willen geven".

Indien men de economische politiek van den Corporatieven Staat in haar geheel beschouwt, is het duidelijk dat de Regeering terecht heeft vermeden groote buitenlandsche leeningen voor de nationale ontwikkeling op te nemen, waarover de rente slechts door een grootere export betaald had kunnen worden, hetgeen Italië nog weer meer afhankelijk gemaakt zou hebben van de onzekere afzetgebieden der financieel sterkere naties die er uit concurrentieoverwegingen desnoods niet voor terugschrikken met haar valuta te manipuleeren. Het doel is geweest, Italië voor zoover zulks mogelijk was, economisch onafhankelijk te maken en om niettegenstaande de betrekkelijke armoede de financieele stabiliteit en onafhankelijkheid van het land te verzekeren; om de nationale munt vast aan het goud te verankeren en tegen buitenlandsche speculatie te beschermen; om den spaarzin aan te moedigen en de spaargelden van het volk in den nationalen bodem te beleggen; en om een oplossing te vinden voor het probleem der voorziening in eigen levensbehoeften los van het toeval der internationale crises.

Het moet algemeen worden erkend dat in wezen aan deze politiek eerlijkheid en een gezond begrip ten grondslag liggen. Het besluit om de schulden niet

door inflatie af te schrijven, maar om de schuldeischers te beloonen voor hun vertrouwen door de zorgvuldige bescherming van hun belangen, is en moet in steeds meerdere mate worden geapprecieerd en tot een verhoogd financieel aanzien, zoowel in Italië als daarbuiten leiden.

HOOFDSTUK VI.

De Landbouw Corporatie.

Zooals alle andere Corporaties, bestaat de Landbouw Corporatie uit twee groote Confederaties, waarvan de eerste alle landeigenaars vertegenwoordigt, de tweede alle loonarbeiders die in den landbouw werkzaam zijn. Van de twee millioen Italianen die tot de eerste klasse behooren, met inbegrip van de boeren-eigenaars, zijn er reeds meer dan een half millioen bij de erkende vakbonden der landeigenaars ingeschreven; van de vier en een half millioen arbeiders en „metayer" boeren — die een woning, vee en de helft van den opbrengst in ruil voor hun arbeid en die van hun familie ontvangen — kan men zeggen dat er ongeveer twee millioen drie honderd duizend in de erkende arbeiders-vakbonden zijn georganiseerd. In beide gevallen is de wettelijke quota van een tiende blijkbaar overschreden. Inderdaad kan men zeggen dat meer dan de helft van de landbouwbevolking in deze organen van den Corporatieven Staat is georganiseerd.

Dit hooge percentage is des te merkwaardiger indien men den grooten afkeer van de conservatieve boeren om zich in eenige coöperatieve beweging te mengen, of eenige bemoeiïng met hun verouderde werkwijze te dulden, in aanmerking neemt. Dit geldt speciaal voor het Zuiden, waar de boeren tengevolge van het verzuim van vorige regeeringen buitengewoon achterlijk en voor het grootste gedeelte analphabeten waren. Men heeft terecht gezegd dat „de

landbouw niet alleen een tak van productie is, maar een levenshouding"; iedere oude gewoonte heeft een sociale zoowel als een technische beteekenis. Hoe verder men van de moderne denkwijze verwijderd is, des te afwijzender staat men tegenover verandering en inmenging.

Hoewel de Landbouw Corporatie, evenals de andere Secties van den Corporatieven Raad, geen wettelijke corporatieve bevoegdheden ontving voor Januari 1931, heeft zij lang voordien corporatieve arbeid verricht. In deze Sectie zijn de beide Confederaties vertegenwoordigd door haar voorzitters en zeven door iedere Sectie gekozen leden, waarvan twee technisch expert moeten zijn, alsmede twee afgevaardigden van de Nationale Coöperatieve Vereenigingen. De Minister of een der hooge ambtenaren van het Departement van Landbouw bekleedt het voorzitterschap.

Als voorbeelden van de werkzaamheden der Corporatie kunnen de co-ordinatie van een aanzienlijk aantal verschillende arbeidscontracten en de verscheidene vormen van hulpverleening door de plaatselijke vakbonden genoemd worden. Nog belangrijker was het werk dat de landbouwsectie verrichtte door de regeling der verhoudingen tusschen verschillende categorieën van producenten — geschillen welke onophoudelijk rezen tusschen groepen van gespecialiseerde arbeiders, die bijzondere werkzaamheden, zooals b.v. het snoeien van de olijfboomen, waarvoor de boeren niet geschikt zijn, kwamen verrichten. Indien de Corporatie niet meer had gedaan dan vrede stichten tusschen de verschillende landarbeiders, zou zij haar bestaan hebben gerechtvaardigd.

Een der eerste daden na de wettige erkenning der

Corporatie was de indiening van een rapport over invoerrechten, waarin werd beweerd dat de belangen van den Italiaanschen Landbouw werden opgeofferd aan die van andere productietakken, en waarbij aangedrongen werd op de instelling van een Comité door den Nationalen Corporatieven Raad, teneinde de Regeering te adviseeren in tarievenkwesties. Het rapport bepleitte de voorbereiding van een algemeen nieuw tarief dat de landbouwers zou beschermen tegen bepaalde buitenlandsche importen en de daaruit voortvloeiende prijsschommelingen. Het gevolg was dat o.a. het invoerrecht op buitenlandsch graan werd verhoogd van 7½ op 75 Lire per Centenaar en een contingenteeringssysteem werd ingevoerd. Het is de moeite waard hierbij te vermelden dat dit geen prijsstijging van het graan tengevolge heeft gehad en hoewel de prijs zelfs is gedaald heeft toch ook dit voor den boer niet de ruïneuze gevolgen gehad welke anders onvermijdelijk geweest zouden zijn.

Andere werkzaamheden van de Corporatie zijn de oprichting van technische instellingen ter bestudeering van wetenschappelijke landbouwvraagstukken en plantenziekten, alsmede de vestiging van regeeringsboerderijen ter verbetering van den veestapel. Bijzonder interessant is het gebruik van treinen en automobielen ten dienste van reizende tentoonstellingen waar de resultaten van wetenschappelijke behandeling van verschillende soorten grond en het nut van bepaalde zaadsoorten worden aangetoond. Deze reizende tentoonstellingen worden geleid door bekwame experts die 's avonds in de open lucht les geven aan de boeren, dikwijls met behulp van films. Deze lessen hebben er niet alleen toe bijgedragen den boer de zoo noodige vakkundige opvoeding te geven, zij hebben ook zijn enthousiasme voor de

vermeerdering der nationale productie wakker geroepen en tenslotte een gevoel van achteruitzetting weggenomen waaronder de boeren tengevolge van regeeringsverzuim steeds hadden geleden. Thans hebben zij het gevoel dat hun arbeid een onmisbaar onderdeel van de nationale economie is, waarin zij een eervolle plaats innemen.

De Corporatie heeft ook uitgebreide gegevens verzameld op het gebied van de jachtwetgeving, voor de bescherming van vogels en voor de regeling van de zoetwater-visscherij. Gedurende de laatste jaren zijn groote uitgestrektheden bergland her-beboscht, hetgeen een omschrijving der Gemeenterechten en der verantwoordelijkheid voor de bescherming van jongen aanplant heeft noodig gemaakt. Er is een speciale Bosch Militie opgericht onder bevel van het Ministerie van Landbouw en met medewerking van de Provinciale Corporatieve Raden.

Zooals reeds opgemerkt, hebben deze Provinciale Corporatieve Raden vergaande bevoegdheden, speciaal in verband met de ontwikkeling van den Landbouw. Zij hebben tot taak de Corporatie en het Ministerie van Landbouw van advies te dienen in zake de landelijke- en boschmilitie, plaatselijke gebruiken, den strijd tegen plantenziekten, het toezicht op beurzen en markten, enz. Zij co-ordineeren ook de werkzaamheden van de plaatselijke landbouwbonden, teneinde de productie op te voeren en deze bij te staan in alle soorten sociale diensten, meer in 't bizonder wat betreft de recreatiegelegenheid in de dorpen. Het is duidelijk dat het succes van de campagne tot verhooging der graanproductie voor een groot deel afhangt van het werk der Provinciale Corporatieve Raden.

In het hoofdstuk over de economische politiek

werd reeds melding gemaakt van de noodzakelijkheid om de graanproductie te verhoogen, teneinde den invoer te verminderen. Het werd om technische redenen niet wenschelijk geacht om de met graan bebouwde oppervlakte te vergrooten ten koste van den verbouw van andere producten en hoewel door landontginning veel nieuwe cultuurgrond is gewonnen, is de met tarwe bebouwde oppervlakte slechts vermeerderd van 4.5 millioen H.A. tot 4.91 millioen H.A. Men heeft er naar gestreefd den oogst te verbeteren door wetenschappelijk onderzoek, door het gebruik van de juiste zaden in verband met den bodem en het klimaat en door de boeren vertrouwd te maken met het gebruik van nieuwe machines en het toepassen van nieuwe methoden. De gemiddelde opbrengst per H.A. is gestegen van 10.9 centenaars in de jaren voor 1924 tot 13.9 centenaars in 1931 en 15.2 in 1932. Met den oogst van 1933 werd het doel bereikt en Italië produceert al het voor eigen gebruik benoodigde graan. Om dit resultaat te bereiken was het niet alleen noodig den boer op te voeden, maar ook om nieuwe fabrieken voor de levering van kunstmeststoffen op te richten en om de landeigenaars en boeren in staat te stellen tot het koopen van de nieuwste machines. Dit geschiedde door de oprichting van landbouwbanken en consortia die de noodige credieten verstrekten.

II.

Wat betreft bodemontwikkeling, zijn met advies en behulp van de Provinciale Corporatieve Raden talrijke kleinere verbeteringen door individueele landeigenaars tot stand gebracht. De Regeering verstrekt credieten voor vele doeleinden, zooals drainage of irrigatie, watervoorziening of aanleg van landwe-

gen, landontginning, verbetering van weidegronden, her-beplanting van wijngaarden, oprichten van boerderijen en stallen, alles ten bedrage van 33 tot 38 % van de kosten. De Provinciale Inspecties welke aan de Corporatieve Raden zijn verbonden zorgen er voor dat het werk behoorlijk wordt uitgevoerd en het geld wordt besteed voor de doeleinden waarvoor het is toegewezen. De landeigenaars worden niet gedwongen om verbeteringen toe te passen, maar op grond van Artikel 9 van het Arbeidscharter kan de Staat ingrijpen als het particuliere initiatief te kort schiet en zulk een interventie kan plaats grijpen in den vorm van toezicht, hulp, of direct beheer. Toezicht en hulp kan de eigenaar verkrijgen door zich tot de Provinciale Corporatieve Raden te wenden, maar indien hij de geboden gelegenheid verwaarloost kan de Staat zijn grond overnemen en hem een kleine rentevergoeding betalen — zooals inderdaad in eenige gevallen heeft plaats gevonden. De geheele opzet is er op gericht het particulier initiatief aan te moedigen en honderd duizenden kleine verbeteringen zijn door particulieren ondernemingslust tot stand gebracht.

Als het een kwestie van landontginning op groote schaal is, waarbij aanleg van hoofdwegen, kanalisatie van rivieren, enz. noodzakelijk is, wordt het werk vaak indirect door den Staat ondernomen en wel door bemiddeling van een Consortium van landeigenaars, waaraan de Staat 80 tot 90 % van het vereischte kapitaal verstrekt. Maar in zulk een geval zijn de landeigenaars op straffe van onteigening verplicht om zelf de kleine verbeteringen aan te brengen. Hiervoor verstrekt de Staat crediet op de reeds genoemde condities, d.w.z. 33 tot 38 % van de totale kosten of een garantie van 2 tot 2½ % voor de rente van de leening. Aflossing van de leening kan op ge-

makkelijke voorwaarden en verdeeld over een lange periode, plaats vinden — waarna alle verbeteringen het eigendom van den landeigenaar blijven.

Het bijzondere voordeel dat schuilt in het systeem om door middel van een Consortium te werken, bestaat daarin dat de details van het plan bestudeerd worden door de landeigenaars die het consortium vormen. Het geheel wordt dan een samenwerking tusschen degenen die plaatselijk belang bij het project hebben en de technische adviseurs die door den Staat worden aangesteld.

Behalve deze twee methoden van landverbetering — particulier, of door middel van consortia — heeft de Regeering in de laatste jaren eenige groote ontginningswerken ondernomen, zooals dat van de Pontijnsche moerassen, waar het geheele werk door den Staat wordt verricht. Het motief dat tot deze groote werken heeft geleid is niet alleen verhooging van de productie, maar ook werkverschaffing voor een groot aantal arbeiders. Zoodra de drainage en de wegenaanleg is voltooid, worden dorpen gebouwd, zooals Littorio en worden families uit overbevolkte streken naar het nieuwe land overgeplaatst. Zij betalen een matige rente en ook een kleine jaarlijksche som, die hen na verloop van 25 jaren eigenaars van den grond maakt. Het is de politiek van de Regeering bij deze families belangstelling en liefde op te wekken voor den grond die zij bearbeiden en een zoo groot aantal boeren en arbeiders op het land te vestigen als slechts mogelijk is.

Het geld voor deze schema's leent de Staat van de Spaarbanken, die op deze wijze een uitstekende zekerheid verkrijgen. Terugbetaling heeft plaats in jaarlijksche termijnen over een periode van dertig jaren. Als het geld aan de Banken wordt terugbetaald,

wordt het weer opnieuw geleend voor andere objecten. Sinds in 1927 de betreffende wet werd aangenomen, zijn de voorschotten gestadig toegenomen en beloopen zij bijna een milliard Lire per jaar.

III.

Het volgende vraagstuk, van niet minder belang, is de afzet van de verhoogde productie, niet alleen van graan, maar van alle andere landbouwproducten. Een typisch voorbeeld is dan van suikerbieten. Teneinde de ontwikkeling van de suikerindustrie te bevorderen werd een speciale studie gemaakt van de verbetering der machines in deze industrie en de uitbreiding van de suikerbietenteelt. Hieraan werden aanzienlijke sommen besteed met het doel aan de binnenlandsche vraag te kunnen voldoen en aldus den invoer van suiker overbodig te kunnen maken. Door invoerrechten te heffen die verband hielden met den suikerprijs op de wereldmarkt was de industrie in staat zich langzamerhand uit te breiden en dit doel te bereiken, maar de fabricage van suiker was in handen van een kleine groep industrieelen die de suikerboeren exploiteeren. Ter verdediging van hun belangen werd een nationale associatie van boeren in de suikerbietenteelt gevormd die opgenomen werd in de Confederatie van Landeigenaars. Hiervan konden alle belanghebbende boeren lid worden, terwijl het stemrecht werd uitgeoefend in een algemeene vergadering naar verhouding van de bodemoppervlakte die de verschillende leden in bebouwing hadden.

Ieder jaar sluit het centraal bureau van de organisatie voor den geheelen oogst een nationaal contract met de suikerfabrikanten af, dat niet gebaseerd is op het gewicht van de bieten, maar op het geschatte

suikergehalte en den prijs van den suiker. In 1930 werd in de behoeften van de binnenlandsche markt volledig voorzien en was er een klein export-surplus. Maar toen volgde de wereldcrisis en evenals overal elders, verminderde ook in Italië het verbruik. De Associatie slaagde er in om de met bieten beplante oppervlakte te verminderen, zoodat de prijs min of meer op pijl is gebleven en de ondergang der suikerboeren en fabrikanten werd voorkomen. Indien de internationale markt zich herstelt, zal het weer mogelijk zijn de bebouwde oppervlakte uit te breiden.

Ten opzichte van de distributie en export van Italiaansche landbouwproducten, heeft de corporatieve organisatie de grootst mogelijke diensten bewezen. Er is een speciaal export-instituut opgericht ter bestudeering van buitenlandsche markten en ter bevordering en co-ordineering van het particulier initiatief inzake aanpassing van karakter en kwaliteit der voortbrengselen aan de bestaande vraag; om een zorgvuldige selectie en strenge keuring of standaardiseering in het leven te roepen teneinde een uniforme kwaliteit te waarborgen voor alles wat onder hetzelfde merk wordt geëxporteerd; om de medewerking van alle landbouworganisaties in te roepen tot het voeren van een zelfde politiek in exportzaken en om alle firma's welker producten aan de gestelde eischen voldoen, het gebruik van een nationaal merk toe te staan. De regeling ving aan bij sinaasappelen en citroenen en werd langzamerhand uitgebreid tot andere fruit- en groentensoorten, vervolgens tot olijfolie, tot verschillende wijnsoorten en tenslotte tot boter en kaas. Voor wijn zijn acht zônes of districten afgebakend, en speciale consortia zijn ingesteld om in ieder district de wijnen op kwaliteit te keuren, met het recht het gebruik van de bizondere

namen — zooals Asti, Marsala, Chianti, enz. — toe te staan of te verbieden. Op dezelfde wijze mag „Lucca" olijfolie slechts in bepaalde streken geproduceerd worden en de schadelijke verdunning met andere oliesoorten, welke tot het verlies van duizenden buitenlandsche afnemers moet hebben geleid, wordt thans op afdoende wijze tegengegaan.

Het resultaat van deze politiek is geweest, dat de export van Italiaansche landbouwproducten niet in die mate heeft geleden als in deze crisisjaren te verwachten was geweest, maar zelfs nieuwe markten veroverd zijn die waarschijnlijk in beteekenis zullen toenemen, naarmate de crisis afneemt. Intusschen moet toegegeven worden dat het oogenblik om geld te leenen en de credietfaciliteiten uit te breiden, tengevolge van de sterke, en niet te voorspellen daling van de prijzen der landbouwvoortbrengselen, waaruit tenslotte de rente moet worden betaald, zeer ongunstig was. Tengevolge van de algemeene prijsdaling neemt de belastingdruk der rente die op de Staatsschulden moet worden betaald, in sterke mate toe. Het is te hopen dat deze tegenslagen van tijdelijken aard zijn; als zij van blijvenden aard zijn, zullen de onaangename gevolgen voor minder goed georganiseerde en minder vooruitziende landen zonder twijfel nog veel ernstiger zijn.

HOOFDSTUK VII.

Industrie.

I.

Italië is in de eerste plaats een landbouwstaat. Voor den oorlog werden haar voornaamste industrieën gevormd door de „veredeling" van landbouwproducten, door glasfabricage, aardewerk, kant, papier, zijde en andere textielstoffen en de artistieke voortbrengselen der ambachtslieden. De z.g. zware industrieën beperkten zich hoofdzakelijk tot hetgeen in vredestijd noodig was voor leger en vloot. Deze bevonden zich hoofdzakelijk in Turijn en Terni, waar als gevolg van de naburige watervallen, gieterijen voor de constructie van zware artillerie waren verrezen. Met uitzondering van zijde, werden de textielproducten van Biella en Milaan hoofdzakelijk op de binnenlandsche markt geplaatst.

De eischen die de groote oorlog stelde veroorzaakten een onnatuurlijke expansie van deze Italiaansche industrieën en noodzaakten tot den aanmaak van geweren, artillerie, munitie, machinegeweren, vliegtuigen, vrachtautomobielen, zoeklichten, uniformen, tenten, optische instrumenten, inderdaad alles wat tot de uitrusting van leger en vloot behoort, speciaal na de verliezen in den grooten terugtocht gedurende den herfst van het jaar 1917.

Het eerste groote industrieele probleem werd gesteld door den wapenstilstand die de omsmeding van zwaarden in ploegen — d.w.z. de aanpassing van die industrieën, die ver boven de normale behoeften

konden produceeren, aan de vredesomstandigheden — noodig maakte. De ontwikkeling van de automobielindustrie, de vliegtuigindustrie en scheepsbouw was hoofdzakelijk een gevolg van den oorlog, die herstel van de geleden verliezen, vooral op maritiem gebied, noodig maakte. Voor den oorlog waren Italië's koopvaardijschepen slechts van kleine afmetingen en bestond de vloot voor een groot gedeelte uit zeilschepen; de vervanging dezer schepen heeft tot ontwikkeling der scheepswerven geleid, waaronder ook die in de nieuwe Provincies, maar eveneens tot den bouw van eenige der grootste en meest luxueuse passagiersschepen ter wereld.

Gedurende deze periode van noodzakelijke reconstructie werden de Italiaansche moeilijkheden in sterke mate vermeerderd door de heerschende sociale woelingen, die zich in de Industrie in nog sterker mate openbaarden dan in den Landbouw en in 1921 onder het Ministerie Giolitti haar hoogtepunt bereikten in de bezetting der fabrieken door de arbeiders. De middelen waardoor de Corporatieve Staat er in geslaagd is stakingen en uitsluitingen op te heffen en de samenwerking tusschen kapitaal en arbeid te herstellen, zijn in de voorgaande hoofdstukken reeds besproken; het zij voldoende hier op de ontzaggelijke voordeelen te wijzen welke voor de industrie in het elastische stelsel der winstverdeeling liggen, zoodat de arbeidsloonen aan de sterk gedaalde kosten van het levensonderhoud en de verminderde opbrengsten tengevolge van de internationale crisis, aangepast kunnen worden. Teneinde de betrekkelijk nieuwe industrieën over de moeilijkheden van de deflatie-politiek der Regeering en van de verminderde koopkracht der boerenbevolking heen te helpen, was het van het grootste belang de productiekosten

op alle mogelijke manieren te verlagen. Ter bereiking van dit doel en voor de co-ordinatie van de industrieele ondernemingen, hebben de tweeling-Confederaties der Industrie, onschatbare diensten aan het Italiaansche economische leven bewezen.

Behalve de Federatie van Handwerkslieden, die later behandeld zal worden, zijn er op een totaal van ongeveer 120.000 werkgevers ongeveer 70.000 in de algemeene Confederatie der Italiaansche Industrieën vereenigd en op een totaal van 2.500.000 millioen ongeveer 1.700.000 arbeiders in de Confederatie der Vakbonden. De werkgevers-confederatie omvat 176 groepen van inter-provinciale, provinciale en plaatselijke associaties, waarbij vele categorie-associaties van allerlei soort. De arbeidersconfederatie omvat een even groot aantal dezer organisaties en heeft 7.000 collectieve arbeidscontracten tot stand gebracht. Dientengevolge zijn de arbeidsverhoudingen in geheel Italië, van Noord tot Zuid, voor de grootste en de kleinste ondernemingen, geregeld in overeenstemming met de beginselen die in het Arbeidscharter zijn vastgelegd.

Natuurlijk heeft dit enorme aantal overeenkomsten een ingewikkeld en verreikend toezicht noodig gemaakt en is voor de juiste naleving dezer overeenkomsten een voortdurende waakzaamheid geboden. De bevoegde afdeelingen van de Confederatie der industrieele arbeidsvakbonden, zoowel de centrale als de provinciale, hebben in samenwerking met de werkgeversconfederatie, een groot aantal disputen geregeld, die in de meeste gevallen niet uit opzettelijke overtredingen maar uit een verkeerde opvatting van de bepalingen van het contract voortvloeiden. Bovendien hebben beide lichamen maatregelen genomen om een onderbreking van den arbeid of van

de productie te voorkomen. Alle contracten voorzien in de oprichting van ziekenfondsen, zoowel door individueele als geassocieerde firma's en bevatten tevens bepalingen over het doorbetalen van loon gedurende de jaarlijksche vacantiedagen, vergoeding ingeval van ontslag en dergelijke rechten. In samenwerking met de werkgevers Confederatie werd in Maart 1927 een bureau voor sociale hulp opgericht, dat einde Mei 1930 zijn werkzaamheden uitstrekte over 280 groote fabrieken met een totaal van 168.000 arbeiders. Niet alleen de arbeiders, maar ook hun families genieten de voordeelen van deze organisaties. In 1928 werd door de Confederatie een speciale gezondheidsdienst, bekend onder den naam van „La Vigile", opgericht, in 1929 het „Benito Mussolini Instituut", ter voorkoming van tuberculose en in 1930 de eerste Italiaansche arbeiderskliniek.

Iets geheel nieuws voor Italië was de inrichting van Sport- en Voetbalterreinen voor de employe's van de grootere ondernemingen, waarbij leden van alle groepen in de clubs werden opgenomen. De werkzaamheden van de organisaties die zich ten doel stellen de arbeiders na afloop der werktijden nuttig bezig te houden, zullen in een volgend hoofdstuk worden besproken. Het is voldoende te zeggen dat geen moeite is gespaard om de vriendschappelijke gevoelens en den corporatieven geest tusschen arbeiders en werkgevers te versterken.

De Confederaties der Industrie, die dikwijls als een Corporatie samenwerkten, hebben de oprichting van vakscholen, laboratoria voor onderzoekingen en proefnemingen, speciaal voor de chemische industrieën die zich gedurende den oorlog sterk hadden uitgebreid, in hooge mate bevorderd. Op dezelfde wijze heeft ook de optische industrie in de laatste

jaren een hoogen graad van efficiency bereikt. Door de oprichting van het semi-officieele Instituut „Luce", dat de voorbereiding van historische en opvoedkundige films ten doel had, werd een krachtige steun aan de cinematografische industrie verleend. Bovendien is een aanmerkelijke verbetering van den productiestandaard verkregen door de verschillende nationale Organisatievormen die de Confederatie tot stand heeft gebracht en welke later misschien tot „Categorie Corporaties" verheven zullen worden. Als voorbeeld werd reeds de zijde-industrie genoemd, hetzelfde geldt b.v. ook voor geconserveerde levensmiddelen.

De Confederatie van Werkgevers heeft het initiatief genomen tot de uitgave van niet minder dan 76 handels- en technische tijdschriften en 15 jaarboeken. Zij heeft veel moeite besteed aan de opleiding van handelsvertegenwoordigers, speciaal aan de selectie van hen die orders in het buitenland moeten bemachtigen en die niet alleen over technische bekwaamheden moeten beschikken, maar ook goede talenkenners en waardige vertegenwoordigers van hun land moeten zijn. De vertegenwoordiging der Italiaansche Industrie wordt op alle buitenlandsche markten en tentoonstellingen uitstekend verzorgd en er heeft zich een merkwaardige informatiedienst ontwikkeld die aan firma's van uiteenloopende productietakken waardevolle diensten bewijst.

Van nauwelijks minder belang voor de industrie dan voor den landbouw is het Nationale Bureau voor Export. Dit maakte zich bizonder nuttig door het verspreiden van informaties over de voorwaarden en mogelijkheden voor den afzet naar buitenlandsche markten, door vergemakkelijking van de sorteering en standaardiseering van de verschillende artikelen

en door de instelling van nationale merken, zooals de beperking van het gebruik van het woord „zijde".

Als tegenwicht voor de nadeelige gevolgen der valutadepreciatie en verhooging der invoerrechten in bepaalde landen, heeft de Confederatie van Werkgevers onlangs met veel succes een binnenlandsche campagne ten gunste van Italiaansche goederen gevoerd.

II.

De Corporatieve Staat heeft niet alleen belangstelling voor de grootbedrijven; hij stelt er prijs op kleine firma's en vooral handwerkslieden aan te moedigen en voor de natie te behouden. Met grooten ijver wordt onderzocht welke de beste middelen zijn om te voorkomen dat zij door de groote ondernemingen worden doodgedrukt. Sedert onheugelijke tijden is Italië het land van kunstvoortbrengselen geweest, een traditie die vanaf de middeleeuwen onafgebroken van geslacht op geslacht is overgegaan. Als voorbeeld kan het wereldberoemde glas van Murano genoemd worden, de mozaiken van Venetië, het lederwerk, glaswerk en imitaties der middeleeuwsche manuscripten van Siena, het bronzen gietwerk, het marmerwerk en de boekbinderskunst van Florence, het albasten beeldwerk van Lucca, het met de hand gemaakte papier van Camerino, de handweefsels van Asolo, het gouddraadwerk van Genua, het hoogglanzende aardewerk van Deruta en Gubbio, het koraal, schildpad en steenwerk van Napels en de honderd andere industrieën welke ieder die in Italië heeft gereisd, bekend zijn.

Deze kunstzinnige beroepen zijn dikwijls in handen van bepaalde families die gedurende eeuwen de geheimen er van aan hun nakomelingen hebben door-

gegeven. Men kan zich gemakkelijk indenken hoe buitengewoon achterdochtig deze menschen zijn tegen hetgeen zij zouden kunnen beschouwen als een inbreuk op de persoonlijkheid van hun kunst. Desniettegenstaande werden zij door de omstandigheden gedwongen tot samenwerking inzake een doeltreffende reclame en verkoop hunner producten, voor het regelen der prijzen en voor de export hunner artikelen. Na aanzienlijke moeite en vele jaren van propaganda, is een Nationale Federatie gevormd, waarin ongeveer zeshonderd duizend werkplaatsen zijn vertegenwoordigd. Deze federatie heeft scholen opgericht voor artistieke en technische opleiding, instellingen voor het verstrekken van crediet en handelsinformaties over markten in Italië en andere landen, agentschappen om het contact met groote handelshuizen te onderhouden, en vele organisaties op het gebied van sociale werkzaamheden, zooals verzekering en recreatie na arbeidstijd. Behalve deze Federatie werd, hoofdzakelijk ter ondersteuning van den individueelen handarbeider, een nationale bond van co-operatieve vereenigingen gesticht. Deze heeft vier afdeelingen — één voor de verbruikers, één voor de producenten, één voor het verstrekken van crediet en één voor verzekering. Men beseft dat deze afdeelingen het geheele terrein niet bestrijken en de nooden van alle leden en degenen die lid konden zijn, niet dekken, maar men hoopt er uitbreiding aan te kunnen geven.

Het speciale doel van de politiek van den Corporatieven Staat is om dit meest waardevolle element in de natie, dat zoowel moreel als technisch als de aristocratie van den arbeid wordt beschouwd, aan te moedigen. Bovendien vormen de producten een belangrijke bijdrage tot de Italiaansche export en ver-

breiden zij door hun artistieke verdiensten den roem van Italië over de wereld. De inschakeling dezer klasse in het nationale plan is een der grootste uitingen van den corporatieven geest.

III.

In deze atmosfeer van harmonie en samenwerking tusschen werkgevers en werknemers heeft zich een belangrijke ontwikkeling in de Italiaansche industrie voltrokken. Maar van bijna even groot belang is de co-ordinatie van ondernemingen in een zelfden productietak geweest. Het speculatieve element is met goed gevolg getemperd, zonder dat de voor het particulier initiatief noodzakelijke stimulans werd gedood.

De verantwoording van den Rekenkamer aan het Parlement over de resultaten van het financieele jaar 1930/1931 beschreef de overgangsperiode van de „Regeeringsinmenging in het zakenleven". Het „zakelijk en financieel rapport van de Algemeene Fascistische Confederatie der Italiaansche Industrie van December 1932", luidt als volgt:

> De na-oorlogsche depressie en de noodzakelijkheid om de daardoor geschapen toestanden te likwideeren, een noodzakelijkheid, die zich sinds 1929 nog scherper heeft doen gevoelen, maakten het in bepaalde gevallen gewenscht, van regeeringswege bij eenige bedrijven direct of indirect in te grijpen, terwijl in andere gevallen door den Staat of door Openbare Lichamen steun werd verleend. De ondernemingen waarmede de Staat zich indirect heeft bemoeid, vallen in twee groepen uiteen, namelijk die welke onder controle van het Likwidatie Instituut staan en zooals de naam zegt, zoo spoedig als de omstandigheden het toelaten,

worden gelikwideerd, en die welke geholpen worden door instellingen als de „Sofindit", welke gevormd zijn om de industrieele demobilisatie van de „Banca Commerciale Italiana" te vergemakkelijken. Op enkele uitzonderingen na, welke zoo spoedig mogelijk moeten worden overgedragen aan het Likwidatie Instituut, zijn de laatste alle ondernemingen van vitaal belang die in werkelijke behoeften voorzien en aan al de eischen om een eigen onafhankelijk bestaan te kunnen leiden, voldoen. Het rapport dringt er op aan dat deze, zoo gauw de omstandigheden het toelaten, haar onafhankelijkheid zullen herkrijgen en dan voor haar verder bestaan aangewezen zullen zijn op het kapitaal dat zij op grond van eigen verdiensten, van het publiek zullen kunnen verkrijgen. Onder de tegenwoordige omstandigheden mag geen poging ongedaan blijven om het beleggende publiek aan te moedigen en te beveiligen en om er voor te zorgen dat de liquide middelen van de natie op de juiste wijze worden benut; te dien einde moet alles achterwege worden gelaten wat zou kunnen leiden tot verzwakking van het besef van persoonlijke verantwoordelijkheid bij de zakenlieden, welk besef voortvloeit uit de wetenschap dat risico's gedragen moeten worden door degenen die ze aangaan, en dat de Staat er niet is om een gemakkelijken uitweg uit de moeilijkheden te bieden.

De geheele opzet was om die firma's te redden welke van beteekenis waren voor de natie en waarvan het beheer gemakkelijk door de semi-officieele crediet-instellingen gecontroleerd kon worden. Op deze manier werden de belastinggelden niet verspild ter ondersteuning van slecht beheerde of economi-

sche bedrijven en is de „deflatie" der industrie nu practisch voltooid.

Bovendien is met het oog op de groote verdeeldheid der Italiaansche industrie in honderdduizenden kleine ondernemingen onlangs een wet aangenomen die voorziet in de vorming van verplichte consortia waarin verschillende firma's van dezelfde productietakken vereenigd kunnen worden. Dit vindt plaats op verzoek van 70 % der betrokken firma's welke tesamen 70 % van de totale productie moeten vertegenwoordigen, of indien het aantal firma's minder dan 70 % bedraagt, moet minstens 85 % van de totaal-productie vertegenwoordigd zijn. Het verzoek om regeeringsmaatregelen moet door de Corporatie worden goedgekeurd en wordt alleen ingediend op advies van den Corporatieven Raad, die de belangen van de industrie in haar geheel beoordeelt. Door den geest van samenwerking welke in de industrie heerscht, is het tot heden niet noodig geweest van deze wet gebruik te maken en de twee eenige consortia van dezen aard — die van de metaal- en de zwavelindustrie — zijn onlangs gelikwideerd; maar de wet blijft van kracht, teneinde in gevallen van tegenwerking te kunnen ingrijpen.

In Januari 1933 werd een wet aangenomen die de uitbreiding van bestaande of de oprichting van nieuwe ondernemingen verbood voor die artikelen waarmede de markt reeds was overvoerd. Een lijst van zulke artikelen wordt regelmatig in de Staatscourant gepubliceerd en o.a. werden daarin reeds genoemd: metalen, zwavelbereiding, suiker, glas, cement, papier, electrische artikelen, koelhuisartikelen en verschillende andere producten vanaf vliegmachines tot knoopen. Een der sprekendste voorbeelden van de waarde der Corporaties voor de nationale industrie,

is dat zij van week tot week nauwkeurige statistische gegevens kunnen verstrekken over den stand der productie in iedere branche van de industrie en op deze wijze de Regeering van dienst kunnen zijn bij het vaststellen van de algemeene economische politiek van het land.

Bovenal is het gevaar van kapitaalverlies door speculatie verminderd. Meer dan eenig ander land leed Italië onder de practijken van gewetenlooze zakenlieden, die belust op onmiddelijken winst, nieuwe ondernemingen oprichtten zonder zich om de duurzame bestaansmogelijkheid daarvan te bekommeren. Het gevolg was dat het bestaan der oudere ondernemingen door onnoodige concurrentie tijdelijk werd bedreigd en tenslotte de aandeelhouders groote verliezen leden en de arbeiders werkloos werden. Het klaarblijkelijk gevaar van onderdrukking van het persoonlijk initiatief wordt opgeheven door het feit dat men bij den Nationalen Corporatieven Raad steeds in beroep kan gaan en de mogelijkheid bestaat dat goedgekeurde nieuwe voorstellen in aanmerking komen voor credietverleening door een der groote nationale instellingen.

Het valt op dat de geheele wetgeving ontworpen is ter verbetering en versterking van het persoonlijk initiatief in tegenstelling met de socialisatie van de industrie of het kapitaal. In de eerste plaats verschaft zij den particulieren belegger een grootere zekerheid en is hij daarom binnen deze veilige grenzen veel eerder geneigd om geld te verstrekken. In de tweede plaats wordt de werkelijke bekwame leider of promotor beschermd en aangemoedigd door de goedkeuring van de Corporaties en indien zijn plannen gezond zijn, kan hij crediet verkrijgen. Ten derde is de financiering van nieuwe plannen niet

langer afhankelijk van de gunst van privaat-banken die in andere landen over weinig middelen beschikken om nieuwe voorstellen naar waarde te kunnen schatten en bijgevolg dikwijls òf ongemotiveerde risico's op zich moeten nemen, òf een veelbelovende industrie in haar opkomst belemmeren door de weigering om crediet te verstrekken. Dit systeem heeft de positie der banken buitengewoon versterkt en den roep tot socialisatie der banken doen verstommen.

De geheele politiek der Corporatieve Staat is tegen de socialisatie der industrie gericht. Het duidelijkst komt dit tot uitdrukking in de groote ontwerpen voor hydro-electrische werken, welke reeds eerder werden genoemd. Tengevolge van het ontbreken van steenkolen in het Italiaansche schiereiland, is het probleem der brandstoffenvoorziening voor de Italiaansche nationale economie van vitaal belang. Zelfs vóór den oorlog werden krachtige pogingen aangewend om het gebruik van waterkracht voor de opwekking van electriciteit te bevorderen, doch zoowel op grond van geografische als economische overwegingen is één groot nationaal plan noodzakelijk. Als in den winter de gletschers bevriezen neemt de watertoevoer uit de hooge Alpen af, terwijl die van de Apenijnen tengevolge van den grooten regenval dan op z'n grootst is. Er bestonden een aantal van elkaar onafhankelijke schema's, waarvan er eenige door Gemeenten en andere door particuliere Maatschappijen waren ontworpen. Graaf Volpe, de vroegere Minister van Financiën, wijst er op dat de Corporatieve Staat de eerste was om het belang van een enkel schema, dat de behoeften van de geheele natie omvatte, te begrijpen en om het beginsel vast te leggen dat, mits een behoorlijke vergoeding werd gegeven, de belangen van degenen in wier handen deze bezittingen

waren, de ontwikkeling van het plan niet mochten tegenhouden. Aan den anderen kant is er geen Staatsinmenging in de distributie en bestaan er geen bizondere privileges voor de houders van concessies, hetzij deze in het bezit van particulieren, Maatschappijen, Gemeenten of van den Staat zijn. Iedere Electriciteits-Maatschappij moet de mogelijkheid van concurrentie onder het oog zien. In geen enkel district bestaan monopolies of privileges voor de concessionarissen en indien het economisch gerechtvaardigd is, wordt een grootere productie niet beperkt door de bestaande belangen van andere Maatschappijen. Het eenige waar men op staat, is een behoorlijke co-ordinatie en een bewezen noodzakelijkheid alvorens nieuwe ondernemingen gevestigd worden. De opwekking en distributie van electriciteit vormen op deze wijze, door de vele geassocieerde Maatschappijen, een complete organisatie, die langzamerhand is ontwikkeld en samengevat in een zorgvuldig overwogen wetgeving, die een natuurlijken opbouw beoogt.

De ondernemingen zijn, teneinde niet op elkaars terrein te komen, en uitwisseling van energie te vergemakkelijken, in tien groote geografische groepen verdeeld. De groepen functioneeren gewoonlijk onder het beheer van een enkel Corporatief lichaam. Het voordeel voor den verbruiker ligt in den uiterst gunstigen prijs voor electriciteit welke in Italië lager is dan in eenig ander land, terwijl nergens elders de stroomvoorziening zoo gemakkelijk is.

De Staatsspoorwegen zijn verreweg de grootste afnemers als gevolg van de zich snel uitbreidende electrificatie. Maar op dit, zoowel als op ieder ander gebied, streeft de Regeering er naar den overgang van publieke diensten in de handen van particuliere on-

dernemingen te vergemakkelijken en de groote hydro-electrische centrale van Adige-Garda, die door een combinatie van verschillende Gemeenten was gesticht, is overgegaan in het bezit van particuliere electriciteits-maatschappijen. Op gelijke wijze is de Intercommunale Telefoondienst, oorspronkelijk een Staatsbedrijf, overgedragen aan het particulier initiatief. De overdracht der Spoorwegen, nadat deze eerst financieel gesaneerd zouden zijn, is eveneens dikwijls ter sprake gekomen.

Indien men terugziet op de vorderingen der industrie in Italië gedurende de laatste tien jaren, moet door ieder worden toegegeven, dat ten spijt van het betrekkelijk gebrek aan hulpbronnen, de organen van den Corporatieven Staat er niet alleen in zijn geslaagd, de vele nieuwe industrieën door de stormen van de internationale crisis heen te sturen, maar bovendien een geest van eenheid en nationale samenwerking in 't leven hebben geroepen, die de voorwaarden schept voor een groote uitbreiding wanneer de crisis eenmaal voorbij zal zijn.

HOOFDSTUK VIII.

De Confederatie der Vrije Beroepen en Kunstenaars.

De Corporatieve Staat organiseert de producenten in vakbonden van werkgevers en werknemers, maar er blijft dan nog een andere, zeer belangrijke groep over, die onder geen van beiden valt, namelijk die der vrije beroepen bestaande uit de mannen van de wetenschap, kunstenaars, doctoren, advocaten, enz., van wie de intellectueele vooruitgang van het land voornamelijk afhangt. De Corporatieve Staat vereenigt deze klasse in de Nationale Confederatie van de Vakbonden der Vrije Beroepen en Kunstenaars, waarvoor in December 1928 een speciale wettelijke regeling werd getroffen.

Bij de wet van 1931 werd den Sectie van den Nationale Corporatieven Raad welke deze Confederatie vertegenwoordigt, corporatieve bevoegdheden verleend, maar zij verschilt van alle andere Corporaties in dien zin, dat zij is samengesteld uit de vertegenwoordigers van één enkele Confederatie. Zij omvat 21 nationale categorie-bonden, bestaande uit doctoren, artsen, vee-artsen, verloskundigen, gediplomeerde verpleegsters, architecten, opzichters, industrieele experts, handels-experts, landbouw-experts, scheikundigen, advocaten, notarissen, wettelijk erkende assistenten, doctoren in de economie en handelswetenschappen, accountants, journalisten, particuliere leeraren, schrijvers, musici en artisten.

Ook behooren de Nationale Associatie van uitvinders en de Nationale Associatie van Vrouwenvereenigingen der Vrije Beroepen tot deze Confederatie. De vakbonden worden gegroepeerd in provinciale en nationale associaties, waarvan er meer dan duizend zijn. In iedere Provincie is een comité opgericht om hun werkzaamheden te co-ordineeren. De Voorzitters van deze comité's worden benoemd door het Secretariaat van de Confederatie. Einde 1932 waren 90227 personen bij de vakbonden ingeschreven, hetgeen 75 % van het totaal is. Dit succes is te opmerkelijker als men het sterke individualisme en de scherpe concurrentie die in deze beroepen plegen te heerschen, in aanmerking neemt.

De Confederatie heeft haar hoofdkwartier in Rome en heeft drie organen — den Nationalen Raad, het Nationaal Bestuur en het Presidentschap. De Nationale Raad is samengesteld uit de Secretarissen van al de vakbonden van de eerste orde, uit leden van het Bestuur, secretarissen van de nationale vakbonden en vertegenwoordigers van de nationale hulporganisaties welke tot de Confederatie behooren. De Raad vergadert iedere drie jaren of telkens wanneer zij door den President en het Bestuur wordt bijeen geroepen. Hij houdt zich bezig met dingen die van overwegend belang zijn voor de onderlinge relaties der aangesloten categoriëen en stelt de candidatenlijst der Federatie voor de Corporatieve Kamer samen.

Het Bestuur is samengesteld uit de Secretarissen van de nationale categorie-vakbonden en de afgevaardigden der vereeniging van oorlogsveteranen. Normaal komt het iedere drie maanden bijeen of telkens wanneer de President het gewenscht acht. Het brengt het program dat door den Raad is vastgesteld, ten uitvoer, stelt het budget van de Confede-

ratie op, en regelt alle disciplinaire aangelegenheden. De President wordt gekozen door den Raad, waarbij de goedkeuring van den Minister der Corporaties voorbehouden blijft; hij blijft in functie voor den tijd van drie jaren en is herkiesbaar. Hij bekrachtigt de aanstellingen van de hoofden der plaatselijke vakbonden. Het Hoofdkwartier der Confederatie omvat vier afdeelingen: 1. het Secretariaat; 2. de afdeeling voor inlichtingen, ondersteuning en beroepsopleiding; 3. de centrale van de corporatieve opvoedkundige propaganda; 4. de afdeeling administratie.

Het Secretariaat zorgt voor de wettelijke erkenning der aangesloten vakbonden en heeft de statuten voor 18 nationale vakbonden en voor 18 plaatselijke bonden samengesteld. Het ziet toe dat de provinciale comité's behoorlijk functionneeren teneinde de harmonie tusschen de werkzaamheden der plaatselijke bonden niet te verstoren. Het probeert de tegenstrijdige belangen van verschillende analoge beroepen met elkaar te verzoenen, de samenwerking tusschen de verschillende klassen van experts te bevorderen, een algeheele herziening der beroepsvoorschriften tot stand te brengen en het arbeidsterrein af te bakenen. Het onderzoekt en adviseert oplossingen in de regeling van geschillen tusschen verschillende aangesloten groepen en heeft metterdaad ingegrepen in geschillen tusschen opzichters en ingenieurs, tusschen landbouw-experts en architecten, landbouw-experts en vee-artsen, doctoren en tandartsen, doctoren en verloskundigen, landbouw- en handelsexperts, enz.

Het Secretariaat heeft gezorgd voor een beroepsorganisatie van verschillende vakken welke tot heden toe ongeorganiseerd waren, zooals apothekers, muziekonderwijzers, gediplomeerde verpleegsters, handelsexperts, accountants, etc. Het doet dienst als een

soort permanente verbindingsschakel tusschen experts op het gebied van mijnbouw en metaalindustrie, zulks met het doel om de productie op te voeren en te verbeteren; het volgt de werkzaamheden van de Regeeringscommissie voor uitvindingen; het heeft bijgedragen tot de oplossing van kwesties welke in verband stonden met de rechtspositie van verschillende beroepen en de erkenning der betreffende vakbonden. Het heeft er zorg voor gedragen dat de benoeming der leden voor de verschillende technische commissies werd toevertrouwd aan de vakbonden en tracht gedaan te krijgen dat de benoeming van leden voor de verschillende commissies die in Regeeringszaken van advies moeten dienen, eveneens door de vakbonden geschiedt. Dit is van veel belang daar het advies van deze commissie gewoonlijk door de Ministers wordt opgevolgd en tenslotte de wetgeving beïnvloedt.

Een andere functie van het Secretariaat is om de algemeene erkenning van de diploma's en rangen der verschillende beroepen en ook van de kunstenaars te bevorderen. Het verstrekt advies inzake alle ambtelijke honoraria. Het onderzoekt de collectieve contracten voor journalisten, landbouw-experts en overeenkomstige groepen van intellectueele arbeiders, die niet onafhankelijk, doch in den dienst van anderen zijn.

Het Secretariaat heeft de Statuten opgesteld voor tallooze clubs, welke door de vakbonden zijn opgericht, zulks met het doel de algemeene en technische opvoeding van de leden op een hooger peil te brengen en waar noodig, hulp te verschaffen. Deze clubs staan open voor alle personen die een bepaald beroep uitoefenen, hetzij zij leden van den vakbond zijn of niet.

Tenslotte stelt het Secretariaat de rapporten samen welke aan het Internationale Arbeidsbureau moeten worden voorgelegd en houdt het toezicht op alles wat betrekking heeft op de relaties met andere lichamen wier werkzaamheden met die van de Confederatie analoog zijn, zooals het Comité voor Intellectueele Samenwerking, het Fascistisch Instituut voor hoogere opvoeding, de Vereeniging van Auteurs, het Instituut voor Handenarbeid, enz. Het geeft een maandblad uit, Bibliografia Fascista en een maandelijksch bulletin, Le Professioni e le Arti.

Door middel van de provinciale comité's en individueele vakbonden heeft de Confederatie, afgezien van haar directe werkzaamheden, de oprichting van syndicale liefdadigheidsfondsen bevorderd; voor de kinderen der personen die vrije beroepen uitoefenen en zich in moeilijke omstandigheden bevinden, organiseert zij vacanties aan zee en in de bergkampen van de Opera Nazionale Balilla en andere vormen van ondersteuning.

Zeer speciaal wordt door haar ook de gelegenheid tot het bestudeeren van den Corporatieven Staat bevorderd en daartoe richt zij instellingen op voor het onderwijs in de corporatieve theoriëen en scholen ter opleiding van vakbond-bestuurders.

Als voorbeeld van de speciale contracten die de arbeidsverhoudingen in de vrije beroepen regelen, kan het contract waarin de dienstvoorwaarden voor de journalisten zijn vastgelegd, worden genomen. Dit wordt als volgt samengevat door Signor Ermanno Amicucci, Secretaris van den Nationalen Bond van Journalisten.

„Alle zaken die met het journalistieke werk in verband staan, worden in dit contract op de juiste wijze opgelost; indiensttreding en ontslag, verlof en

incidenteele vacantiedagen, belooning en verzekering, de waardigheid van het beroep, onafhankelijkheid van gedachten en politieke houding; alles wordt gegarandeerd. Door de voornaamste bepalingen van het contract wordt hiervan voldoende en overtuigend bewijs geleverd, bij voorbeeld: het verbieden van speciale contracten welke aan de rechten der journalisten afbreuk doen, het recht op salaris ingeval van ziekte (vol salaris voor de eerste drie maanden, half salaris voor de volgende drie maanden); dubbel salaris in December; recht op een maand vacantie per jaar met behoud van salaris; recht op een vijfjaarlijksche verhooging ten bedrage van één maand salaris; vergoeding bij ontslag, welke is vastgesteld op een jaar salaris voor redacteuren en onder-redacteuren, negen maanden salaris voor eerste assistenten van de Redactie en voor correspondenten te Rome, zes maanden salaris voor alle andere categoriëen met bovendien een vergoeding van een maand salaris voor ieder dienstjaar. Ingeval van een diepgaande verandering in de politieke houding van de courant, of indien de journalist zich voor een situatie ziet geplaatst, welke met zijn persoonlijke of beroepseer onvereenigbaar is, of ook indien de courant van eigenaar verwisselt, heeft de journalist het recht ontslag te nemen zonder de rechten op een normale vergoeding welke in geval van ontslag gegeven zou moeten worden, voor zichzelf, of in geval van overlijden voor zijn erfgenamen, te verbeuren. Tenslotte is de directie van de courant verplicht, bij de Nationale Verzekeringsbank voor Italiaansche Journalisten op rekening van den journalist een maandelijksche bijdrage ten bedrage van 2 % van zijn salaris te storten."

Een zeer belangrijk punt, dat in deze opsomming niet wordt genoemd, is, dat indien een courant in

andere handen overgaat, de kooper den staf in dienst moet houden of met den verkooper een regeling moet treffen inzake uitbetaling der vergoedingen bij ontslag. Indien een courant failliet gaat, zijn de vorderingen der journalisten preferent.

HOOFDSTUK IX.

Sociaal Hulpbetoon en Opvoeding.

De organisatie der sociale diensten vormt in Italië een ineengrijpend systeem, waarin de Staat, de vakbonden en de particuliere liefdadigheid alle een bijzondere, maar tevens geco-ordineerde rol spelen, waardoor geld- en energieverspilling wordt vermeden. De arbeider krijgt al de hulp die hij noodig mocht hebben, doch zonder daardoor zijn individueele spaarzaamheid en onafhankelijkheid aan te tasten. Het systeem laat zich wellicht op de eenvoudigste wijze uiteenzetten, door de verrichte werkzaamheden in ieder stadium van het leven van den arbeider te volgen.

Bij de geboorte van een kind heeft iedere vrouw recht op een kleine toelage van den Staat; indien zij werkzaam is in de industrie heeft zij bovendien recht op twee maanden vacantie met behoud van loon, terwijl haar plaats gereserveerd blijft. Fabrieken die een groot aantal vrouwen in dienst hebben moeten bewaarplaatsen voor de kinderen inrichten, waar zij onder leiding van vakkundige verpleegsters gedurende den arbeidstijd van hun moeder, kunnen verblijven. Het Nationale Instituut voor Moederschap- en Kinderzorg heeft over geheel Italië een groot aantal inrichtingen gesticht waar vrouwen voor haar bevalling opgenomen kunnen worden. Uitstekende verpleging en raadgeving zijn gegarandeerd en om aan het zelfrespect van de patiënten niet te kort te doen, wordt van ieder een kleine vergoeding ge-

vraagd, die in geval van groote armoede niet meer behoeft te bedragen dan enkele Lires. In de kleinere steden en dorpen treft men adviesbureaux aan, en voor het werk in de buitendistricten worden verpleegsters opgeleid. De moeders worden aangemoedigd haar babies te laten onderzoeken en behandelen; in noodzakelijke gevallen worden medicijnen en versterkend voedsel gratis verstrekt.

Aan het Instituut voor Moederschap- en Kinderzorg zijn meer dan 700 vrijwillige arbeidskrachten verbonden, terwijl honderden doctoren belangeloos hun diensten ter beschikking stellen. De gelden worden gedeeltelijk door particuliere giften verkregen en gedeeltelijk door een belasting voor ongehuwden, die terecht een klein gedeelte van hun inkomen moeten afstaan voor een nationalen last die niet direct op hen drukt. Er is een speciale afdeeling voor de zorg en bescherming van kinderen wier moreel welzijn door de huiselijke omstandigheden in gevaar gebracht zou kunnen worden.

Het verlangen om de gezondheid der kinderen te beveiligen en te verbeteren heeft in de laatste jaren den stoot gegeven tot de oprichting van zee- en bergkampen, waar een groot aantal kinderen voor één, twee of drie maanden, al naar noodzakelijk is, wordt heengezonden. Bovendien zijn er bij eenige der groote steden dagkampen, waar de kinderen in den morgen heengaan om slechts thuis te gaan slapen. De gelden worden door particulieren bijeengebracht, hoewel de vakbonden en de Staat in noodzakelijke gevallen steun verleenen. Deze organisatie staat in nauw verband met de school, waar de kinderen met regelmatige tusschenpoozen worden onderzocht. Iederen zomer worden meer dan 300.000 kinderen uit de industrieele centra of uit afgelegen dorpen,

hetzij naar de kust of naar de bergen gestuurd, al naar de doctor voorschrijft.

Voor kinderen die de schoolleeftijd hebben is er bovendien de nationale instelling van de Balilla, welker doel en methode veel overeenkomst hebben met de Padvinderij; door middel van spelen, sport, bergbeklimming, landelijke tochten, enz., wordt het karakter getraind. Jongens die naar de oudere afdeeling van de „Avant-Guardia" overgaan, kunnen een zoodanige militaire opleiding ontvangen, dat zij van den gebruikelijken militairen diensttijd worden vrijgesteld.

Alle verplichte verzekeringen, met uitzondering van die tegen ongevallen, worden centraal geadministreerd door het Nationale Sociale Verzekeringsfonds. Door het Arbeidscharter is de Staat gehouden zoo spoedig mogelijk verplichte verzekering tegen alle beroepsziekten in te stellen, te beginnen met verzekering tegen tuberculose. Waar het ziekten en ongevallen betreft welke direct door den arbeid ontstaan moet de werkgever de geheele contributie betalen, maar de premie voor de tuberculose-verzekering moet door werkgevers en werknemers ieder voor de helft worden gedragen.

Er bestaat een groot genootschap, bekend onder den naam van „Federatie voor de Campagne tegen Tuberculose", dat ongeveer op dezelfde wijze is georganiseerd als het Nationale Instituut voor Moederschap- en Kinderzorg. De gelden worden verkregen door een kleine algemeene heffing (in sommige provincies ongeveer 1 Lire per inwoner per jaar), door vrijwillige bijdragen van vereenigingen, door particuliere giften, door nationale speldjes-dagen, enz. De Federatie heeft apotheken ter bestrijding van tuberculose gesticht, sanatoria en talrijke ziekenhuizen op-

gericht, en werkt nauw samen met het Nationale Instituut voor Moederschap- en Kinderzorg ter voorkoming dezer ziekte bij kinderen.

Voor ouderdomspensioen bestaat een verplichte verzekering. Bij het bereiken van den 65-jarigen leeftijd, heeft een arbeider die minstens 240 halfmaandelijksche bijdragen in het fonds heeft gestort, recht op pensioen. In geval van blijvende invaliditeit heeft hij eveneens recht op pensioen, mits hij een minimum van 120 halfmaandelijksche bijdragen heeft gestort. Het fonds wordt in stand gehouden door gelijke bijdragen van de arbeiders, de werkgevers en den Staat. De pensioenen worden betaald door het Nationale Sociale Verzekeringsfonds, dat groote kapitalen heeft belegd in landontginning en andere groote werken.

Werkgevers en werknemers dragen in gelijke mate bij in het Werkloozenfonds en ook de Regeering stort een jaarlijksch bedrag; de uitkeering is klein, want het probleem der werkloosheid wordt in den Corporatieven Staat hoofdzakelijk opgelost door werkverschaffing, waarvan niet alleen de onmiddellijk betrokkenen profiteeren, maar waardoor ook anderen arbeid vinden als gevolg van de vraag naar grondstoffen en de toenemende koopkracht. Landontginning, wegenaanleg en woningbouw, met de noodzakelijke oplossing der daaruit voortvloeiende financieele problemen, zijn niet alleen te beoordeelen naar hun onmiddelijke of toekomstige waarde voor het land, maar ook als een bijdrage van den Staat tot vermindering van de werkloosheid. Particuliere firma's hebben haar eigen systeem om de arbeiders tegen werkloosheid te verzekeren, en vele der grootere syndicaten verstrekken haar leden een speciale werkloosheid-uitkeering.

Gedurende de laatste paar jaren heeft de Fascistische Partij en in het bijzonder de vrouwen-afdeeling, het land met een netwerk van organisaties overspannen, teneinde, waar noodig, hulp te verleenen. De benoodigde gelden worden bijeengebracht door bijdragen van Gemeenten, liefdadige genootschappen en particuliere giften. Tusschen leden en niet-leden van de Partij wordt geen onderscheid gemaakt, slechts de noodzaak beslist. Ieder die om steun verzoekt, ontvangt, om dubbelen arbeid of bedrog te voorkomen, een identiteitskaart en hulp wordt naar mate van de behoeften verstrekt. Het kan zijn dat men hulp verleent door het betalen van huur, door een bezoek aan een hardvochtigen landeigenaar, door het verstrekken van voedsel of kleeding, door een kaart voor vrije maaltijden, of in zeldzame gevallen door geld. Tevens is het de plicht van de leden der plaatselijke comité's, om voor hen die in behoeftige omstandigheden verkeeren, werk te zoeken of zelfs te scheppen. De geheele bedoeling is om ieder geval op zichzelf te beschouwen en om den geest van onafhankelijkheid en initiatief wakker te houden.

Van al de sociale instellingen die in den laatsten tijd in Italië tot stand zijn gekomen, is de „Dopolavoro" wel de meest origineele en interessante. Zij heeft ten doel den arbeider na den werktijd ontspanning en ontwikkeling te brengen. In duizenden dorpen zoowel als in de groote steden hebben de vakbonden, geholpen door de werkgevers, vereenigingen opgericht. De gelden komen bijeen door kleine bijdragen van de leden en contributies van de bonden der werkgevers.

Zoowel onafhankelijk als in onderlinge samenwerking zorgen deze vereenigingen voor alle mogelijke ontspanning en onderricht voor de arbeiders en ar-

beidsters. Bij voorbeeld bestaan er cursussen voor het onderwijs in vreemde talen, populaire wetenschappelijke onderwerpen, litteratuur, folklore, kunst- en architectuurgeschiedenis, zoowel als training en huiswerk. Alle soorten spelen worden aangemoedigd, wandelsport en bergklimmen; de leden krijgen goedkoop spoorwegvervoer en toegang tot voorstellingen en tentoonstellingen tegen gereduceerden prijs.

Zij organiseeren clubs voor het beoefenen der dramatische kunsten, concerten, koorzingen, cinematografische voorstellingen, wedstrijden in teekenen, ontwerpen, timmeren, modellen maken en artistieke fotografie. Het bezoek aan schilderijen tentoonstellingen, musea en plaatsen van historische beteekenis wordt aangemoedigd. Er zijn thans verscheidene reizende Opera- en dramatische Gezelschappen welke door het Hoofdbestuur van de Organisatie, dat in Rome zetelt, naar de kleinere steden en dorpen worden gestuurd om in den zomer open-lucht voorstellingen te geven.

In sommige industrieele steden kunnen de „Depolavoro" clubs practisch als volksuniversiteiten worden beschouwd. Voor opvoedingsdoeleinden wordt veel gebruik gemaakt van den film, in den zomer in den open lucht. In 1930 waren er meer dan 3000 bibliotheken en duizenden cursussen voor vak-training. Er is een speciale afdeeling voor rechtskundig en administratief advies aan deze vereeniging verbonden, welke ten dienste staat van alle leden die hulp of advies noodig hebben in persoonlijke aangelegenheden met regeeringsbureaux. Men kan van deze instelling terecht zeggen dat zij een „Secretariaat voor het Volk" is, dat regelmatig en met succes arbeidt.

Al dit sociale werk, waarin de vakbonden en asso-

ciaties van arbeiders en werkgevers co-opereeren, leidt vanzelf tot opheffing van het klasseverschil en vestigt het besef dat een arbeider voor den Staat van evenveel belang is als een kapitalist; dat niemand, hetzij arbeider of werkgever, louter een „economisch mensch" is, maar dat allen tesamen menschelijke wezens zijn, die slechts in het gedisciplineerde productiesysteem onderverdeeld zijn, terwijl in de sfeer van tallooze geestelijke en artistieke belangen, deze onderscheidingen zijn afgeschaft. Het is een geheel vrijwillige poging van het volk zelf, aangemoedigd door het Corporatieve Systeem.

Opvoeding.

De opvoeding is in Italië altijd zeer democratisch geweest; d.w.z. alle kinderen, jongens en meisjes, gaan naar dezelfde lagere scholen. Het doel dat de Corporatieve Staat bij de hervorming van het onderwijs nastreeft, is om aan allen een gelijken kans te geven, om op de lagere scholen tot het veertiende jaar een algemeen cultureele, moreele en physieke opvoeding te geven en om slechts langzamerhand meer technisch of klassiek onderwijs te verstrekken, waarbij het kiezen van een beroep zoo lang mogelijk wordt uitgesteld. Iedere promotie wordt voor alle klassen en groepen voorafgegaan door een Staatsexamen, dat er op berekend is alleen die candidaten door te laten, die van het voortgezet onderricht werkelijk nut zullen hebben. Geen meisje of jongen kan van de lagere naar de middelbare school, of van deze naar de Universiteit gaan, alvorens met goed gevolg een examen afgelegd te hebben voor de openbare examencommissie.

Aan den anderen kant zijn de school- en universi-

teitsgelden betrekkelijk zóó laag, dat er weinig families zijn die zich niet kunnen veroorloven hun kinderen een volledige hoogere schoolopvoeding te geven, indien zij de inkomsten van hun arbeid kunnen ontberen. Beurzen kunnen betrekkelijk gemakkelijk verkregen worden, en hierdoor geniet menig kind van een boer of arbeider een universiteits-opleiding. Een onderzoek wordt ingesteld naar bekwaamheid, ijver en karakter; maar dit onderzoek is strenger dan het vroeger was. In de scholen wordt bijzondere aandacht geschonken aan de ontwikkeling van karakter, trouw, voorstellingsvermogen, persoonlijk initiatief, de eigenschappen die noodzakelijk zijn voor leiders, en den corporatieven geest. De oude verwaande methode van „volstoppen" wordt meer en meer verlaten; men leert de kinderen te denken, op te merken en voor zich zelf te lezen in plaats van hen louter informaties te geven die licht worden vergeten. Bovenal wordt hen onderwezen nuttige burgers te zijn, plichtsgevoel tegenover het vaderland en hun kameraden te betrachten en gebruik te maken van de gelegenheden tot ontwikkeling en ontspanning welke door de Universiteiten of andere instellingen worden geboden.

De nieuwe nationale geest bevordert ten zeerste alle vormen van gezonde open-lucht sport, en het resultaat van deze politiek komt niet alleen tot uitdrukking in de records van de internationale athleten, maar nog meer in de algemeene verbetering van het physiek der Italiaansche jeugd. Het doel is niet om beroepsathleten te maken, maar de inprenting van het samenspel en den wil om allen een gelijken kans van deelname te verzekeren.

Er is geen onderwerp dat gedurende de laatste 10 jaren in Italië meer de aandacht heeft getrokken dan

de opvoeding. Een groot aantal boeken is gepubliceerd en tijdschriften zijn opgericht, waarin vele nieuwe theorieën naar voren worden gebracht. Het valt buiten het kader van dit boek dit onderwerp te analyseeren, maar dit alles vormt een krachtig bewijs van het groote belang dat de Corporatieve Staat in de opvoeding stelt.

HOOFDSTUK X.

De Politieke Structuur.

De politieke structuur van den Corporatieven Staat is gebaseerd op een nieuwe theorie van democratische vertegenwoordiging en zelf-regeering. De burger wordt niet louter als een geïsoleerde eenheid beschouwd maar ook als lid van een groep en als zoodanig heeft hij recht op zijn aandeel in het bestuur, ten eerste van al de aangelegenheden die zijn groep betreffen en ten tweede in de zaken van zijn land.

De politieke en economische vertegenwoordiging van het volk wordt gewaarborgd door een nieuwe methode om zijn nooden en aspiraties te vertolken en te harmonieeren. In deze filosofie is geen plaats voor de droefgeestige en bedriegelijke idee van „den economischen mensch", maar de belangen van iederen burger, beide in zijn hoedanigheid als politiek wezen en als voortbrenger, vinden daarin de juiste uitdrukking, terwijl hem als geestelijk en sociaal wezen ongelimiteerde mogelijkheden worden geboden, die in overeenstemming zijn met zijn eigen smaak en aanleg. Tegelijkertijd wordt de volksvertegenwoordiging bevrijd van een reeks van werkzaamheden die niet op haar terrein liggen en wel door middel van een overgang naar de vakvertegenwoordiging.

In den vakbond wordt de voortbrenger, hetzij hij werkgever of werknemer is, in direct contact gebracht met zijn mede-arbeiders en heeft hij deel in de gemeenschappelijke belangen en problemen, die zich niet slechts beperken tot de vraagstukken van loon en winst, maar een doorloopende samenwerking

op het gebied der sociale diensten en het breedere terrein van opvoeding en ontspanning vragen. Iedere arbeider en werkgever neemt deel in het bepalen der vakbond-politiek, zoowel als in de beschouwing van de breedere belangen van zijn tak van productie. De vakbonden vormen de basis van de economische en van de politieke structuur. Zij kiezen de mannen die hen in de nationale associaties, federaties en confederaties vertegenwoordigen en passen de eerste selectie toe op de candidaten voor de Corporatieve Kamer. De scheppers van den Corporatieven Staat zijn van meening dat voor deze politieke taak de genoemde groepen beter geschikt zijn dan eenige partij-instantie.

Signor Rocco, een der scheppers van den Corporatieven Staat schreef in 1930:

„Naar onze overtuiging is de volksvertegenwoordiging niet langer het eenige middel waardoor de Regeering met de massa in contact blijft, zich met haar gevoelens vertrouwd maakt en haar denken beïnvloedt.... Het lijdt geen twijfel dat er onder de verschillende constitutioneele organen van den Staat een plaats ingeruimd moet worden aan een vergadering van personen die uit hoofde van hun afkomst en hun wijze van verkiezing, zoowel vertolkers zijn van ideeën die in de verschillende groepen leven, als bewuste verkondigers van de breedere belangen van de natie."

De plaatselijke vakbonden kiezen mannen van bekwaamheid, karakter en toewijding voor de Openbare Zaak, die het vertrouwen van hun mede-arbeiders genieten en die hen vertegenwoordigen in de hooger gerangschikte organisaties, te weten de associaties, federaties en confederaties. Als deze mannen uit de vakbonden naar voren treden, worden zij langzamer-

hand gezift en beproefd door het werk dat zij in de vele intersyndicale en hulpcomité's, of in de Provinciale Corporatieve Raden verrichten, totdat zij bij de geheele confederatie bekendheid hebben verworven. Het is uit deze mannen dat de candidaten voor de Volksvertegenwoordiging worden gekozen. Zij zijn geen beroepspolitici en geen amateurs; zij behoeven zich aan geen enkel partijprogram te houden, waaraan zij tot in bijzonderheden zouden zijn gebonden onverschillig wat hun persoonlijke overtuiging is.

Het zijn mannen die ervaring hebben in speciale onderwerpen, wier algemeene kennis hen echter in staat stelt om zaken die buiten hun speciale belangensfeer vallen, op een breede en verstandige wijze te beoordeelen. Ieder van hen mag van nature geneigd zijn om de zaken van uit het gezichtspunt van de eigen groep of de eigen Provincie te bezien, of de eigen eischen op actieve wijze naar voren te brengen en wellicht een zeker conservatisme toonen bij de inwilliging van de eischen der andere groepen; echter wordt van hen verlangd dat zij de eischen en belangen van de natie boven die van de groep weten te stellen.

De dertien Nationale Confederaties — zes van de werkgevers, zes van de arbeiders en een uit de vrije beroepen — zijn de organen welke belast zijn met de benoeming van de candidaten voor den Corporatieven Kamer. De opbouw van de Corporaties is zoodanig dat zij alle productieve krachten van de natie omvatten, maar tevens zijn zij volkomen onafhankelijke lichamen, die slechts verantwoording schuldig zijn aan de vakbonden waaruit zij zijn samengesteld. Het is niet noodzakelijk dat de candidaten die zij voor de volksvertegenwoordiging kiezen, leden van de Fascistische Partij zijn.

II.

Onder het huidige politieke systeem stelt iedere Confederatie een aantal candidaten voor de Corporatieve Kamer, dat in verhouding staat tot haar belangrijkheid voor het leven van de natie. Zoo stelt de Confederatie van Landbouwarbeiders 96 candidaten. Voor de Industrie stelt iedere Confederatie 80 candidaten; voor den Handel zijn er 48 candidaten van de werkgevers en 48 van de werknemers; voor Landtransport 42 candidaten van iedere Confederatie; 40 voor de beide Confederaties van Zee- en Luchttransport; voor de banken 24 en voor de employes hetzelfde aantal. Uit de vrije beroepen worden door de eigen Confederatie 160 namen voorgesteld, omdat deze ontwikkelde klasse aan alle nationale proepen belangrijke diensten kan bewijzen. Tenslotte worden 200 namen voorgesteld door Nationale Vereenigingen, zooals die der oorlogsveteranen, der oorlogsverminkten, de Vereeniging van Regeeringsambtenaren, de Academies en Universiteiten.

Aan deze lijst van 1000 namen voegt de Groote Fascistische Raad nog die toe van „personen van erkende reputatie op het gebied van wetenschap, kunst, politiek en landsverdediging, welke men verzuimd zou kunnen hebben op de lijst te plaatsen" en zoekt dan 400 namen uit om deze aan het land voor te leggen, dat er in zijn geheel over stemt. Een algemeene verkiezing is inderdaad een motie van „vertrouwen" of een motie van „wantrouwen" in de Regeering. Indien deze lijst verworpen zou worden, treedt er een uitgebreid systeem in werking voor de indiening van een nieuwe lijst. Maar gezien de wijze waarop zij is samengesteld, is verwerping bijna ondenkbaar. Het kiezerscorps wordt gevormd door alle mannelijke

leden van de vakbonden, door hen die per jaar minimum 100 Lire directe belastingen betalen, of salaris, loon of pensioen van Staats- of Gemeentewege ontvangen en door alle bedienaars van de erkende Godsdienstige Genootschappen. Bij elkaar zijn er ongeveer negen en een half millioen stemgerechtigden.

Wetsontwerpen worden in de Kamer ingediend door de Ministers, door de Corporaties bij monde van den Minister der Corporaties, of door een afgevaardigde, maar de inhoud van het wetsontwerp is gewoonlijk van te voren reeds voorgelegd aan degenen wier belangen er bij betrokken zijn. Het syndicale systeem maakt het mogelijk dat alle voorstellen door de betrokken groepen kunnen worden onderzocht, alvorens zij in de Kamer komen. Het is een van de voornaamste plichten van de Secretarissen der vakbonden en associaties om de meening der bonden te formuleeren inzake iedere maatregel welke voor de leden van belang is en om hun oordeel aan de hooger geplaatste federatie en confederatie door te geven, totdat de Corporatie een volledig beeld krijgt van de inzichten van alle producenten der betreffende branche.

Als het ontwerp de Kamer bereikt, wordt het doorgezonden aan een der zes permanente kleine comité's, en indien noodig naar het uitgebreidere begrootingscomité. Deze comité's bestaan uit niet meer dan 20 leden, die door den president worden gekozen uit die afgevaardigden welke bij de verschillende speciale onderwerpen zijn geïnteresseerd. Ieder comité benoemt een rapporteur, welke rapporteurs tesamen een centraal comité vormen. Op zijn beurt benoemt het centrale comité een rapporteur die het ontwerp bij de Kamer indient.

Het is duidelijk dat door dit systeem den Kamer

veel kostbaren tijd wordt bespaard. Daar geen partijpolitiek wordt gevoerd, is er geen oppositie alleen ter wille van de oppositie, en van te voren wordt reeds een groote mate van overeenstemming verkregen tusschen de meest belanghebbenden. De Kamer beoordeelt alle ontwerpen vanuit het standpunt der natie. In ieder stadium kunnen amendementen worden ingediend, zoowel tijdens de behandeling in de comité's als in de Kamer en zoowel door een lid als door een groep van leden. Indien er vele of belangrijke amendementen zijn, wordt het ontwerp aan het comité teruggezonden; de Minister deelt in de Kamer mede of hij de amendementen aanneemt of verwerpt.

De debatten zijn gewoonlijk zeer technisch; redenaarskunst, wederzijdsche beschuldigingen en verwijten worden achterwege gelaten. Het geloof dat de Kamer geheel onderworpen is aan den wil van de Regeering of van den eersten Minister, is een misverstand dat slechts kan berusten op onwetendheid over hetgeen plaats vindt.

De Bollettino Parlamentare geeft een woordelijk verslag van de discussies en is voor een paar Lire verkrijgbaar. Regeeringsmaatregelen zijn in geen geval immuun voor critiek; in sommige gevallen zijn zij radicaal geamendeerd, in andere gevallen uitgesteld of ingetrokken. De stemming is geheim en het bewijs dat de meeste ontwerpen welke tot wet worden verheven, practisch de instemming van de geheele Kamer hebben, wordt geleverd door het feit, dat als regel weinigen dergenen, die het ontwerp hebben becritiseerd, of amendementen hebben voorgesteld, hun oppositie zoo ver drijven, dat zij tegen stemmen.

De begrooting en het program van ieder Ministerie worden ieder jaar volledig behandeld, een gewoonte

welke de gelegenheid openlaat voor een algeheele beschouwing over de Regeeringspolitiek. Ieder lid kan een amendement indienen op elk onderdeel van het program en indien de Minister het amendement aanneemt, wordt het onmiddellijk door het bevoegde comité ingelascht of in een speciaal wetsontwerp belichaamd. Indien een Minister tot de conclusie komt dat zijn program niet den algemeenen steun van de Kamer heeft, kan hij aftreden, maar dit heeft geen invloed op de positie van zijn collega's en nog veel minder op die van de Regeering. Dit verhoogt niet alleen de persoonlijke onafhankelijkheid van ieder lid, het verhoogt tevens de doeltreffendheid van de Kamer, want iedere maatregel of resolutie kan worden becritiseerd, gewijzigd of verworpen, zonder dat dit afbreuk behoeft te doen aan het algemeen nationale plan.

III.

Indien een bepaalde maatregel door de Corporatieve Kamer is goedgekeurd, wordt hij aan de Senaat voorgelegd; ook kan het voorkomen dat hij eerst in de Senaat komt en na behandeling en goedkeuring, naar de Corporatieve kamer gaat. De Senatoren zijn mannen van reputatie, uit verschillende kringen; zij worden door den Koning aangesteld op voorstel van den Minister-President. Daar zij worden benoemd voor het leven, is de gemiddelde leeftijd natuurlijk hooger dan die voor de Corporatieve Kamer. Het debat staat op een hoog en waardig peil; de Senatoren zijn mannen met breede ervaring. Leden van het Kabinet mogen in beide Kamers spreken en de meest belangrijke redevoeringen van den Minister-President, worden gewoonlijk in

de Senaat gehouden. Het aanzien van de Senaat is onder den Corporatieven Staat verstrekt.

De Senaat heeft het recht om alle wetsontwerpen welke door de Kamer van Afgevaardigden worden doorgezonden, te amendeeren of te verwerpen, maar zooals misschien bij iedere wetgevende Macht welke uit twee Kamers is samengesteld, het geval is, bestaat er een neiging om de buitenlandsche en koloniale politiek en ook de nationale verdediging, uitvoerig in de Senaat te behandelen, terwijl de tweede Kamer meer de rol speelt van vertegenwoordiger van de productiekrachten van het land.

De macht van het Kabinet wordt door de Groote Fascistische Raad niet vernietigd; deze is een klein uitvoerend lichaam, dat eens per maand vergadert; evenals elders worden de Ministers van het Kabinet door den Minister-President gekozen en leggen zij den eed af tegenover den Koning; als algemeene regel geldt dat zij deskundigen moeten zijn in de aangelegenheden van hun departement. Oud-generaals worden Minister van Oorlog; oud-admiraals Minister van Marine; voor Financiën kiest men groote bankiers; voor Opvoeding Professoren van de Universiteit. Deze bizondere kennis van de verschillende Ministers is klaarblijkelijk van groote waarde bij het indienen van hun begrooting en program. Iedere Minister is vrij om zijn geheelen tijd en energie aan het werk van zijn Departement te wijden, daar het onnoodig is in het geheele land partijredevoeringen te houden en de politiek van de Regeering te verdedigen.

Een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het Kabinet bestaat niet; indien het program van een Minister zoodanig door de Kamer wordt geamendeerd dat hij zijn oorspronkelijke voorstellen niet uit kan

voeren, kan hij aftreden zonder de positie van zijn collega's in gevaar te brengen. Een verandering van Minister beteekent geen „Kabinetscrisis", maar is louter een practische aangelegenheid. Dit systeem verhoogt het aanzien van den Minister-President, die blijft terwijl zijn ondergeschikten wisselen; bovendien opent het de gelegenheid nieuw bloed in het Kabinet op te nemen, om de Ministers die niet voldoen te verwijderen en om andere personen een kans te geven en te probeeren. Het Kabinet wordt hierdoor behoed voor starheid, waartoe bij afwezigheid van partij-politiek, het gevaar anders niet denkbeeldig zou zijn.

De Minister-President wordt gekozen door den Koning op voordracht van den Grooten Fascistischen Raad. Hij is verantwoording schuldig aan den Koning, die alleen het recht heeft hem aan te stellen en te ontslaan. Zijn bevoegdheden zijn deels grooter, en deels kleiner dan die van een Minister-President met een parlementaire meerderheid; grooter, omdat hij niet afhankelijk is van een meerderheid in de Kamer of de Senaat en omdat hij niet de leider van een enkele partij, maar de vertegenwoordiger van de geheele natie is. Maar indien hij minder afhankelijk is van de Kamer, is hij waarschijnlijk meer afhankelijk van het volk. Het is zijn taak om de publieke opinie te vertolken en te co-ordineeren en om die te belichamen in de Regeeringspolitiek. Indien hij een politiek wenscht te volgen waarop het land niet is voorbereid of niet over is ingelicht, moet hij de publieke opinie bewerken en opvoeden. Het is volkomen onwaar om te beweren dat de Regeering in den Corporatieven Staat geen verantwoording behoeft af te leggen. Zooals gezegd, is het menigmaal voorgekomen dat Regeeringsmaatregelen radicaal gewijzigd, uit-

gesteld, of ingetrokken werden. Indien de Kamer zou weigeren de begrooting goed te keuren, dan kan noch de Koning, noch de Minister-President, hem dwingen dit te doen.

De Groote Fascistische Raad was oorspronkelijk de Generale Staf van de Fascistische Partij; heden aan den dag is hij een voornaam Staatsorgaan. In zijn vroegere capaciteit behooren zijn werkzaamheden tot de geschiedenis van de Fascistische revolutie, doch dit staat buiten deze studie. Zijn blijvende autoriteit en bevoegdheden werden vastgesteld bij de wet van December 1928. Hij stelt de hoofdlijnen der binnen- en buitenlandsche politiek en die van de relaties met de Kerk vast en leidt voor een groot deel de nieuwe wetgeving in. Hij stelt de lijst van namen op waaruit de Koning bij den dood of het aftreden van dengene die nu dezen hoogen post bekleedt, den nieuwen Minister-President zal kiezen. In de verkiezing van 1929 maakte hij de eindlijst op der candidaten voor leden van de Corporatieve Kamer.

Hij wordt gevormd door den Minister-President, alle Ministers in functie, eenige der belangrijkste hoofd-ambtenaren, gewezen Ministers die dit ambt minstens gedurende vijf jaren hebben bekleed, de presidenten van de nationale confederaties en andere hooge officieele personen. Hij vormt geen gesloten kring, daar het altijd mogelijk is, hetzij tijdelijk of permanent, bijzonder geschikte personen bij keuze te benoemen.

Hij gelijkt een permanente „Raad van Beheer", of van bewakers van het welzijn des lands. Hij waarborgt vastheid, helderheid en continuïteit van politiek volgens zijn historisch ontstaan en hij beschermt de belangen van komende generaties. Hij bezit het ver-

trouwen van het geheele volk op een wijze zooals voor een tijdelijke partijregeering nooit mogelijk is. Hij demonstreert de eenheid en het voortbestaan der natie.

Dit is de tegenwoordige, maar niet noodzakelijk de uiteindelijke politieke vorm van den Corporatieven Staat. Een ding is duidelijk — dat deze vorm noch kapitalistisch, noch socialistisch is, maar een nieuwe uitdrukking van democratie, waarin de politieke, economische en sociale idealen van den burger tot hun recht komen. Onder de huidige omstandigheden kunnen de politieke, economische en sociale idealen niet langer gescheiden blijven, zij zijn zoo nauw met elkaar verbonden, dat een nieuwe constitutioneele vorm, waarin zij worden geco-ordineerd en haar harmonieuze samenwerking wordt verzekerd, noodzakelijk is.

Het zal den lezer niet ontgaan zijn dat de Nationale Corporatieve Raad en de Corporatieve Kamer zich onvermijdelijk met dezelfde bezigheden zien belast. Dezelfde economische en industrieele problemen moeten aan beide lichamen worden voorgelegd en dezelfde leden hebben in beide lichamen zitting, want de leden van den Corporatieven Raad zijn afgevaardigden van dezelfde dertien Nationale Confederaties (Werkgevers en Werknemers) welke de namen voor de nationale candidatenlijst voor den Corporatieven Kamer voorstellen. Indien het beperkte aantal der betrekkelijk onbelangrijke, zuiver politieke kwesties, die volgens den gewonen gang van zaken voor bespreking door de Corporaties eigenlijk niet in aanmerking zouden komen, door een uitbreiding van den Corporatieven Raad op democratische wijze zou kunnen worden behandeld, zou hierdoor de overtolligheid van de politieke Kamer duidelijk worden.

HOOFDSTUK XI.

Conclusies.

In het eerste hoofdstuk zijn eenige algemeene economische en politieke beginselen welke aan den Corporatieven Staat ten grondslag liggen, in het kort aangegeven; de vorm waarin deze principes zijn gegoten werd in de daarop volgende hoofdstukken beschreven. Thans rest nog de opsomming van de meest karakteristieke organen.

Ten eerste: de Groote Fascistische Raad staat borg voor de handhaving van stabiele en consequente beginselen in alle belangrijke aangelegenheden van binnen- en buitenlandsche, koloniale- en defensiepolitiek. Dit lichaam bestaat uit vertrouwde en beproefde mannen en maakt alle kwesties van het opperste nationale belang van de onverantwoordelijke krachten der partijbelangen los, want overal waar een partijregeering het bewind voert, is speculatieve agitatie onvermijdelijk, zoowel in de binnen- als buitenlandsche politiek. Dikwijls wordt zij in het leven geroepen door onverantwoordelijke beloften van politici die in de oppositie zijn en wordt zij aangewakkerd door de zoete hoop op de resultaten van een verandering in de macht der partijen. Gewoonlijk blijven zulke beloften onvervuld en de partij van welke men aanneemt dat zij de beloften heeft gedaan, heeft te rekenen met den openlijken tegenstand van de groepen die zij heeft teleurgesteld.

Ten tweede is er een sterke uitvoerende macht die niet aan de Kamer, doch aan den Koning verantwoording schuldig is, en die regeert volgens de beginselen welke door den Raad zijn vastgesteld en die

geen speciale partij, maar de geheele natie vertegenwoordigt. Op het oogenblik is de uitvoerende Macht in Italië in handen van een enkele chef of leider, maar het is niet uitgesloten dat hij opgevolgd zou kunnen worden door een klein Directorium. Voor de minder belangrijke regeeringszaken berust de verantwoordelijkheid bij de individueele Ministers en indien deze aftreden vloeit daaruit niet voort dat ook het Hoofd van de Regeering moet aftreden. De Regeering kan zich veroorloven op grond van haar overtuiging krachtige maatregelen te nemen, de nationale belangen met een ruimeren blik en met het oog op de toekomst te bezien en een breedere politiek te voeren. Overal waar de uitvoerende Macht onderworpen is aan den invloed van groepen zonder eenige verantwoordelijkheid, wordt haar actie noodzakelijkerwijs aarzelend en tastend, de juiste gelegenheden worden gemist en groote plannen hebben weinig kans op succes.

Ten derde worden de leden van de politieke Kamer gekozen uit verschillende syndicale associaties en daarom kunnen de kiezers over onderwerpen die hun speciale belangen raken en die binnen hun ervaring vallen, regelmatig worden geraadpleegd. Partijpolitiek is afgeschaft en daarmede veel kunstmatige critiek en tegenwerking. Ieder voorstel wordt kalm en onbevooroordeeld onder de oogen gezien; het vertrouwen dat voor het slagen van ieder plan onontbeerlijk is, wordt aangekweekt en niet geregeld ondermijnd door afbrekende critiek. Aan den anderen kant kan ieder lid van de Kamer, of als men wil ieder lid van een vakbond — bevrijd van alle partijbanden — de verschillende punten van het politieke program naar verdiensten beoordeelen, in alle oprechtheid zijn advies geven, vrijelijk opbouwende critiek leveren en

ieder practisch amendement, gebaseerd op eigen ervaring en kennis, indienen.

Ten vierde wordt de Kamer door den Nationalen Corporatieven Raad van een massa economische details bevrijd en de Raad weer op zijn beurt van vele details ontheven door de lichamen waaruit hij is voortgekomen. In het kort heeft men hier te doen met een overgangsvorm volgens de beroepen. Want iedere Corporatie is in principe een klein parlement dat gebaseerd is op de beroepen en gevormd wordt door de vertegenwoordigers van alle klassen en categoriëen uit de eigen arbeidssfeer. Regelingen worden aangenomen welke, wanneer zij eenmaal door den Nationalen Corporatieven Raad en het Ministerie zijn goedgekeurd, geldig zijn voor allen die bij den betreffende productietak zijn betrokken. Dit beteekent niet alleen een groote tijdsbesparing voor het Parlement, maar neemt tevens bij de leden van de Corporatie het gevoel weg, dat over hun belangen wordt beslist door menschen die niet ter zake kundig zijn. Door een representatieve Kamer wordt aan alle producenten werkelijke vrijheid geboden en wat belangrijker is, de autonomie der productie wordt verzekerd.

Ten vijfde worden de vakbonden, hetzij van werkgevers of van werknemers, binnen het Staatsverband gebracht en door den Staat gebruikt, terwijl zij tevens vrij, vrijwillig en los van eenige partij blijven. De vakbonden kunnen niet langer als eenheden in den klasse-strijd worden beschouwd, doch streven naar economische en politieke samenwerking; zij zijn vrij van alle politieke vooroordeelen en hun houding is sympathiek in plaats van vijandig; de bescherming van de economische rechten der leden vormt slechts een hunner vele plichten. Indien men den geest van

samenwerking, welken de geheele natie doortrilt, in aanmerking neemt, kan men met recht vertrouwen dat deze syndicale organisatie die zoowel buigzaam als menschelijk is, in staat zal zijn vrijwel alle geschillen of problemen die zich zouden kunnen voordoen, volgens billijke beginselen tot een goede oplossing te brengen.

Ten zesde worden de spaarpenningen van den burger in het eigen land belegd en aangewend voor de verwezenlijking van het nationale bouwplan. Het internationale geldwezen, dat thans algemeen gewantrouwd wordt, is niet langer in staat om de economische en monetaire politiek te dicteeren, welke politiek door het kiezerscorps niet wordt begrepen terwijl dit toch in zijn geheel de gevolgen er van ondervindt.

Het opnemen of verstrekken van buitenlandsche leeningen is beperkt en daarmede het gevaar van oorlog om buitenlandsche vorderingen te beschermen. Alle financieel imperialisme wordt tegengegaan en de beleggers worden in de gelegenheid gesteld hun geld beschikbaar te stellen voor plannen die het eigen land ten goede komen, werk aan de eigen volksgenooten verschaffen en aan duizenden voorspoed brengen en waarbij men de resultaten van dit alles kan zien en controleeren. De beleggers kunnen zich niet langer aan de moreele verantwoordelijkheid onttrekken met het excuus dat hun geld in handen is van bepaalde groepen waarover zij geen controle kunnen uitoefenen....

Men heeft het fundamenteele beginsel van de democratie herhaaldelijk uitgedrukt in de woorden van President Lincoln als: „de Regeering van het volk, door het volk, voor het volk." De groote moeilijkheid schuilt in de wijze waarop het volk zichzelf in zijn

eigen belang moet regeeren, zonder groepen te scheppen die terwille van eigen voordeel, zoowel het volk als de Staatsmacht weten te exploiteeren. Dit deden in de oude Romeinsche Republiek de families der Senatoren, die de oorspronkelijk democratische vormen misbruikten om zichzelf macht en rijkdom te verzekeren. Het volk werd door de Keizerlijke autocratie in groote mate van deze tyrannie verlost. De groote Middeleeuwsche autocraten, zooals de Medici, dankten hun onmetelijke populariteit aan het feit, dat zij de handels-aristocratie der zoogenaamde Republiek, die de arbeiders door middel van de Gilden onderdrukte, onderworpen hadden. Men zou op dit gebied honderden analogiëen kunnen trekken. De Corporatieve Staat streeft er naar een juist evenwicht tusschen vakbond en corporatie te bewaren, teneinde de exploitatie van eenige groep of klasse door anderen te beperken. De voordeelen welke het volk hierdoor ten deel zijn gevallen schijnen er op te wijzen dat tot hiertoe dit streven met succes is bekroond.

De Corporatieve Staat is een „Regeering voor het Volk", want nooit tevoren werd voor de arbeidende bevolking op een wijze gezorgd als thans het geval is. Het is een „Regeering door het Volk," want onder het Corporatieve Staatsbestel heeft het volk invloed op zijn economische, sociale en politieke bestemming doordat het zijn vertegenwoordigers niet kiest op grond van een bepaalde populariteit in een zeker district, maar op grond van hun beproefde kennis en ervaring in een bizonderen tak van bedrijf of industrie [1]). Het is een „Regeering van het ge-

[1]) Voor Nederland zou men kunnen zeggen: op grond van een door de partijleiders opgemaakte lijst; immers welke kiezer kent de vele candidaten en hun bekwaamheden? — Vert.

heele Volk", daar Staat en volk vereenzelvigd worden zonder de tusschenkomst van politieke partijen of de kunstmatige verdeeling in klassen. Het is moeilijk te begrijpen hoe eenig lezer die aandachtig de beschrijving van den Corporatieven Staat heeft gevolgd, dezen als „reactionnair" of „niet vooruitstrevend" kan beschouwen en niet inziet dat hij het individu in zijn persoonlijke, economische en politieke vrijheid beschermt, zonder toe te staan dat de vrijheid van den een inbreuk maakt op die van den ander. Critici van het Fascisme gebruiken het woord „vrijheid" zonder eenige onderscheiding. De bouwers van den Corporatieven Staat hebben dieper nagedacht. De oppervlakkige criticus ziet niet in dat wij zelf door de botsende belangen der verschillende groepen, onze eigen handelingen in strijd met onze persoonlijke wenschen en belangen, verlammen.

Tyrannie wordt heden aan den dag niet zoozeer uitgeoefend door den autocraat of het Parlement, dan wel door de groep. Het bizondere oogmerk van den Corporatieven Staat bestaat daarin om iedere groep te bepalen tot haar juiste arbeidssfeer en er voor te waken dat de groep de vrijheden van anderen niet beperkt.

Indien bepaalde arbeidsgroepen voor eigen politieke en economische doeleinden, collectieve eischen stellen die de bevolking van een geheel district of van een geheele industrie, met inbegrip van de eigen leden, kunnen ruïneeren, beteekent dit tyrannie van den arbeid. Indien kleine kapitalistische groepen weigeren samen te werken en een egoistische concurrentie-politiek voeren, daardoor duizenden van arbeid berooven en de aandeelhouders ruineeren beteekent dit tyrannie van het kapitaal. Indien speculatieve groepen de marktnoteeringen trachten te

beïnvloeden en daardoor duizenden kleine beleggers ruïneeren, beteekent dit tyrannie van de financiers. Er bestaat een tyrannie van de eigenaars der verwaarloosde achterbuurten, die de huizen tot krotten hebben laten vervallen niettegenstaande het feit, dat deze dikwijls het eigendom zijn van Kerkgenootschappen en liefdadige instellingen [1]. Er bestaat een tyrannie van den landeigenaar die zijn land verwaarloost of het aan een bouwmaatschappij verkoopt, welke met het geld van personen die daarvan dikwijls geheel onkundig zijn, huizen bouwt op ongeschikte terreinen en daardoor de aantrekkelijkheid van een geheele buurt bederft.

Hoeveel beleggers weten voor welk doel het geld dat zij aan een bank of trust hebben toevertrouwd, wordt gebruikt? Teneinde de jaarlijksche vergoedingen aan afgetreden bestuurders te betalen, kan het voorkomen dat een Levensverzekeringmaatschappij de spaargelden aanwendt voor plannen die direct of indirect de levens van duizenden verwoesten.

In het kort, de leden zijn alle controle over de groepen waartoe zij behooren en aan welker macht zij zelf bijdragen, kwijt. Zeer tot eigen nadeel, beperkt dus ieder zijn persoonlijke vrijheid door de groep waartoe hij behoort.

In de politieke sfeer ziet men precies dezelfde verschijnselen. Ieder individu stemt op een partij welke een politiek volgt die hij op sommige punten wellicht sterk afkeurt. Een partij-regeering moet dikwijls met de vooroordeelen van een belangrijke groep in een bepaald district of in het land rekening houden en kan daardoor de wenschen van de meerderheid niet nakomen. Zonder twijfel dankt Engeland de lastige

---

[1]) Dit slaat speciaal op Engelsche toestanden. — Vert.

beperkingen der individueele vrijheid om alcoholische dranken of andere waren te koopen en te verkoopen waar en wanneer ieder voor zich verkiest, aan het obstinate drijven van een groep binnen een groep [1]. In feite is het volk in de positie van aandeelhouders eener onderneming, waarvan de voorkeursaandeelen in handen zijn van een beschermde minderheid.

De groepen, hetzij zij voortkomen uit den arbeid, uit financieele kringen, uit een politieke of eenige andere sfeer der maatschappij, zijn de dragers van een bijna onduldbare tyrannie. Alle sociale, industrieele en economische hervormingen worden uiteindelijk beperkt of uitgesteld door groepen. Zij zijn de werkelijke aanranders onzer vrijheden, niet de Staat, onverschillig of deze in naam democratisch of autocratisch is. De gemiddelde burger, hetzij hij arbeider of aandeelhouder is, of beide, zooals de meesten tot op zekere hoogte thans zijn, heeft noch de bekwaamheid, noch de gelegenheid om zich in te laten met de samengestelde en veelzijdige krachten aan welker macht hij mede bijdraagt. Indien iedere groep zijn belangen verdedigt op de wijze zooals hij dat uit hoofde van zijn lidmaatschap mag verwachten, bemoeit hij zich verder niet met de algemeene gevolgen welke daaruit voor de maatschappij voortvloeien. Het belangrijkste vraagstuk van dezen tijd is om een weg te vinden waardoor het individu weer zeggenschap krijgt over de groep waarvan hij deel uitmaakt, en om er voor te zorgen dat gehandeld wordt in overeenstemming met zijn persoonlijke gevoelens en geweten.

De Corporatieve Staat geeft hierop het antwoord door de actie van iedere groep tot de eigen speci-

---

[1]) Ook in Nederland kennen wij dergelijke toestanden. Vert.

fieke sfeer te beperken, door de groep zoodanig te versterken dat zij dit doel kan vervullen en door haar werkzaamheden te co-ordineeren met die van haar mede-groepen en te verzoenen met de belangen van de natie.

In de eerste plaats wordt erkend dat de persoonlijke vrijheid van het individu niet beperkt behoort te worden tenzij deze in botsing komt met de belangen van andere individuen. Aan den anderen kant is de economische bezigheid van het individu van belang voor zijn vakbond. Hij mag den arbeid van andere werkers niet onderbieden en evenmin mag hij, door zich aan zijn plichten te onttrekken, zijn medearbeiders zwaarder belasten. Teneinde van de voordeelen te profiteeren, moet hij ook volgens de statuten zijn bijdrage in een algemeen fonds storten. Echter gaat daarbij de vrijheid van den vakbond weer niet zoover dat hij de gelden van de leden mag verkwisten voor stakingen of klassestrijd of dat hij het recht zou hebben hen te bevelen den arbeid neer te leggen en daardoor inbreuk te maken op de belangen en vrijheden van andere groepen, n.l. de aandeelhouders, de consumenten en de natie. De belangen en vrijheden van de vakbonden zijn op harmonische wijze samengevat in de Corporatie, maar de vrijheid van de Corporatie mag zich niet zoover uitstrekken dat de belangen van andere productietakken worden geschaad. De vrijheid van de Corporaties moet beperkt worden door den Nationalen Corporatieven Raad, door de Corporatieve Kamer en door de Regeering, die de belangen van allen vertegenwoordigen.

Op financieel gebied beschermen de groote Consortia en de verschillende instellingen voor industrieel crediet de belangen van den kleinen belegger, niet

alleen door hem zekerheid en een veilig inkomen uit zijn bezit te waarborgen, maar door de oprichting van overbodige ondernemingen tegen te gaan beschermen zij hem ook tegen het scheppen van noodelooze concurrentie, waardoor de belangen van anderen en mogelijk die van hemzelf als aandeelhouder in een concurreerende onderneming, geschaad zouden kunnen worden. Dit alles is in plaats van beperking van de persoonlijke vrijheid, een bescherming van het individu tegen de groepen. In het kort, de vrijheid waarvoor de oppervlakkige criticus van den Corporatieven Staat pleit, is louter de vrijheid van de onpersoonlijke, doode brokken van organisatie, die hij zelf dikwijls maar al te gaarne wil vernietigen, door ze allen tesamen in een socialistische eenheid onder te brengen.

Het is juist door iedere groep tot de eigen sfeer van actie te beperken en door het individu dientengevolge van zijn kunstmatige beperkingen te bevrijden, dat de Corporatieve Staat de prikkels van het persoonlijk initiatief heeft versterkt. De arbeider wordt door zijn vakbond aangespoord om in zijn werk uit te blinken, daar alle winsten die gemaakt worden, den onderneming waar hij werkt, en daardoor hemzelf, ten goede komen. Hij wordt aangemoedigd den standaard en de kwaliteit van zijn werk te verbeteren, daar het Arbeidscharter voorschrijft dat hij beloond moet worden naar de waarde van zijn werk. Kleine uitvindingen die hij door eigen bekwaamheid en vakkennis zou doen, zullen hem en kameraden ten voordeel strekken. De technische experts van de vakscholen die aan zijn bond zijn verbonden, zullen zijn bijdrage in den vorm van ervaring en enthousiasme naar waarde weten te schatten. Op gelijke wijze heeft de Corporatieve Staat, door het

privaat bezit als een vertrouwenspositie op te vatten, de stimulans tot bezit verhoogd, daar alle verbetering en ontwikkeling niet slechts beschouwd wordt als een zelfzuchtige winst voor een enkel individu, doch als een bijdrage tot den rijkdom van de natie. Ieder burger heeft daarom het recht dubbel trots te zijn op hetgeen hij voor zijn land, zijn fabriek, of zijn zaak heeft tot stand gebracht.

Indien men deze veerkrachtige actie van den Corporatieven Staat in aanmerking neemt, is het absurd dit alles als een onderdrukking van de menschelijke onafhankelijkheid en individualiteit te beschouwen. Integendeel zijn het de bemoeiingen van de groep die de mensch vernederen tot een radertje van de machine waar hij deel van uitmaakt en door de macht van de groep te beperken, wordt de individueele onafhankelijkheid beschermd. De Corporatieve Staat is een organisatie die het sociale en economische raderwerk dat de beschaving van deze eeuw wurgt, beperkt en beheerscht.

Want de Corporatieve Staat heeft bevonden dat het belang van een menschelijk wezen niet zoozeer in zijn groep of vakbond ligt, dan wel in de breedere en hoogere sfeeren, waarheen zijn streven doorloopend gericht behoort te kunnen zijn.

De critici zouden kunnen beweren dat dit boek een poging is om aan te toonen dat een ideale Staat in Italië een paradijs op aarde heeft geschapen. Klaarblijkelijk zijn in iedere machine en in iedere organisatie zwakke plekken en fouten die alleen door ervaring en lang gebruik verholpen kunnen worden. In een breede menschelijke organisatie moeten er vele personen zijn die de hun te beurt gevallen taak op onvoldoende, of onheusche wijze uitoefenen. De Italianen zijn als ras sterk individualistisch aangelegd,

en in groote mate zoowel met intelligentie als met menschelijke zwakheden begiftigd, meer dan de meeste andere rassen. Maar deze zwakke plekken worden regelmatig versterkt, daar de organisatie steeds wordt verbeterd. Daarom is in dit boek gepoogd de organisatie te beschrijven zooals zij is ontworpen en haar doel en voordeelen uiteen te zetten. Met zekerheid kan gezegd worden, dat te oordeelen naar de resultaten, het bestel van den Corporatieven Staat de politieke en economische regeeringswetenschap een groote stap voorwaarts heeft gebracht op den weg van nationale samenwerking en een betrekkelijk arm land in staat heeft gesteld een crisis te boven te komen, waardoor het anders tengevolge van zijn economische afhankelijkheid van den overvloedigen rijkdom van andere naties, bizonder zwaar getroffen zou zijn. Dat Italië de crisis is doorgekomen zonder veel te lijden, is ongetwijfeld te danken aan den Corporatieven Staat.

Maar het allerbelangrijkste zijn de moreele en geestelijke veranderingen welke over het Italiaansche volk zijn vaardig geworden. Geen waarnemer kan ontkennen dat de Italianen als natie heden gelukkig zijn. Terwijl de wereld gedurende anderhalve eeuw de rechten van den mensch op den voorgrond heeft gesteld, wordt thans de nadruk op zijn plichten gelegd en in de vervulling van deze plichten tegenover zijn land en zijn medemenschen heeft ieder een mate van zelf-verdieping en zelf-verwerkelijking gevonden, welke oneindig veel schooner is dan de bevrediging die zijn natuurlijk individualisme hem ooit had kunnen geven.

AANHANGSEL I.

Een schets van den Corporatieven Staat.

GRONDSLAGEN:

1. Pact van het Vidoni Paleis tusschen arbeiders en werkgevers, November 1925.
2. Syndicale wet, die de verhoudingen tusschen kapitaal en arbeid regelde, April 1926.
3. Het arbeidscharter, April 1927.
4. Syndicale kieswet, September 1928.
5. Verkiezing van de Corporatieve Kamer, Maart 1929.
6. Oprichting van den Nationalen Corporatieven Raad, Maart 1930.
7. De Secties van den Raad tot Corporaties verheven, Januari 1931.
8. Wet voor de oprichting en functies van Categorie-Corporaties, Januari 1931.

DE VAKBONDEN:

1. **Eischen voor erkenning:**
   (a) De leden van een werkgeversbond moeten minstens 10 % van de arbeiders in het betreffende beroep en district in hun dienst hebben; werknemersbonden moeten minstens 10 % van de arbeiders in het betrokken beroep en district omvatten.
   (b) Iedere vakbond moet op spontane en vrije wijze gevormd zijn en voor ieder toegankelijk zijn.
   (c) Het doel van den vakbond moet niet zuiver economisch zijn, doch hij moet zich ook be-

zig houden met onderwijs, hulpverleening en opvoeding van volwassenen.

(d) Zijn bestuurders moeten menschen van bekwaamheid en karakter zijn, met toewijding voor het algemeen belang.

2. **Bevoegdheden der erkende vakbonden:**

(a) Uitsluitend recht van vertegenwoordiging en bescherming der belangen van allen die in het betrokken beroep werkzaam zijn, zoowel wat betreft hun relaties met den Staat, met andere bonden, als met personen.

(b) Uitsluitend recht om door middel van collectieve arbeidscontracten de arbeid van degenen die door den Bond worden vertegenwoordigd, te regelen. Dit is tevens een plicht.

(c) Recht om vakbond-contributies te heffen. Deze zijn verschuldigd door allen die in het betrokken beroep werkzaam zijn.

(d) Uit hoofde van zijn vertegenwoordiging in de betrokken Confederatie, neemt de vakbond deel aan de samenstelling der candidatenlijst voor het Parlement, welke lijst aan den Grooten Fascistischen Raad wordt voorgelegd.

3. **Interne organisatie:**

(a) Voorafgaande verklaring van de betrokkenen dat zij een vakbond wenschen te vormen.

(b) De bond moet hebben:

I. Een verantwoordelijk leider.
II. Een gekozen uitvoerend bestuur.
III. Disciplinaire regelingen.

(c) Hij moet over gelden beschikken voor hulpverleening.

4. **Staatscontrole:**
De Staat behoudt zich, door middel van het Ministerie der Corporaties, het recht voor van:
(a) Goedkeuring der namen van de bestuurders van een vakbond.
(b) Toezicht op de handelingen van een vakbond.
(c) Ontslag van het uitvoerend bestuur en aanstelling van een commissaris in zijn plaats.

5. **Speciale gevallen:**
(a) Bepaalde klassen van ambtenaren, zooals officieren, overheidspersonen, etc., mogen zich niet in vakbonden organiseeren.
(b) Staatsambtenaren missen het recht om vakbonden op te richten, maar op dezen regel zijn uitzonderingen mogelijk.

Zooals aangetoond, worden de vakbonden gevormd door individuen; daarboven komen associaties van vakbonden en federaties, die de vakbonden van een bepaalde categorie omvatten; en tenslotte komen de dertien confederaties, die zijn samengesteld uit de federaties.

DE CONFEDERATIES:

Werkgevers en werknemers worden vertegenwoordigd door twaalf confederaties, twee voor iedere branche van de nationale productie:

Landbouw
Industrie
Handel
Binnenlandsch Transport
Zee- en Luchttransport
Bankwezen en Verzekering.

De dertiende confederatie wordt gevormd door personen die in de vrije beroepen werkzaam zijn.

NATIONALE CORPORATIEVE RAAD:

Dit lichaam is samengesteld uit vertegenwoordigers van de dertien nationale confederaties, arbeiders en werkgevers, en wordt gepresideerd door den Minister van de Corporaties. Het is zijn taak het economisch leven van de natie te co-ordineeren. Uit den Raad wordt een centraal corporatief comité gekozen, dat een uitvoerend comité vormt voor de algemeene vergadering van den Nationalen Corporatieven Raad. De Raad draagt zijn bevoegdheden in de Provincies over aan Provinciale Corporatieve Raden, die volgens hetzelfde schema zijn samengesteld.

CONSTITUTIONEELE CORPORATIES:

De vertegenwoordigers van de zes werkgevers- en zes werknemers-confederaties vormen zes constitutioneele Corporaties, terwijl de zevende Corporatie wordt gevormd door de Confederatie van personen uit de vrije beroepen. Zij zijn Staatsorganen en bezitten als zoodanig regelende bevoegdheden, hoofdzakelijk zijn zij belast met de regeling van geschillen, met het toezicht op de wetten die de arbeidsverhoudingen regelen en met de bevordering van de productie.

CATEGORIE-CORPORATIES:

Er bevinden zich voor speciale productie-kringen Categorie-Corporaties en Corporatieve Comité's in oprichting. Dit zullen organen zijn ter aanmoediging, ontwikkeling en regeling der verschillende productiebranches en zij zullen tot taak hebben een verzoening tot stand te brengen indien de belangen van ver-

schillende categoriëen met elkaar in botsing zouden komen.

ARBEIDSCONTRACTEN:

De afgesloten arbeidscontracten gelden voor allen die in een bepaalde branche in het betrokken district werkzaam zijn.

(1) Zij moeten den tijdsduur voor welken zij zijn afgesloten, vermelden en eveneens bepaalde voorschriften over loonen, arbeidstijd, vacantiedagen, enz., bevatten.
(2) Bij den Prefect en bij het Ministerie der Corporaties moeten afschriften worden gedeponeerd.
(3) De bepalingen van de contracten moeten in het daarvoor aangewezen orgaan worden gepubliceerd.
(4) Degenen die de bepalingen van het contract overtreden stellen zich bloot aan straffen.

INDUSTRIEELE GESCHILLEN:

Deze worden in eerste instantie aan de betrokken Corporatie, of aan het Ministerie der Corporaties onderworpen.

Indien deze methode faalt, wordt de zaak aan de arbeidsrechtbanken voorgelegd, die zijn samengesteld uit een rechter en twee technische adviseurs; geen van hen mag direct belang bij het geschil hebben.

Men kan op de gebruikelijke wijze in hooger beroep gaan bij het Hof van Cassatie.

Stakingen en uitsluitingen zijn verboden en de gerechtelijke uitspraken moeten op straffe van zware boeten worden nageleefd.

CORPORATIEVE KAMER:

Indien een groote algemeene verkiezing plaats

heeft, stellen de dertien Confederaties aan den grooten Fascistischen Raad candidatenlijsten voor het Parlement voor. Het totaal aantal candidaten is 800; voor werkgevers en werknemers wordt een gelijk aantal candidaten gesteld. Door de Nationale Vereenigingen worden 200 candidaten voorgesteld, die belangen moeten vertegenwoordigen welke niet uitsluitend op economisch terrein liggen. De Groote Fascistische Raad herziet de lijst en beperkt haar tot 400 namen. De kiezers stemmen voor deze lijst in haar geheel.

DE GROOTE FASCISTISCHE RAAD:

De Groote Fascistische Raad bestaat uit al de Ministers van Staat, ex-Ministers die minstens vijf jaren in functie zijn geweest, presidenten van de Confederaties en andere officieele personen.

DE SENAAT:

De Koning stelt de Senatoren voor het leven aan op advies van den Minister-President.

AANHANGSEL II.

De Organen van de Revolutie.

Het is van het grootste belang om onderscheid te maken tusschen de permanente organen van den Corporatieven Staat en de organen welke nog uit de Fascistische Revolutie stammen. De laatsten behooren, als middelen waardoor de Revolutie een feit werd en de Corporatieve Staat werd gesticht, uitsluitend tot de Italiaansche geschiedenis. De eerste van deze organen is de zoogenaamde Fascistische „Partij", die in Maart 1919 werd opgericht. Haar leden hebben het recht om een insigne te dragen en bij plechtige gelegenheden dragen zij een zwart hemd. Practisch gesproken is de „Partij" nu een achtbare orde, welker leden de pioniers van de Revolutie zijn geweest en anderen die uit hoofde van hun verdiensten later tot de partij zijn toegelaten. Geruimen tijd is de partij voor nieuwe leden gesloten geweest, maar in 1932 werd zij weer opengesteld en zij telt thans bijna 1½ millioen leden, behalve de vrouwelijke Fascisten en jeugdafdeelingen. Aanvragen voor het lidmaatschap worden zeer zorgvuldig onderzocht.

Gedurende de revolutie was de Groote Fascistische Raad de Generale Staf van de Partij en nog heden ligt de opperste leiding in handen van den Raad. Hij stelt den centralen Secretaris aan, die op zijn beurt de Federale en plaatselijke Secretarissen aanstelt. De plaatselijke Fascistenbonden oefenen thans een zeer sterken socialen en politieken invloed in het land uit en nemen actief deel aan alle vaderlandslievende en liefdadige acties.

Gedurende de periode van 1919 tot 1922 werden stakingen gebroken, revolutionnaire organisaties bestreden en de orde door Fascistische strijdgroepen gehandhaafd. Deze groepen bezetten ook in 1922 de stad Rome. In Januari 1923 werden zij omgevormd in de Nationale Militie, een organisatie van onbetaalde vrijwilligers, die even als het oude Romeinsche leger, is ingedeeld in legioenen. In bijzondere gevallen, zooals bij aardbevingen, vloedgolven, brand en ongeregeldheden, of wel bij plechtige gelegenheden, wordt een beroep op hen gedaan om de autoriteiten te ondersteunen. Eenige onder hen, die bij de Spoorwegen werkzaam zijn, hebben het recht hun uniform te dragen en als spoorwegpolitie op te treden. Er zijn speciale gesalarieerde afdeelingen ter bescherming van de wouden en bosschen en andere afdeelingen voor diensten in de havens, Postkantoren, openbare gebouwen en langs de wegen.

Onder de Revolutionnaire Instellingen moet ook de bijzondere Rechtbank voor de behandeling van politieke vergrijpen worden gerangschikt, die werd opgericht op grond van de Wet van December 1926. Velen dergenen die voor politieke misdaden waren veroordeeld, werd bij de Wet van October 1932 amnestie verleend. Tegelijkertijd werd het aantal personen dat naar de eilanden was verbannen, zoodanig verminderd, dat deze kampen zijn opgeheven. Niet vergeten mag worden dat het aantal politieke gevangenen nooit meer dan een derde van het totaal op de eilanden heeft uitgemaakt. De bijzondere Rechtbank bestaat ook thans nog, ter onderdrukking van communistische propaganda en samenspanningen tegen de Regeering. Maar gedurende de laatste 3 of 4 jaren is zijn activiteit sterk verminderd.

Tenslotte stamt de Wet voor de controle op de

Pers uit de revolutie. Iemand die voor de in werking treding van deze Wet met de Italiaansche pers niet op de hoogte was, kan onmogelijk een voorstelling hebben van het lage peil waarop zij stond en de veelvuldige ophitsing tot misdaden waaraan zij zich schuldig maakte. Er bestaat geen voorafgaande censuur van de Pers, maar de uitgevers moeten zich aan bepaalde regels houden. Artikelen die de nationale eer onwaardig zijn, mogen bij den Prefect worden aangeklaagd, en de couranten, die deze artikelen bevatten, kunnen worden vernietigd. Herhaaldelijke overtreding van de wet kan tot verbod van de courant en royement van den uitgever door den Bond van Journalisten leiden; ook is boete of gevangenisstraf mogelijk. De controle over de pers wordt dus hoofdzakelijk door den Vakbond uitgeoefend. Journalisten genieten speciale faciliteiten voor reizen, verzenden van telegrammen, enz. en hun collectieve contracten verzekeren hun een groot aantal voordeelen. Daar er geen politieke partijen zijn, is er blijkbaar geen „Oppositie Pers". Critiek moet opbouwend en te goeder trouw zijn en in talooze week- en maandbladen vinden levendige discussies plaats, waarbij speciaal de technische zijde en de organisatie van den Corporatieven Staat op den voorgrond treden.

N.E.N.A.S.U.

